

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Nove postavke v pomorski vojni

Sedanje vojne na morju ni mogoče primerjati skoraj v ničemer s pomorsko vojno v letih 1914 do 1918. Marsikaj je namreč popolnoma drugače.

Predvsem ni pričakovati, da bi prišlo do kakšne pomorske bitke, ki bi bila podobna oni v svetovni vojni pri Jutlandu. Nemško visokomorsko brodogradništvo je med svetovno vojno pomenjalo pomembnega nasprotnika za Anglijo. Bitka pri Jutlandu, ki prav za prav ni bila odločena, je Anglijo stala šest dobrih križark. Nemško brodogradništvo skupno z avstroogrskim pa je obsegalo 49 križark in bojnih ladij, med njimi 15 velikih oklopnice, kar je za angleško brodogradništvo predstavljalo gotovo pomembnega tekmeča.

Danes Nemčija ne razpolaga z velikim številom velikih vojnih ladij. Imajo dve veliki križarki vrste »Scharnhorst«, potem tri križarke vrste »Deutschland«, potem še nekaj večjih bojnih ladij, ki tudi potem, ako vzamemo vse skupaj, gotovo ne mislijo iti napadati angleške obale, ker bi si Angleži njihov obisk verjetno prej želeli, kakor pa bi se ga bali. Tudi pomožne križarke, ki so jih v zadnjem času opremili Nemci s topovi, ne morejo bistveno spremeniti položaja. Tudi ni misliti, da bi se nemška admiraliteta hotela spuščati ob sedanjem stanju svojega brodogradništva v kakšne pustolovščine.

Ali bodo morda Nemci sedaj v vojnem času gradili velike bojne ladje?

Ali bodo morda vsaj dokončali dve križarki po 10.000 ton, ki sta že v delu? Morda. Govori se, da so zaenkrat ustavili gradnjo dveh nosilk letal, ki so bile že v delu. Prav tako smo brali, da so ustavili nadaljnjo gradnjo dveh oklopnice po 35.000 ton. Očitno ima nemška admiraliteta največji interes, da zgradi čim prej in čim več podmornic.

Poglejmo sedaj značilnosti podmorske vojne. Nemci so stopili v vojno približno s 60 podmornicami, od katerih je 28 imelo po 250 ton. V zadnji so započeli podmorniško vojno z več kot sto enotami. Takšna vojna more biti učinkovita, ako je masivna in zelo uničujoča. Toda do sedaj tega slučajja še ni bilo. Po prvih res pomembnih uspehih je nekako zastala. Povprečno število na teden potopljenih ladij pa ni več tolikšno, da bi resno moglo ogroziti angleško plovbo. Kajti Anglija skoraj sproti zgradi toliko novih ladij, kolikor znaša število potopljenih enot. Zaradi tega sodeč po dosedanjem poteku podmorniške vojne ne bo dosegla onih rezultatov, kakor na primer 1. 1917, ko so Nemci potopili 431 zavezniških ladij z 871 tisoč tonami. Vzroka temu je treba iskati v tem, da zgradnja podmornic ni tehnično veliko napredovala in da je po drugi strani protiborbena iznašila mnogo zelo učinkovitih sredstev proti potapljanju s podmornicami.

Od leta 1917 se vojaška vrednost podmornic ni mnogo dvignila. Nemci so imeli leta 1918 podmornice z 1930 tonami. Imeli so jih več z 800 tonami in jako veliko po 1180 ton. V tem letu sploh niso imeli podmornice pod 500 tonami. V povojnih letih so Nemci pričeli graditi mnogo manjše podmornice. Samo kakih 10 jih imajo sedaj po 750 ton. Vse druge pa so povprečno po 400 ton, večina pa, kakor že rečeno, po 250 ton. Nemške podmornice med svetovno vojno so na površju napravile približno osem vozlov na uro, v vodi pa pet vozlov. Nekateri visokomorske pa tudi po 17 vozlov nad vodo. Sedanje nemške podmornice pa napravijo na površju približno po 13 vozlov. Zadnje tedne se mnogo govori o novem tipu nemške podmornice, kakršne gradi tudi Sovjetska Rusija. Te podmornice so čisto majhne in šteje posadka le 12 moških. Baje jih more sprejeti na krov celo vojna ali trgovska ladja, jih vzeti s seboj na visoko morje in spustiti v morje na poljubnem mestu. Seveda pa je delokrog takih podmornic zelo omejen in se morejo gibati na visokem morju le pod zaščito vojnih ali vsaj trgovskih ladij, ki jim dobavljajo bencin. Zaradi ostre blokade Severnega morja pa nemška admiraliteta s to možnostjo ne more veliko računati. V poštev prihajajo le tiste male podmornice, ki so že pred vojno bile odpravljen v razna morja in ki še vedno najdejo zaščito in hrano pri nemških trgovskih parnikih in eventualno vojnih ladjah, ki se še drže po oceanih.

Po drugi strani pa je obramba proti podmorniškim napadom od leta 1914 zelo napredovala. Spočetka ni bilo drugega sredstva proti podmornici, kakor da jo je ladja bombardirala ali pa da se je naravnost v njo zaletela in jo tako potopila. Danes je to drugače. Najnevarnejše orožje proti podmornicam so podmorske bombe, s katerimi rušilec zasledujejo podmornico, zlasti tedaj, ko je skrita pod vodo. Podmorske bombe se dajo tako naravnati, da lahko eksplodirajo v poljubni globini. Zaradi tega se more reči, da je podmornica skoraj izgubljena, ako rušilec morejo ugotoviti njen položaj. Podmorske bombe eksplodirajo s tako silo, da vodni pritisk utre obod podmornice in ji pokvari stroje, da ne more več na površje ali pa jo celo tako poškoduje, da udere voda vanjo in se tako potopi. Drugi, še nevarnejši sovražnik podmornic pa je nasprotnikovo letalstvo, ki predstavlja popolnoma nov moment v sedanjih vojni. Sodelovanje med letalstvom in mornarico je neverjetno izpopolnjeno. Letalo more opaziti podmornico ne le, ko je na površini, ampak tudi, če ni posebno globoko pod vodo. More jo uničiti z bombardiranjem ali pa obvesti bližnje vojne enote o njenem položaju. Tudi to je skrajno nevarno za podmornico, ker more vzdržati pod vodo le nekaj ur.

Značilno za sedanjo vojno pa je tudi okoliščina, da zopar enako brdiko prizadeva nevtrale, kakor vojnoječe se države. Nemci potaplajo ladje nevtralec, ki vozijo za Anglijo in Francijo, love pa jih z enako vneto tudi zavezniški in jim jemljejo blago, namenjeno za Nemčijo. Nevtralec, ki so pričakovali lepih zaslužkov od sedanje vojne v upanju, da bodo njihove ladje v še večji množini plule svobodno po morjih, so skoraj enako prizadeti, kakor same vojnoječe se države. Lepi dnevi in zaslužki, ki so jih imeli med svetovno vojno, se tokrat niso povrnil.

Zagrebska vremenska napoved: Naraščajoča oblačnost.

Zemunska vremenska napoved: Delno pooblačnenje v severnozahodnih krajih, jasno v ostalih delih, z meglo v dolinah in kotlinah.

Nova uprava Poljske

Generalni guverner minister Franck, podguverner Seys-Inquart — Zakoni za »živiljenjski prostor« Nemčije — Poljsko ozemlje se mora denarno vzdrževati samo

Berlin, 25. oktobra. AA. DNB: Uradni list objavlja imenovanje ministra Francka za generalnega guvernerja zasedenega poljskega ozemlja, Seyssa-Inquarta pa za generalnega podguvernerja. Generalni guverner je neposredno podrejen Hitlerju. Za vse panoge uprave je pristojen generalni guverner.

Zakoni, ki so doslej veljali, bodo veljali tudi v nadalje, v kolikor niso v nasprotju s prevzemom oblasti s strani Nemčije. Ministrski svet narodne obrambe, minister za proučevanje izvajanja štiriletnega gospodarskega načrta ter generalni guverner imajo pravico izdajati uredbе z

zakonsko močjo. Uredbe z zakonsko močjo bodo objavljene v uradnem listu za poljsko ozemlje.

Predsednik ministrskega sveta narodne obrambe, opolnomočeni minister za izvajanje štiriletnega načrta ter vrhovna nemška oblast bodo lahko izvajale na ozemlju, ki je podrejeno generalnemu guvernerju, ukrepe, ki se izvajajo v živiljenjskem prostoru Nemčije.

Vse stroške uprave bo nosilo zasedeno ozemlje. Generalni guverner bo objavil proračun, ki ga bo predhodno odobril finančni minister.

Ta uredba z zakonsko močjo stopa v

veljavo takoj, ko bo Hitler razrešil glavno poveljništvo nemških čet vodstva uprave.

Uredba z zakonsko močjo ima datum z 12. oktobrom ter je podpisana od Hitlerja, predsednika ministrskega sveta narodne obrambe ter opolnomočenega ministra za izvajanje štiriletnega načrta maršala Göringa, ministra za notranje zadeve Fricka, namestnika vodje Hessa, glavnega poveljnika nemške vojske generala Brauchitscha, ministra za zunanje zadeve v Ribbentropa, finančnega ministra grofa Schwerina-Krossigka ter šefa kancelarstva Nemčije dr. Lammersa.

Izjava bolgarske vlade

Parlament razpuščen — Nove volitve v januarju

Sofija, 25. okt. t. Takoj po zapirsi nove bolgarske vlade je izšel kraljevi ukaz, s katerim se razpušča zbranje (skupščina) ter se predpisuje nove parlamentarne volitve. Volitve bodo po bolgarskem zakonu na tri zaporedne nedelje in sicer dne 24. decembra 1939, 14. januarja in 28. januarja 1940. Vlada želi pri tej priložnosti dobiti parlamentarno osnovo za svoje notranje in zunanje politično delo, ki čaka Bolgarijo. Parlament je moral biti razpuščen, ker bi bila vlada pred starim parlamentom padla.

Sofija, 25. okt. AA. Bolgarski telegrafski agencija: Ministrski svet je sprejel snovi izjavo vlade, ki pravi glede znanja politike:

Vlada bo tudi v bodoče nadaljevala politiko notranjega in zunanjega mira, ki jo je vodila v zadnjih letih. Vlada se bo v svoji miroljubnosti in želji, da ohrani in goji vedno bolj pristrane in prijateljske odnose s sosednjimi državami, trdila, da še bolj utrdi in ojači zaupanje v odnosih med Bolgarijo in temi državami. Vlada je trdno odločena tudi nadalje voditi politiko nevtralnosti, ki odgovarja željam bolgarskega naroda. Vlada bo enako kakor doslej, vzdrževala z velesilami in ostalimi državami dobre in prijateljske odnose. Izjava vlade se nato bavi v glavnih črtah s politiko, ki jo bo vlada vodila na gospodarskem, finančnem, kulturnem in upravnem polju. Na kraju pravi deklaracija, da je vlada zaradi izrednih dogodkov in potreb sklenila zaprositi kralja, naj se posluži svoje ustavne pravice, ter razpusti parlament in določi dan novih volitev za zakonodajno telo, da bi se ponovno ugotovila ljudska volja ter se ji dala prilika, da se svobodno izrazi. (To se je že zgodilo.)

Bolgare skrbi politika Sovjetov na Balkanu

»Bolgarija naj služi Sovjetiji za napad na turške morske ožine«

Nevtralni švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« objavlja članek svojega dopisnika v Sofiji, kjer razlaga zaskrbljenost Bolgarije z ozirom na razvoj sovjetske politike na Balkanu. Iz članka posnemamo poglavne misli.

Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« v Sofiji — g. A. N. piše med drugim:

»Neuspeh sovjetsko-turških pogajanj je odkritosrčno navdušenje za naraščajoči vpliv Sovjetske Rusije v vzhodni Evropi v mnogočeno potlačil. Bolgariji bi bili sovjetsko-turški sporazum pozdravili, ker bi jim bila s tem nevtralnostna politika na Crnem morju olajšana. Sedaj pa je ta politika postavljena pred hudo preizkušnjo. V Bolgariji namreč mislijo, da bo Sovjetska Rusija sedaj, ko se je utrdila na Baltiku, svoj pritisk na Turčijo še povečala, da si zagotovi premoč tako na Crnem morju, kakor na ožinah ob izhodu iz Crnega v Sredozemsko morje.«

Bolgarsko zaskrbljenost, ki se je nenadno prebudila, je treba razlagati v zvezi s to posebno okoliščino, da je ona edina balkanska država od koder je mogoče na kopnem napasti carigradske ožine (Bospor in Dardanele). V Bolgariji se dobro spominjajo na vojaško vrednost tega položaja, ki je že v zadnji svetovni vojni vzbujal zanimanje velesil.

jal zanimanje velesil. Ko je takrat 1. 1915 zahodna zveza pripravljala napad na Dardanele, je z vsemi sredstvi poskušala, da pridobi Bolgarijo za napad na turško cesarstvo. Rusija je izjavila, da bi Bolgariji pripomogla do obsežnih ozemeljskih pridobitev, ako se ji pridruži. Takratni bolgarski poslanik v Petrogradu Madjarov je ruske predloge toplo podpiral, toda takratna vlada Radoslavova, ki je kljub slovesno nevtralnosti izjavi že podpirala Nemčijo, jih je odklonila. Če bi bila takrat Bolgarija stopila na stran zavezniških velesil, bi bila odločitev na južnovzhodni fronti padla mnogo prej.

Zato se sedaj z nemajhno zaskrbljenostjo v Sofiji izprašujejo, če se Sovjetska Rusija morda ne bo hotela poslužiti Bolgarije, ko bo skušala doseči turške morske ožine (Carigrad), posebno še, ko računa s tem, da se bo lahko opirala na prijateljska čustva, ki jih Bolgari gojijo do velikega slovanskega bratrskega naroda. To vprašanje imajo danes v Bolgariji tembolj pred očmi, ko imajo pred seboj usodo baltičskih držav. Ker bi bila Sovjetska Rusija očitno pripravljena podpreti gotove bolgarske težnje po popravni meji (Dobrudža, dostop do Egejskega morja), bo morda prišla v skušnjo, opogumljena, kot je po uspehih na Baltiku, da se bo začelo vedno bolj vmešavati v notranje zadeve Bolgarije. Vmešavala bolj in več, kakor bi bilo v skladu z bolgarskimi koristmi na znotraj in v zunanji politiki.

Lahko bi se zgodilo, da bi Bolgarija čisto neodvisno od komunistične nevarnosti, ki je tej deželi vedno grozila, v svoji osamljenosti padla popolnoma pod vpliv Sovjetske Rusije.

Tako je neuspeh v turško-sovjetskih pogajanjih Bolgarom, ki so nekoliko preveč računali na nesebično pomoč Sovjetske Rusije pri zasledovanju gotovih težnj bolgarskega naroda, odprl oči in so se jim prikazale na obzorju nove nevarnosti. Nikdo ne ve, kaj bodočnost skriva v svojih nedrih.

Pred posvetom zveze štirih muslimanskih držav

Tudi Balkanski sporazum se bo sestel

Pariz, 25. okt. t. Tukajšnji časopisi objavljajo novico, da se bo v kratkem sestel Svet Balkanskega sporazuma, da prouči novi položaj na bližnjem vzhodu ter določi svoje zadržanje napram prečim evropskim vprašanjem.

Prav tako poročajo listi, da bo na pobudo Turčije v kratkem sklicana konferenca štirih zavezniških držav takojimenovanega azijskega pakta, to je Turčije, Iraka, Afganistana in Irana (Perzije). Na dnevnem redu so vprašanja v zvezi z evropsko vojno in s turško-angleško-francosko zvezo.

Poročilo o sestanku azijskega bloka (ki je bil sklenjen leta 1937) je vzbudilo največje zanimanje, ker vsebuje ta pakt zelo podrobno določila glede medsebojne pomoči proti napadalcu in je to

vprašanje a prelomu turško-sovjetskih pogajanj stopilo v ospredje.

Bagdad, 25. okt. Predsednik iraške vlade je poslal predsedniku turške vlade brzojavko, v kateri izraža zadovoljstvo Arabcev zaradi dobre obrambe muslimanskih interesov.

Ze sovjetski pritisk na Turčijo?

Moskva, 25. okt. b. »United Press« poroča: V diplomatskih krogih govorijo, da je sovjetska republika Armenija zahtevala od Turčije povratek nekaterih vzhodnih področij.

Ankara, 25. oktobra. m. Turška vlada je 20. t. m. izročila prometno železniško progo Sivas—Erzerum ter je s tem vzpostavila direktno zvezo med Carigradom in Erzerumom čez Ankaro. Koliko važnost predstavlja ta proga, je razvidno že iz pogleda na zemljevid. Erzerum je zadnja etapa za zgraditev železniške proge, ki bo vozila skozi Turčijo in Perzijo. Razen tega je sedaj center Anatolije vezan z najbogatejšimi kraji. Predeli Erzeruma so predvsem bogati na rudah, živini, lesu in drugih proizvodih.

Kairo, 25. oktobra. m. Pogodba, podpisana med Turčijo, Francijo in Anglijo je vzbudila veliko zanimanje v vsem islamskem svetu. V Egiptu so jo sprejeli kot važno poslanico miru na bližnjem vzhodu in Sredozemskem morju. V tem smislu je podal izjavo časnikarjem tudi predsednik egiptске vlade Ali Maher paša.

Bukarešta, 25. okt. AA. Stefani: Prestolonaslednik vojvoda Mihael je dopolnil 18. leto starosti in je postal polnoleten. S tem je prišel na podlagi zakona v senat in v romunsko Akademijo. Listi posvečajo danes po več strani osebnosti mladega prestolonaslednika in opisujejo njegovo vojaško kariero in šolsko vzgojo.

„Italija ostane mirna“

Zanimive ugotovitve angleškega časnika o naporih Italije, da utrdi prijateljstvo z Balkanom

London, 25. okt. b. Rimeki poročevalec »Daily Telegraph« poroča, da bo Italija brez dvoma oetala nevtralna, ker vsi znaki kažejo na to. List med drugim trdi: Javna je tajnost, da Italija dela na to, da sklene sporazume s svojimi nevtralnimi sosedi Jugoslavijo in Švico, da skupno zmanjšajo obmejne posadke na normalno stanje. Enak sporazum želi Italija doseči tudi s Turčijo glede turške posadke na Egejskih otokih.

Italija pa bo imela stalno dosedanje število svojih čet na francoski in nemški

meji. Navzlic temu pa se govori o demobiliziranju nekaterih letnikov, ki so sedaj pod zastavo.

Vse to jasno potrjuje, da se Italija ne namerava vmešavati v sedanjo vojno in se bo z vsemi silami trudila, da ohrani mir na Balkanu.

Dobro poučeni krogi trdijo, da sta grška in italijanska vlada te dni izmenjali note, s katero se podaljša grško-italijanski prijateljski sporazum, ki je bil sklenjen lani 30. septembra.

Politični zapiski

Senatne volitve na Hrvatskem

Belgrajsko »Vremec« poroča iz Zagreba 24. oktobra med drugim: Kakor poročajo, je med JRZ in SDK sklenjen sporazum, tako da ti dve skupini poideta skupno na senatne volitve. V banovini Hrvatski bo torej postavljena skupna lista. Kar se tiče kandidatov HSS, jih v vodstvu HSS še niso določili. Kolikor je do sedaj verjetno, bodo med drugimi kandidirali za senatorje od strani HSS gg. inž. Košutić, dr. Krnjević, dr. Pernar, dr. Šol in drugi, po večini kmetje. Kandidata SDS bosta g. Vilder in Sava Kosanović, medtem ko bo JRZ določila svoje kandidate. Ker je prenos poslov na banovino Hrvatsko skoraj končan, se zdaj v vodstvu zagrebških političnih krogov opaja večja delavnost v smislu političnih kombinacij. Za sedaj je vsekar gotovo, da se bo dr. Maček v vladi in zunaj vlade prizadeval, da bi v vsej državi bil uveden enoten režim najvišjih svobod. V tem pogledu smo pri vodilnih političnih krogih na Hrvatskem zapazili dve stališči.

Samo za oblast

Belgrajska »Samouprava« obravnava resolucijo demokratske stranke ter pravi na koncu: »Tako ravnanje v politiki dokazuje dve stvari: Najprej, da so demokraci za oblast bodisi s sporazumom, bodisi brez sporazuma, ker jim je sporazum postranska stvar. Potem pa, da se danes izjavljajo solidarnost z JNS, čeprav so pred sporazumom govorili, da s to skupino ne morejo in ne marajo sodelovati. Najsi si demokraci še toliko prizadevajo, da bi pri drugih ustvarili konfuzijo, so danes sami padli vanjo ter res ne vedo, kje so, kaj so, s kom so, zaradi česa so. To je popoln somrak megle, ki zakriva tuja obzorja.«

Socialisti zoper komuniste

Zoper komuniste so nastopili socialisti, kajpada na Hrvatskem. Njihovo glasilo »Slobodna riječ« namreč piše v polemiki z URS-ovim glasilom: »Naše levičarje očitno hudo jezi, ker mi od naše javnosti in od odgovornih ljudi zahtevamo, naj razlikujejo komuniste od socialistov, to se pravi, naj jih vedno ne mečejo v isto vrečo. Mi to zahtevamo s polno pravico, ker nismo nikdar s komunisti imeli nič skupnega. Vsekakor pa je prostaška, ne zaradi tega imenovati denuncianta, zlasti pa danes, ko zaradi komunizma sploh ni mogoče denuncirati. V tem oziru, če se stvari natančno vzamejo, so socialisti gotovo v težjem položaju zaradi besne demagogije, katero zoper socialiste pod vodstvom komunistov že dolga leta uganjajo vse reakcionarne stranke in skupine v državi. Poleg tega pa mi življamo na lekcije, ki nam jih naši levičarji daje o demokraciji. Mi te njihove demokracije ne potrebujemo, ne v teoriji, ne v praksi! — K temu bi dostavili mi samo še opombo, da ni še tako daleč tisti čas, ko so socialisti pod vodstvom komunistov kot divji propagirali ljudsko fronto ter na vso moč kot fašiste napadali vse tiste, ki so bili zoper ljudsko fronto, katere je zdaj tako klavno poginila. Takrat socialisti niso življali na tisto »demokracijo«, ki so jo v teoriji in praksi uganjali komunisti. Sicer pa nas veseli spoznanje zagrebških socialistov, in upamo, da jim bodo sledili tudi slovenski.«

Predlog kar za 5 banovin

List »Ekonomska politika« prinaša članek nekoga Stedimljija, ki pravi, da srbijanske stranke, ki pravijo, da so demokratske, v resnici niso demokratske, kar se najbolj vidi ob zadnjih kritikah sporazuma. Tako bi na primer prof. Tasić želel, naj bi se ustanovila srbiska banovina ali srbiske banovine poprej, preden bi bile skupščinske volitve. Torej naj bi se vprašanje srbiske banovine rešilo poprej, preden bi se ljudstvo o tem izjavilo. Kdor zahteva tako postopanje, ta gotovo nima pravice imenovati se demokrat. Pisec zagovarja vine ustanovile še tri druge, in sicer ena za Bosno misel, naj bi se poleg hrvatske in slovenske banote Hercegovino, druga za Črno goru, tretja pa za druge srbiske kraje. — Prinašamo seveda le v informacijo

Nemške zahteve

Kakor poročajo listi, sta v nedeljo zvečer v Novem Sadu obiskala predsednika vlade zastopnika nemške manjšine gg. Franz Hamm in dr. Tischer, ki sta med drugim zahtevala nemško zastopstvo pri sedanjih senatnih volitvah. Nato sta naglašala potrebo spremembe uredbe o prodaji nepremičnin v ozemlju 50 km ob meji ter ustanovitve nemške gimnazije. Obenem je bila izražena zahteva, naj bi se Nemcem dovolilo, da bi bili organizirani v svoji nemški stranki. Predsednik vlade je sprejel to na znanje ter jima priporočil, naj se obrneta na predsednika banovinskega odbora JRZ prometnega ministra inž. Beslića. Na koncu sta nemška zastopnika zanikala govorice, ki se razširjajo o lojalnosti nemške narodne skupine. — Bivši nemški senator Georg Grassl pa je obiskal prostovednega ministra Maksimovića ter mu predložil zahteve in želje Nemcev glede šol.

Mladonemško gibanje v Jugoslaviji znova nastopi

Ze pred več časa se je v Jugoslaviji začelo mladonemško gibanje, ki ga je vodil dr. Nikola Hasslinger, zdravnik v Petrogradu. To mladonemško gibanje je bilo v načelnem nasprotju z uradnim vodstvom nemške narodne manjšine, ki jo zastopa Kulturbund. Kmalu pa je to gibanje zastalo ter se je dr. Hasslinger umaknil v ozadje. Novosadski »Dan« poroča 25. t. m. »Mladonemško gibanje je zadnje čase čisto malo delavno. Temu je bilo vzrok, ker se je vodja tega gibanja in njegov ustanovitelj dr. Hasslinger iz političnih ozirov umaknil s političnega polja. Zaradi težkih in usodnih dogodkov v svetu, z ozirom na aktualne dogodke, ki pomenijo življenjsko vprašanje nemške manjšine v Jugoslaviji, pa so pristali mladonemškega gibanja v Jugoslaviji menili, da je na stopil čas, ko mora to mladonemško gibanje znova nastopiti, da bi Nemcem v Jugoslaviji pokazalo pravo pot, ki naj po njej gredo. Dne 23. okt. so imeli pristaji tega gibanja zborovanje, kjer so sklenili naprositi dr. Hasslingerja, naj spet stopi na čelo gibanja. Posebna deputacija mu je izrazila to željo, nakar je obljubil znova nastopiti.

Osebnosti

Belgrad, 25. okt. m. S kraljevim ukazom je postavljen za pomočnika poštne ministra Milostislav Čiki, sedaj višji svetnik poštnega ministrstva. Po službeni potrebi je prestavljen Adolf Kretnar, oficial 8. skup. iz postaje Ljubljana na postajo Jesenice.

Veliko zborovanje JRZ v Somboru

Sombor, 25. oktobra. AA. Danes sta prispele semkaj prometni minister inž. Nikola Beslić in minister za telesno vzgojo ljudstva Jevrem Tomić v spremstvu tajnika banovinskega odbora JRZ Milana Badžaka, predsednika Kmetijske zbornice za donavsko banovino in generalnega ravnatelja drž. železnice inž. Nikole Djurića. Meščani iz Sombora in ljudje iz vsega somborskega okraja so priredili ministroma veličasten sprejem, katerega so se udeležili vsi predsedniki občin in organizacij iz somborskega okraja, mladina, gospodarstveniki in člani gospodarskih združenj z nekaj godbami. Na železniški postaji je ministrata pozdravil župan Radivoj Stojković. Zatem se je sestavil sprevod, na čigar čelu sta bila ministri Beslić in Tomić. Zborovanju JRZ je prisostvovalo nad 3000 članov te stranke. Med drugimi se ga je udeležil tudi bivši narodni poslanec dr. Kosta Popović, ki je zborovanju predsedoval in je imel tudi lep govor.

Na zborovanju je govoril tudi minister Tomić, ki je med drugim dejal: Sporazum s Hrvati je likvidiral 20 letno nevzdržno stanje. Sporazum je likvidiral vse one nevede, ki so onemogočale, da bi se dvignila kultura in gospodarstvo, najboljše narodne moči pa so se trošile v nepotrebnem boju med obema bratskima narodoma. Mi hočemo konstruktivnega dela, mi želimo, da se gospodarsko šibki podpro in zavarujejo.

Minister Tomić je zatem govoril o gospodarski politiki vlade in poudaril dosežene uspehe. Na koncu svojega govora je priporočal bratsko

slogo med Srbi in Bunjevci, ki so desetletja znali polskati svoje skupne koristi. Nam je bilo do tega, da se socialna opomora mali Sloveci in da se socialna vprašanja rešijo Slovekoljubno in pravično.

Zatem je minister Beslić pozval vse navzoče, naj se oprimejo programa JRZ in njenega teja Dragiša Cvetkovića prav tako, kakor so se Hrvatje zbrali okoli dr. Mačka in Slovenci okoli dr. Korošca. Nato minister Beslić razlaga in opozarja na program in delo neumrlega Svetozarja Miletića, ki je v Vojvodini vodil narodno politiko in ki je že tedaj propagiral zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev ter priporočil, da po teh stopinjah nadaljujemo pot tudi mi. Za nas je — je nadaljeval minister Beslić — najvažnejše, da se oživi duh Svetozarja Miletića.

Spregovoril je nato zastopnik Bunjevcev dr. Josip Beselovski. Med drugim je dejal: Mi živimo v popolni ljubezni z brati Srbi. Borili smo se za to državo, za Jugoslavijo, in mi ne čutimo potrebe, da bi spremenili naš sklep iz leta 1918, ker je to sklep najširših ljudskih slojev. Mi varujemo bunjevsko tradicijo in naše običaje in bi storili največji greh tisti, ki bi vrgl seme razdora med Bunjevce in Srbe v veliki Jugoslaviji.

Prometni minister Nikola Beslić si je nato v spremstvu generalnega ravnatelja državnih železnice dr. Nikole Gjurića ogledal železniško delavnico in ustanove, ki spadajo v njegov resor, ter se zanimal za razmere in potrebe v njih.

Kaj je brezvestna špekulacija z živili

Navodila trgovinskega in socialnega ministra

Belgrad, 25. okt. AA. V zvezi s preiskovanjem, ki so ga nekatere upravne oblasti uvedle proti posameznim trgovcem zaradi kopičenja življenjskih potrebščin in drugega blaga, sta ministri za trgovino in industrijo ter minister za socialno politiko in narodno zdravje na podlagi čl. 23 uredbe o pobijanju draginje in o brezvestni špekulaciji predpisala navodilo, po katerem ni prepovedano vsako kopičenje življenjskih potrebščin in blaga, pač pa samo takšno, ki se opravlja z namenom, da se vzamejo iz prometa potrebščine in blago in zaradi povišanja cene.

Iz tega sledi, da ni prepovedano kopičenje omenjenih predmetov, če se ti še dalje redno in ob vseh običajnih količinah nudijo v prodajo in če se s tem ne povišujejo njihove cene. Zadrževanje življenjskih potrebščin in drugega blaga v večjih količinah, delno v samih prodajalnicah, delno v skladiščih, kakor je to običaj posebno pri trgovcih na debelo, a tudi pri mnogih trgovcih na drobno, ki nimajo zadostno velike prodajalnice, da lahko v njih

drže vse razpoložljive količine blaga — vse to je dalo povoda upravnim oblastem, da uvedejo predhodne preiskave zaradi prestopkov iz uredbe o pobijanju draginje in o brezvestni špekulaciji —, ne samo ni prepovedano, pač pa se ne more smatrati niti za kopičenje v smislu določb te uredbe.

Z ozirom na to bo uvedba predhodne preiskave zaradi kopičenja življenjskih potrebščin in ostalega blaga proti kakemu trgovcu umestna samo v tem primeru, če se ugotovi, da dotični trgovec kake življenjske potrebščine ali kakšnega drugega blaga sploh ne pona in v prodajo ali pa jo daje samo izpod običajne količine z namenom, da bi s tem povišal ceno, a je istočasno kopičil življenjske potrebščine in ostalo blago v toliki meri, da bi mogel in moral zadostiti vsakemu povpraševanju po teh potrebščinah ali blagu. V ostalih primerih uvedba poprejšnjih preiskav ne bo umestna in bi se z njim oblastem nalagala posel, ki je odveč, trgovcem pa povzročile nepotrebne in nekoristne ovire.

Razmejitev hrvatskih OUZD

Belgrad, 25. okt. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljević je odobril sklep komisarija osrednjega urada za zavarovanje delavcev o razmejitvi ozemlja okrožnih uradov v zvezi z uveljavljenjem uredbe o banovini Hrvatski, in sicer:

1. da se s 1. novembrom in po stanju do 31. oktobra t. l. odcepijo od okrožnih uradov izven banovine Hrvatske oni okraji, ki so prišli v sestav banovine Hrvatske in pripadajo najbližjim okrožnim uradom na področju banovine Hrvatske in sicer: a) okraj Ilok, od okrožnega urada v Novem Sadu, Derventa, Bosanski Brod, Gradačac in Brčko od okrožnega urada v Tuzli, in pripadejo k okrožnemu uradu v Osijek; b) okraj Travnik, Bogojno in Fojnica od okrožnega urada v Sarajevu in pripadejo okrožnemu uradu v Splitu; c) okraj Kostanjica od okrožnega urada v Banjaluci k okrožnemu uradu v Zagrebu; d) okraj Darda in Batina se odcepita od okrožnega urada v Osijeku in pripadeta okrožnemu uradu v Somboru.

2. Začasno se odcepijo od okrožnega urada v Dubrovniku okraji Nevesinje, Gacko, Ljubinje, Bičela, Trebinje, Cetinje, Kotor, Bar, Podgorica, Danilovgrad, Sandrijevica, Nikšić, Kolašin in Savnik in se pridružijo okrožnemu uradu v Sarajevu, s tem, da se za te kraje morajo voditi računi in vse poslovanje ločeno od poslovanja na dosedanjem področju okrožnega urada v Sarajevu, ker se bo vprašanje končnojavne razmejitve oddvojenih okrajev pozneje definitivno uredilo.

URS in JSZ pri ministru

Belgrad, 25. okt. AA. Danes dopoldne je minister za socialno politiko in narodno zdravje sprejel zastopnike URSA, narodne strokovne zveze in Jugoslov. strokovne zveze iz Ljubljane, pod vodstvom Milorada Belića in Bogdana Krekića. To zastopstvo, ki je zaprosilo ministra, naj odredi v posameznih delavskih zbornicah posvete, kako bi se mogla po podanih poročilih izvesti izboljšave novih uprav. Obenem je zastopstvo zaprosilo svobodnejše delo vseh sindikalnih organizacij. Minister dr. Budisavljević je pazljivo poslušal želje posameznih zastopnikov in obljubil, da bo proučil njihove zahteve.

Belgrajske novice

Belgrad, 25. okt. AA. Finančni minister je izdal sklep, da se stavbna zadruga »Lastni dom« v Trbovljah oprosti plačevanja društvenega davka za 10 let, računajoč od 1. januarja 1939 do vključno 31. decembra 1948, pod pogojem, da posluje po zdaj veljavnih pravilih in če se ji dohodki znatno ne povečajo tako, da v primerjavi z drugimi zadrugami more priti v poštev za odmero davka.

Belgrad, 25. okt. AA. Danes dopoldne je minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljević, kot predsednik samostojne demokratske stranke obiskal v predsedništvu vlade predsednika ministrskega sveta in predsednika JRZ Dragiša Cvetkovića.

Belgrad, 25. okt. m. Gradbeni minister dr. Krek je danes s časniki obišel več javnih poslopij, ki se grade v prestolnici. Inženirji in tehnično osebje so jim dajali potrebna pojasnila. Med drugimi si je gradbeni minister s časniki ogledal palače jurišne fakultete, strojnega oddelka tehniške fakultete, VI. moške gimnazije, zavod kneza Pavla za proučevanje raka ter otroško kliniko. Umetnina frančiškanske cerkve, ki je delo slovenskega arhitekta Plešnika, je napravila na vse časnike najgloblji vtis.

Belgrad, 25. okt. m. Danes v Belgradu ni bilo važnih političnih sestankov. Predsednik vlade in posamezni ministri so v svojih kabinetih sprejemali večje deputacije iz notranosti države. Predsednik je sprejel med drugim socialnega ministra

škofovske konference

Zagreb, 25. okt. b. Včeraj popoldne in danes dopoldne se je nadaljevalo delo plenuma škofovske konference. Obravnavale so se posamezne točke dnevnega reda. Davi sta prispele v Zagreb na konferenco barski nadškof dr. Nikola Dobretić in ljubljanski knezoškof dr. Gregor Rožman. Danes so razpravljali na konferenci tudi o bližnjem velikem romanju v Rim, ki ga bodo vodili škofje: dr. Alojzij Stjepinac, dr. Šarič, dr. Bonetlačić, dr. Mileta, Srebrnič, Carević, Burić in dr. Njarađ. Današnji konferenci je predsedoval nadškof Ivo Šarič, ker se je nadškof dr. Stjepinac prehladil. Nuncij ev. Stolice v Belgradu Ettore Felici, ki je prisostvoval škofovski konferenci v Zagrebu, odpuštuje danes iz Zagreba v Rim.

Za rezervno živčaja

Belgrad, 25. okt. AA. Na predlog kmetijskega ministra je ministrski svet na svoji zadnji seji odobril načrt ravnateljstva za preučevanje in organizacijo kmetijstva glede prehrane načrt, ki se nanaša na ustanavljanje rezerv živila in suhih sliv. V ta namen je ministrski svet odobril kmetijskemu ministru kredit v skupnem znesku 125 milij. din. Kakor za ustanavljanje drugih rezerv, po katerih govori uredba o ustanavljanju ravnateljstva za preučevanje in organizacijo kmetijstva zaradi prehrane, se tudi o tej stvari vodijo pospešeni razgovori z zainteresiranimi ustanovami, ki prihajajo v poštev za to poslovanje, da bi se čimprej začelo z ustanavljanjem potrebnih rezerv.

Razžaljenje časti zaradi sporazuma

Belgrad, 25. oktobra. m. Pri tukajšnjem okrajnem sodišču je bila danes razprava proti dr. Ivanu Nevistiću, uredniku »Jugoslovanskega kurirja«, katerega je tožil bivši poslanec dr. Radiša Vorkapić zaradi klevete. Tožba se je izcimila iz razgovora v restavraciji hotela »Balkan« v skupini javnih delavcev v času, ko je imel razgovore predsednik vlade Dragiša Cvetković z dr. Mačkom zaradi sklenitve sporazuma. Razpravljali so o raznih govoricah, ki so se v zvezi s tem sporazumom širile po mestu. Dr. Vorkapić je tedaj po izjavi toženega dr. Nevistića nastopil proti sporazumu in izjavil, da kot predsednik Srbov v Hrvatski ne bo sporazuma nikdar sprejel. Prav tako ga ne bodo sprejeli Srbi, ki jih on predstavlja.

Na te besede je tožilec dr. Vorkapiću toženi dr. Nevistić odgovoril: »Če vas bo Lika še enkrat izvolila za poslanca, se bom jaz na sredi Terzije obesil.«

Po teh besedah je razprava postala še živahnija ter je dr. Nevistić dr. Vorkapiću vrgel v obraz besede: »Vi nimate moralnih kvalifikacij, da bi branili srbstvo.«

Dr. Vorkapić mu je dejal: »Vi, gospod ste svinja.«

Dr. Nevistić mu je odgovoril: »Za vas je bilo ugotovljeno, da ste agent.«

Iz teh besed se je razvila tožba dr. Vorkapića. Dr. Nevistić je pred polno dvorano časnika v drugega občinstva, ki se je zanimalo za razpravo, dokazoval svoje trditve s številnimi dokumenti, ki si jih je nabavil. Opisoval je delovanje dr. Vorkapića najprej kot stipendista v Pragi, nato pa kot emigranta v Parizu in Sofiji ter je dokazoval odnose med Vorkapićem in pokojnim Svetozarjem Pribičevićem. Prečital je tudi tozadevno pismo Džermanoviću. Omenil je tudi, da je bil dr. Vorkapić zaradi svojega delovanja v inozemstvu obsojen od državnega sodišča za zaščito države ter pozneje l. 1936 pomiložen. Končno je toženi dr. Nevistić poudarjal, da se skozi politično kariero njegovega tožitelja vleče kot osnovni motiv denar in podpora. Denar je po izjavi dr. Nevistića motiv, ki spreminja politično fiziognomijo dr. Vorkapića.

Za tem je bilo zaslišanih več prič, med drugimi: kipar Palavićin, prof. vojne akademije Velibor Jonić, urednik kratkovalne radio-postaje dr. Nikola Lalić in drugi. Dr. Nevistić je še predlagal za priče dr. Vilderja, Savo Kosanovića, dr. Džermanovića, dr. Rudolfa Bičanovića, česar pa sodišče ni sprejelo. Dr. Vorkapić je zatem v daljšem govoru pobijal vse navedbe toženega dr. Nevistića. Dr. Nevistić je bil obsojen na tri mesece zapora, pogojno na dve leti ter na denarno kazen tožitelju 500 din za stroške, sodišču pa 200 din. Tožitelj se je s sodbo zadovoljil, toženec pa je takoj vložil priziv.

London, 25. okt. AA. Reuter: Davi je nenadno umrl zaradi paralize srca cardifski katoliški nadškof mgr. Francis Moelin. Bil je star 79 let.

»Glasovi o dogodkih na Hrvatskem so zlohotni«

Izjava gl. tajnika HSS dr. Krnjevića zastopniku pariške agencije Havas

Francoska agencija Havas je iz Zagreba sporočila tole poročilo: »Glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević je dopisniku Havasa izjavil: »Glasovi, ki se razširjajo o položaju na Hrvatskem, so zlohotni in prihajajo od strani, ki je zainteresirana. Nedavni incidenti na Hrvatskem so bili povzročeni po agitaciji protisrbskih elementov, ki žele preprečiti srbsko-hrvatski sporazum, ter so dali povod alarmantnim glasovom o splošnem položaju na Hrvatskem. Dopisnik Havasa se je obrnil na dr. Krnjevića, ki mu je pojasnil stanje ter dodal:

»Nihče ne pozna bolje strukture in notranjih razmer v HSS, kakor dr. Maček. Jaz sam pa sem, odkar sem se vrnil iz zamejstva, prevzel dolžnost stranko organizirati. Vedno sem v stikih z vsemi hrvatskimi kraji. Morem vam potrditi, da stranka nikdar ni bila tako edina in vodstvu vdana, kakor je danes... Nekatera mučna dejstva, kolikor jih je bilo, se razlagajo z akcijo elementov, ki so igrali precejšnjo vlogo za časa režimov. Dokazali smo delavnost teh elementov, ki se ne bi pomišljali izjaviti nereda, da bi jih izrabili, v kolikor ti elementi ne bi želeli dokazati, češ da na Hrvatskem vlada anarhija in da je zdaj potreben režim sile. Skoraj se jim je posrečilo povzročiti nekaj metežev, ki pa so bili naglo udušeni. Danes vlada po vsem Hrvatskem mir, tako na deželi, kakor v Zagrebu... Po zaslugi organizacije naše stranke Hrvatska preživlja to krizo primeroma mirno. Trdno sem prepričan, da bodo napori uspešni in da bo Hrvatska v kratkem docela obnovljena in konsolidirana. Z ozirom na značaj Hrvatske v okviru Jugoslavije bomo že po tem delu videli tudi Jugoslavijo obnovljeno in močno, to se pravi, novo in krepko Jugoslavijo.«

»Komunisti« »fakinisti«

Pod tem naslovom piše »Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka: »Iz več krajev nam poročajo o »reorientaciji« nekdanjih ščitonošev reakcije in nasilja. Nekdaj so ti ljudje uživali, ko so preganjali hrvatske rodoljube, ki so jih razglašali

za sovražnike reda in celo za komuniste, čeprav so hrvatski rodoljubi bili daleč od komunizma. Zdaj pa se ti pokvarjenci reorientirajo. En del izmed njih se je začel biti ob prsi, češ da so nekaki nadhrvati, medtem ko so drugi šli med »komuniste. Tako nam poročajo iz Gospića: Tukaj je skupina ljudi, ki je že več noč spremenila politično prepričanje. Batinaši in drugi pokvarjenci, ko so videli, da so minili časi unitaristične diktature, so se na mah zaljubili v marksizem in del izmed njih že kliče: Živjelo Stalin! Živela komunizma! Jih pa ni veliko. Hrvati so, razen nekaterih redkih izjem, tudi doslej ostali z dr. Mačkom. Srbi pa se vedno bolj zbirajo okoli SDS. Jih je pa nekaj, ki vedo, da bi jih ta stranka ne sprejela, zato so se spremenili v komuniste. Najbolje bi bilo, ko bi jih imenovali »fakinisti«, ker to so bili prej in bodo ostali.« — Podobno prikazen doživljamo tudi pri nas, kjer se del tako imenovanih »nacionalistov« prelevlja v komuniste. To prelevljanje je zelo značilno za tisto strujo, ki je nekoč imela monopol državotvornosti, pa danes v enem svojem delu postaja komunistično leglo.

Sokolski sistem iz hrvatskih šol

Zagrebški list poroča, da so se hrvatski telovadni učitelji odločili, iz hrvatskih šolskih telovadnih oddelkov sokolski telovadni sistem ter so izdelali še svoj moderni učni načrt za telovadbo. List naglašala, da kaže na mestu šole za telesno vzgojo, kjer so se doslej vzgajali učitelji telovadbe, ustanoviti na filozofskih fakultetah posebne telovadne tečaje, kjer bi se sposobni akademiki lahko tudi v tem predmetu usposobili ter poleg svojih predmetov učili še telovadbo. Ko tak starejši telovadni profesor ostari, lahko še vedno predava svoj pravi predmet na gimnaziji, telovadbo pa prepušti drugemu. — O Tyrševem telovadnem sistemu pa pravi list: »Telovadni učitelji po šolah so morali delati po zastarelem Tyrševem sistemu sokolske telovadbe, čeprav so napredni evropski narodi v vprašanju telesne vzgoje bili že mnogo naprej.«

Poročila z raznih bojišč

Samo vojna na morju traja dalje – Drugod mir

Vojna v zraku

Nemške letalce pobirajo po morjih

London, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Danes je bila izkrcana nova skupina nemških letalcev s sestreljenega nemškega vojnega letala. Te letalce je sprejela na morju neka angleška ladja. Letalci so izpovedali, da je eden njihovih letalcev umrl tedaj, ko se je pojavila ladja, ki jih je vzela na krov. Nek nemški letalec, doma iz sudetskih krajev, je povedal, da je njihovo vodno letalo bilo sestreljeno s krogliami protiletalskih topov z neke angleške vojne ladje.

London, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Danes so se izkrcali na vzhodni obali še trije nemški letalci, ki jih je rešila neka britanska ladja po sestrelitvi nemškega bombnika. Vsi trije so ranjeni, ostali štirje člani posadke so se pa ubili.

Angleška letala nad Berlinom

London, 25. oktobra. t. Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala snoči, ko je govoril nemški zunanji minister Ribbentrop v Gdansk, letela nad Hamburgom, Magdeburgom in Berlinom ter so se vsa nepoškodovana vrnila nazaj v Anglijo. V Hamburgu je bil izdan letalski alarm in je moral hamburški radio prekiniti oddajo Ribbentropovega govora, ljudje pa so hiteli v zaklonišča. Kaj so angleška letala delala nad Nemčijo, uradno obvestilo ne sporoča.

Ameriška letala za Norveško

Oslo, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Norveška je svoje naročilo za avgust vojnih ladij znanke »Curtiss« v Združenih državah podvojila. Naročilo predstavlja sedaj vrednost 900.000 kron. Vseh 24 letal bodo Združene države dobavile pozimi. Prav tako pričakujejo, da bodo v kratkem dobavili tudi vojna letala, ki so jih naročili Angleži, prav tako v avgustu.

Vojna na morju

Razburjenje v Ameriki zaradi zaplenbe ladje »City of Flint«

London, 25. oktobra. t. Angleška trgovska ladja »Stonegate« je bila napadena in potopljena od male nemške križarke (»žepne križarke«) »Deutschland«, ko je bila na poti iz Valparaisa v Anglijo. Posadko je sprejela križarka »Deutschland« ter jo oddala ameriški parniku »City of Flint«, ki ga je srečala sredi Atlantskega morja. Nemška križarka je hotela ameriško ladjo prepeljati v nemško pristanišče, toda ker ji je primanjkovalo vode v bližini Gronlandije, nakaar je plula v Trömsø, od koder je bila »City of Flint« odpeljana v sovjetsko pristanišče Murmansk, nemška križarka pa je odplula v neznano smer.

Boj komunizma za mladino!

Komunistični agenti imajo od kominterne nalog, da se v prvi vrsti in z vsemi silami vržejo na mladino, ki zaradi svoje neizkušenosti in nepoučenosti more najlažje nasesti komunistični agitaciji.

V Franciji na primer je izhajal, dokler ni bila razpuščena komunistična stranka, komunistični mladinski tednik »Avant-Garde« s povprečno naklado 80.000. Glavna vsebina lista je bila politična in je služila šolanju mladine za ljudsko fronto, ki je bila popolnoma pod komunističnim vodstvom. V načelnih člankih pa je bila obravnavana marksistična in boljševiška ideologija. O socialnem in gospodarskem položaju v Sovjetski je bila podana popolnoma napačna, seveda silno idealizirana podoba. List je tudi obravnaval spolno vprašanje in spolno moralo v smislu kulturno-boljševiškega razkrojenja. Poleg tega lista, ki je bil namenjen moški mladini, pa so v zadnjem letu ustanovili tudi mladinski mesečnik, namenjen dekletom.

V Belgiji še sedaj izhaja marksističen mladinski dnevnik pod naslovom »Jeunesse Nouvelle«. Ta list je po svoji vsebini prav za prav podružnica boljševiškega »Komsomola«. Komunisti pa izdajajo za mladino svoj list tudi na Angleškem. Imenuje se »Challenge« in je v poslednjem času mogel iz mesečnika preiti na tednik.

Komunistične mladinske organizacije na švetskem imajo štirinajstidnevnik »Stromklokkan«, ki boljševizem poizkuša širiti v obliki literature. Najvplivnejši komunističen mladinski list v Ameriki pa je »Champion«, ki že v mladinske vrste seje razredno miselnost. Isti list hujska mladino tudi proti službi v armadi. Glavni boljševiški mladinski list v Španiji pred ljudskofrontaškim zlomom pa je bil dnevnik »Ahoras«. V mnogočem je treba temu hujskajočemu komunističnemu organu pripisati, da so kasneje sledili tako krvavi dogodki za Španijo.

Zanimivo pa je, kako spretno zna komunisti izrabiti politično strpnost tako imenovane meščanske družbe, da širi svoje ideje in da tako rekoč pri belem dnevu pripravlja revolucijo proti obstoječi družbi. S svojim delom pripravlja najhujsko diktaturo, ki za drugače misleče ne pozna ne političnih ne osebnih svobod. Zasljepljenost, ali pa lahkovernost in kratkovidnost državnih oblasti po mnogih državah je naravnost pravljiva. Sami goje kačo, ki že sedaj nič ne prikriva, da jih bo ugriznila do smrti, ako bi prišla njena ura.

Washington, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Poročajo, da je ameriški parnik »Crown City« rešil vso posadko britanske obrežne ladje »Ludbury« in pet preživelih članov moštva britanskega parnika »Meninridge«. Obe ladji sta se potopili v severnem delu Atlantika. 25. mož posadke ladje »Meninridge« je utonilo.

Washington, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Včeraj je Roosevelt na sestanku s časniki izjavil, da še ni dobil podrobnosti o aferi ameriškega parnika »City of Flint« in tudi ne poročil o tem, kje se nahaja moštvo ladje. V odgovoru na vprašanja časnika je Roosevelt dejal, da ee v takšnih primerih ravna s državnimi ladjami prav tako kakor z zasebnimi. Od ameriškega poslanika v Moskvi je prišlo poročilo, da tamkaž še niso znane vse podrobnosti o tej zadevi. Ko so ga časniki vprašali, ali lahko na podlagi zakona prepove ladjam, da se ne približajo vojnim področjem, je Roosevelt odgovoril negativno, in dodal, da kljub temu upa, da se bo zaplenjena ladja v kratkem vrnila.

Washington, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Na včerajšnjem sestanku s časniki je zunanji minister Hull izjavil, da je po vsej priliki pol tovara ladje »City of Flint« spadalo v polihotapsko blago, manjši del tovara pa v popolno tihotapsko blago. Hull ni hotel ničesar izjaviti o tem, kaj misli ameriška vlada ukreniti.

Moskva, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Ameriški poslanik Strainfeart je obiskal pomočnika komisarja za zunanje zadeve Potemkina in ga prosil za podatke v zvezi z zadrževanjem ameriške ladje »City of Flint« v Murmansku. Potemkin je obljubil, da bo čimprej ustregel ameriški poslaniiku.

Napadi na velike angleške parnike v ameriških lukah?

Newyork, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Od snoči je policija uveljavila posebne varnostne ukrepe za zaščito velikih ladij »Queen Mary« in »Normandie«. Kakor poroča »Newyork Times«, je obveščevalna služba ameriške mornarice sprejela poročila, po katerih se pripravljajo napadi na ta dva velika parnika. Z ozirom na izvor, iz katerega so prišla ta poročila, je pomorska obveščevalna služba vzela te vesti zelo resno na znanje in je takoj zahtevala od policije, da podvzame najstrožje varnostne ukrepe. Med drugim je bilo ukazano, da po sončnem zahodu noben avtomobil ne sme voziti ob obali na kraju, kjer sta zasidrani omenjeni dve veliki ladji. Pešci, ki bi se mudili ob obali, se ne smejo ustavljati pri teh ladjah.

Amerika zaplenila nemško ladjo

Newyork, 25. oktobra. AA. (Stefani.) Nemški parnik »Hafenland« je priplul v pristanišče Manzanillo ob mehiški obali. Ladja je prispela iz Costarice. Na njej je natovljen sladkor, olje in drugi tropski proizvodi. Neka vojna ladja združenih ameriških držav je pospremila nemški parnik do pristanišča. Ameriška vojna ladja je naletela na nemški parnik v mehiških vodah ob obali. Ladja »Hafenland« je imela v tem trenutku razobešeno nizozemsko zastavo. V pristanišču Manzanillo bo ostala pod strogim nadzorstvom.

Nemške ladje zaprte v črnem morju

Carigrad, 25. oktobra. m. V Carigrad sta priplula dva nemška parnika »Arcadij« in »Telac«. Oba nemška parnika ne bosta več vzdrževala rednega prometa kakor do sedaj v Nemčijo in Turčijo po Sredozemskem morju, temveč samo od Carigrada do Varne na Črnem morju. Obe ladji bosta prevažali blago iz Turčije za Nemčijo do Varne, kjer bo blago potovalo po Donavi v Nemčijo. Na ta način se bosta nemški ladji izognili nevarnosti, ki jima grozijo od francoskega in angleškega brodogoja v Sredozemskem morju.

Potopljene ladje

Gibraltar, 25. oktobra. t. Reuter poroča, da je bila angleška trgovska ladja »Tafna« potopljena od nemške podmornice. Posadka je rešena.

Glasgow, 25. oktobra. AA. (Reuter.) Po neki brzoglavki, prispeli v Glasgow, se je potopila ladja »Clan Cisholme« (7256 ton). Posadka je štela 80 indijskih mornarjev, od katerih jih je rešenih samo 17.

London, 25. okt. lj. Ob včerajšnji potopitvi angleških trgovskih parnikov »Menin Ridge«, »Tafna« in »Ledbury«, ki so bili potopljeni v Atlantskem oceanu ne daleč od Gibraltara, je po

vsej priliki utonilo 92 mož s posadk teh ladij. Te pogrešajo, ostali pa so se rešili na vojne ladje, ki so tonečim parnikom prihiteli na pomoč.

Zahodna fronta

Paris, 25. oktobra. AA. (Havas.) Poročilo francoskega vrhovnega poveljstva od 25. oktobra zjutraj pravi: Povsod na bojišču mirna noč. Edino v pokrajini vzhodno od Saare so se bolj živahno gibale patrulje in je bilo slišati strojniški ogenj.

Francozi so včeraj v odseku vzhodno od Mozela uspešno napadli in zaplenili eno strojnico ter zajeli nekaj nemških vojakov. Strojnikovi sedaj preiskujejo strojnico, da morda odkrijejo kakšne konstrukcijske skrivnosti. Nemški napadi so po-

kazali, da Francozi niso po sistemu izpraznili vse nemško ozemlje, temveč da so obdržali nekatere točke, o katerih mislijo, da so posebno velikega pomena. Dalje na vzhodu ob reki Renu motijo zatišje edino nemški propagandni zvočniki, ki razglašajo francoskim vojakom: Mi se s Francijo ne bojemo. Francoski vojaki poslušajo to propagando kakor šalo. Toda ta šala traja še dolgo in sedaj si prizadevajo, da bi jo onemogočili.

Brauchitsch na zahodni fronti

Berlin, 25. oktobra. AA. (DNB.) Nemški vrhovni poveljnik Brauchitsch je včeraj obiskal čete na zahodni fronti, ki so se udeležile zadnjih bojev južnovzhodno od Saarbrückna. Brauchitsch se je zahvalil vojakom za njihov pogum in odlikoval več častnikov, podčastnikov in vojakov z železnim križem.

Poljska kliče rojake pod orožje

London, 25. oktobra. AA. (Havas.) Poljski generalni konzul v Londonu je izdal proglas na vse poljske državljane v Veliki Britaniji, da se prijavijo rekrutni komisiji, da jih pošljejo v armado na Francoskem. Pozvani so nujno vsi moški od 18. do 45. leta, in častniki do 50. leta starosti.

TOMBOLA V KRANJU

bo 12. novembra ob 14. uri

Dva avtomobila: Opel „Kapitaen“ Din 59.500—
Kadet Din 34.500—; spalnica Din 18.000—; dve motorni kolesi itd.

Sovjeti zasedajo Sinkjan

Tudi okrog Čankajška vse polno boljševikov

Tokio, 25. okt. AA. Havas: Po poročilu agencije Domej Sovjeti že od začetka tega meseca prevažajo ogromno orožja in municije v pokrajino Sečuan. Po poročilih šanghajskih letov gredo transporti noč in dan čez Sinkjan, t. j. čez kitajski Turkestan. Cele vrste tovornih avtomobilov vozijo do mesta Čongtova. Njihovo število dosega vsak dan do 300. Ti sovjetski tovorni avtomobili se vračajo v Rusijo polni srebrnega denarja, evile, olja, ujenja itd. Število tovornih avtomobilov, ki vozijo med Sečuanom in Sovjetsko Rusijo, cenijo na 2000. Osebe pri sovjetskem poslanstvu v Čungkingu so pred kratkim pomnožili in ga je zdaj okoli 300. General Volkov, šef sovjetskega vojaškega odpo-

slanstva v Čungkingu, pride vsak dan v etik s Čankajškom število sovjetskih častnikov in vojakov znaša v Čungkingu po tem poročilu nad tisoč.

Japonska še vedno proti kominterni

Tokio, 25. okt. lj. Zastopniki devetih narodov daljnega Vzhoda so se danes sestali v Tokiju k prvi seji, na kateri so se posvetovali o potrebah nadaljnega boja proti Kominterni z ozirom na nove razmere. Na zborovanjih, ki bodo trajala več dni, so zastopani Filipini, Mongolija, Indija, Mandžurija, Siam in mohamedanski narodi Indije.

Odmevi na Ribbentropa

V Franciji, Angliji in Ameriki ni napravil nobenega vtisa

V Parizu

Paris, 25. okt. AA. Havas: V Parizu se smatra, da je bil Ribbentropov govor namenjen v glavnem nemškim poslušalcem. Bilo je potrebno podpreti nemško javno mnenje ter poglobiti v njem sovraštvo do Anglije. Kar se tiče Francije je glavni namen govora bil ta, kar je tudi stena snov nemške propagande, da se namreč stvar Francije loči od stvari Velike Britanije. Zdi se, da Ribbentrop še vedno ni opazil enakosti mnenja narodov obeh držav ter popolno vzporednost med diplomatskimi delovanji in vojnimi nameni Velike Britanije in Francije.

V Londonu

London, 25. okt. AA. Preko angleškega radia je bil objavljen komentar govora nemškega zunanjega ministra v Ribbentropa z merodajnega angleškega mesta. Ta komentar pravi, da govor von Ribbentropa ni prinesel ničesar novega v sedanjim mednarodni položaj in da je očitno mnogo bolj namenjen sami Nemčiji kakor pa tujini.

Poudarjajo, da je v tem govoru mnogo neotočnosti in neresnice o zadržanju Velike Britanije in Francije pred vojno, in naposled tudi mnogo neresničnih trditev in izmišljotin glede stališča an-

gleškega ministrskega predsednika Chamberlaina za časa sestanka v Münchenu.

Sporočilo med drugim pravi, da se morejo takšne trditve v Nemčiji podajati samo zato, ker nemški narod nima možnosti, da bi prebral številne objavljene stvari, ki jih bere vse ostali svet. Angleška politika pred vojno je bila jasno in odkrito podana v objavljenih zbirkah važnih listin. Komentar pa tudi pravi, da nemški narod ni imel možnosti, da bi te listine prebral. Prebral jih je ves ostali svet, ki si bo na podlagi teh podatkov mogel ustvariti jasno sodbo, kdo je napadalec in kdo ni.

Velika Britanija in Francija mirno gledata na takšne poskuse, da bi se ustvarila zmeda v svetovni javnosti. Velika Britanija in Francija bosta mirno, hladnokrvno in dosledno ostali na stališču, ki je bilo dovolj jasno in prepričevalno v govorih ministrskih predsednikov Chamberlaina in Daldiera. Vladi v Londonu in Parizu čakata, da nemška vlada spremeni svoje stališče. (Reuter.)

V Ameriki

Washington, 25. okt. AA. Havas: Ribbentropov govor je zbudil le malo zanimanja v političnih krogih v Washingtonu, zato ga listi le na kratko objavljajo. Vse zanimanje ameriške javnosti velja zaplenbi ameriške ladje »City of Flint«. Kar se tiče govora nemškega zunanjega ministra poudarjajo samo to, da so Nemci opustili mirovne poskuse in da so voditelji Nemčije zdaj odločeni vojno sprejeti. Tisti del govora nemškega zunanjega ministra, ki se nanaša na Ameriko, sodijo v tukajšnjih krogih, da je namenjen nemški javnosti.

Newyork, 25. okt. b. »Newyork Times« označuje govor nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa kot priznanje lastnih zablod.

V Italiji

Rim, 25. okt. AA. Stefani: Časopis prinašajo na prvih straneh obširno govor nemškega ministra v Ribbentropa, vendar tega govora ne komentirajo. Pod tem govorom listi objavljajo poročilo, ki je bilo izdano nocoj v Londonu in ki vsebuje angleški odgovor.

V Sovjetski

Moskva, 25. okt. b. »United Press« poroča, da merodajni činitelji odobravajo Ribbentropov govor ter zlasti poudarjajo stavke, ki se nanašajo na trajnost nemško-sovjetskega prijateljstva. Prav tako sovjetski listi odobravajo nekatere opazke, ki jih je napravil von Ribbentrop na naslov Velike Britanije.

Drobne novice

Varšava, 25. okt. lj. Semkaj je prispela sovjetska komisija, ki se je danes sestala s člani nemške komisije, da se sporazumno in dokončno določi meja med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo po nekdanjem poljskem ozemlju in da se obenem določi pravila obmejnega prometa.

London, 25. oktobra. AA. Reuter: Nizam Hajdarabadi, poglavar največje indijske države, je poslal angleškemu letalemu ministrstvu 100.000 (25 milij. din) v gotovini kot podporo letalemu. Nizam je ponudil tudi indijski podkralju 11.000 funtov (3 milijone din) na leto za vzdrževanje vojskih enot iz Hajdarabada, ki bi se lahko poslale tudi zunaj meja njegove države.

Poulični boji med Poljaki in boljševiki v Vilni

Litvanske čete niso smele v vilnsko ozemlje

Kaunas, 25. okt. t. Litvanske čete, ki so imele naloge danes vkorakati v vilnsko ozemlje ter ga zasedati, so na meji dobile nalog, da ne smejo naprej. Vzrok za to je baje to, da so v Vilni izbruhnili nemiri, ker primanjkuje živeža. Prišlo je nadalje tudi do pouličnih borb med Poljaki in boljševiki, med tem ko se je litvansko prebivalstvo zadržalo mirno. V bor-

bo je menda morala poseči rdeča armada. Ni še znano, kdaj bodo litvanske čete dobile nalog, da zasedejo Vilno z okoliškimi ozemljem, ki ga jim je izročila Sovjetska Rusija. V Vilni sami ostane sovjetska posadka tudi potem, ko bo to mesto prišlo pod upravo litvanske države.

Sovjetski pritisk na Finsko

Kolontajeva poklicana v Moskvo

Stockholm, 25. okt. AA. Reuter: Novica o vrnitvi finskih delegatov Paasikivija in Tannerja iz Moskve je zbudila v Helsinkiju pravo vznemirjenost. V telefonskem pogovoru ni hotel finski finančni minister Tanner ničesar izdati o novih predlogih in tudi ne o dnevu zopetne vrnitve finske delegacije v Moskvo. Po sodbi švedskih opazovalcev pomeni ta moskovski dogodek povečanje napetosti med obema državama. Toda v nekkih krogih se sklicujejo na okoliščino, da je v Moskvi ostalo vendar nekaj članov finske delegacije in sklepajo iz tega, da se bodo pogajanja s sovjetskimi zastopniki nadaljevala.

Sovjetski vladi se zde finski predlogi nezadostni.

Nove sovjetske predloge so izročili na močni seji. Finska delegacija je izjavila, da se čuti prisiljena poudariti, da ti predlogi prese-

gašo njena pooblastila in da se mora vrniti po nova navodila v Helsinke. Molotov je zahteval pismeno potrdilo te izjave. Toda finski delegaciji se je posrečilo izposlovati, da se finski odgovor sestavi v Helsinkiju. Kakor je znano, so predpreteko noč pozvali sovjetsko poslanico go. Kolontajeva v Stockholm po telefonu, naj pride v Moskvo in poda poročilo o tej stvari.

Potovanje sovjetske poslanice go. Kolontajeva v Moskvo je zbudilo v Stockholmu precej presenečenja. Švedsko časopisje pripisuje temu potovanju velik pomen. V političnih krogih smatrajo, da bo go. Kolontaj poročala o konferenci kraljev, kakor tudi o stališču Švedske do finskega vprašanja.

Kdo ima največ zlata

Iz podatkov zadnjega statističnega mesečnika Zveze narodov posnemamo, da so imele naslednje države naklonu drugega četrtletja 1939 in na koncu tretjega četrtletja naslednje količine zlata (preračunano na severnoameriške dolarje stare paritete):

	30. VI. 1939	30. IX. 1939
USA	9.515	9.055
Francija	1.518	1.600
Anglija	630	686
Holandija	472	444
Belgija	319	363
Švica	353	346
Argentina	253	252
Švedska	204	211
Indija	162	162
Južna Afrika	130	130
Kanada	126	126
Japonska	97	97

V Evropi so imele na koncu septembra še te države znatnejše količine zlata: Romunija 88, Norveška 52, Portugalska 41, Jugoslavija 35, češkomoravski protektorat 34, Danska 31, Grčija 17, Turčija 17, Nemčija 17, Finska 16, Madžarska 14, Bolgarija 14, Latvija 11, Estonika 8, Litva 6, Gdanski 3, Poljska pa 50 milijonov dolarjev po stanju konca avgusta 1939.

Skupno je znašal izkazani zlati zaklad na svetu konec avgusta 1939 15.184 milij. zlatih dolarjev, od tega v severnoameriških zedinjenih državah 9.831, v vsej Evropi pa 4.228 milij. dolarjev; od tega samo v Franciji 1.600 milij. zlatih dol.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 22. oktober kaže naslednje glavne postavke (vse v milij. din., v oklepajih razlika v primeru izkazov za 15. oktober): Aktivna: zlato v blagajnah 1.976.15, zlato v inozemstvu 108, skupna podlaga 1.986.94, devize izven podlage 690.8 (+3.7), kovani denar 344.3 (+46.2), posojila 2.505.0 (+98.5), predjudni ministrstvu financ po posebnih pooblastilih 500.5 (+232.3), razna aktivna 2.634.8 (+59.9).

Pasivna: bankovci v obtoku 9.010.0 (-66.5), obveznosti po vidu 1.578.1 (+83.9), obveznosti z rokom 265.0 (+165.0), razna pasiva 465.5 (+79.8).

Obveznosti po vidu in oblik bankovcev 10.588.1 (+17.4), skupna podlaga po stvarni vrednosti 3.179.1, od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.161.84 milij. din. Skupno kritje 30.02 (v prejšnjem izkazu 30.07)%, od tega samo z zlatom v blagajnah po stvarni vrednosti 29.86 (29.91)%.

Izkaz kaže znatne izpremembe. Narasla so posojila banke tako zasebnikom kakor državi za znatno vsoto 270 milij. din. Na drugi strani pa so se povečale naložbe zasebnega gospodarstva pri banki. Narasla je količina kovanega denarja v zalozah Narodne banke, ker so prispeli novi kovanci za 1 dinar, katere je začela Narodna banka ta teden dajati v promet. To je razbremenilo oblik bankovcev, ki se je zmanjšal za 66.5 milijona dinarjev. Važno je tudi, da so se povečale obveznosti banke z rokom, kar je v zvezi z izpremembami pri raznih pasivah.

Odstotek kritja je ostal v glavnem neizpremenjen.

Stanje naših kliringov

Po izkazu Narodne banke je bilo dne 22. oktobra 1939 stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeru izkazov dne 15. oktobra): Aktivni kliringi: Nemčija 10.076.000 (-585.000) mark, češkomoravski protektorat 45.077.000 (+1 ml. 285.000) kron, Slovaška 4.421.000 (-2.654.000) kron, Madžarska 25.664.000 (-9.050.000) din, Turčija 2.272.000 (-6.554.000) din, Bolgarija 984.000 (-66.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Italija 136.134.000 (+7 milij. 444.000) din, Romunija 31.968.000 (+5.799.000) din, Poljska 2.896.000 din, Belgija 1.425.000 belg, Švica 700.000 (-164.000) frankov in Bolgarija 1 milijon 812.000 (+387.000) din.

Iz pregleda je razvidno, da so se zmanjšala v znatni meri naša aktivna kliringa salda v prometu z Madžarsko in Turčijo in Nemčijo ter Slovaško, narasla pa je naša aktivnost v češkomoravskem protektoratu.

Med pasivnimi kliringi je nadalje narastel naš dolg Italiji ter Romuniji, dočim ostali kliringi ne izkazujejo znatnejših izprememb.

Tobačne srečke

Pri 132. žrebanju posojila iz l. 1888 (tobačne srečke) dne 14. septembra so bile izžrebane za amortizacijo naslednje serije:

68, 76, 253, 487, 633, 964, 1158, 1357, 1378, 1412, 1697, 1933, 1999, 2039, 2711, 2954, 3382, 3448, 3451, 3483, 3539, 3548, 3831, 4367, 4485, 4638, 4673, 4726, 4883, 5180, 5448, 5577, 5617, 5702, 5819, 5960, 6067, 6191, 6466, 6502, 6540, 6544, 6824, 6920, 7073, 7113, 7138, 7196, 7317, 7327, 7332, 7474, 7580, 7862, 8061, 8103, 8149, 8340, 8462, 8502, 8556, 8610, 8729, 8976, 9106, 9519, 9606, 9651, 9746, 9853.

Izžrebani dobiki so bili naslednji: Serija 3196 št. 97 75.000 din; serija 1546 št. 99 2000 din; serija 3265 št. 27 500 din in serija 6227 št. 68 500 din;

po 100 din: serija 528 št. 25, serija 916 št. 7, serija 1104 št. 33, serija 1162 št. 31, serija 2296 št. 33, serija 4813 št. 42, serija 5118 št. 45, serija 5285 št. 34, serija 6097 št. 19, serija 8127 št. 44; po 50 din: serija 280 št. 17, serija 367 št. 69, serija 1367 št. 4, serija 1992 št. 63, serija 2437 št. 21, serija 2722 št. 34, serija 2871 št. 19, serija 2914 št. 86, serija 3217 št. 17, serija 4136 št. 13, serija 4330 št. 16, serija 5590 št. 68, serija 5722 št. 80, serija 5909 št. 37, serija 6115 št. 67, serija 6724 št. 90, serija 8280 št. 33, serija 8993 št. 50, serija 9930 št. 26, serija 9939 št. 44.

Srečke Rdečega križa

Pri žrebanju srečk loterijskega posojila Rdečega križa dne 14. septembra (103. žrebanje) so bile za amortizacijo izžrebane naslednje serije:

370, 9253, 9399, 3490, 3827, 4620, 1570, 7472, 1522, 86, 7280, 900, 9520, 6888, 7842, 6818, 557, 590, 9717, 542, 3166, 266, 5964, 9079, 4010, 9623, 4322, 9773, 475, 2797.

Izžrebani dobiki so bili naslednji: Serija 4745 št. 8 25.000 din; serija 9457 št. 12 1000 din; serija 1832 št. 25 500 din; serija 9052 št. 34 500 din; serija 3816 št. 22 500 din; serija 9052 št. 34 500 din; serija 2607 št. 100 200 din; serija 6500 št. 39 200 din; ser. 9805 št. 90 200 din; serija 4310 št. 3 200 din; serija 6370 št. 90 200 din; Po 50 din: serija 1394 št. 85, serija 626 št. 85, serija 6030 št. 61, serija 7694 št. 6, serija 5499 št. 97, serija 7080 št. 69, serija 3984 št. 23, serija 4053 št. 83, serija 7424 št. 68, serija 6062 št. 14, serija 7587 št. 37, serija 2308 št. 34, serija 54, serija 95, serija 4890 št. 10, serija 1268 št. 80, serija 1536 št. 29, serija 5738 št. 94, serija 3518 št. 19, serija 4029 št. 38, serija 329 št. 32.

VIKTOR ME LAGLEN veliki in simpatični orjak v napeti drami iz velemestnega podzemlja, kjer je doma siromaštvo, beda, strast in zločin!

Vražja družina

Kino Siega tel. 27-30 Ob 16., 19. in 21 uri

Samo še danes ob 16. 19 in 21

Kino Matica, tel. 21-24

GUSAR LAFITTE

B. de Mille. — Veletfilm o drznem gusarskem življenju.

Fredrie March.

Režija: Cecil

Gospodarstvo

Omejitev potniškega prometa v Sloveniji

Omejitve potniškega prometa so prav znane. Tako odpade predvsem na progi Jesenice—Belgrad drugi nočni brzovlak in obratno prvi nočni brzovlak, kar bo zelo povečalo promet v se preostalem brzovlaku.

Nadalje so ukinjeni številni vlaki, tako da lahko skupno ocenimo omejitve potniškega prometa v Sloveniji na okoli 20%. Posebno so prizadete nekatere lokalne proge, ki izgube še večji odstotek vlakov. Tako odpadejo na progi Slovenska Bistrica—Slovenska Bistrica mesto 4 vlaki od skupno 9, nadalje na progi Ljutomer—Radgona 8 od 7 in na progi Sevnica—Trehnje in obratno 6 vlakov od skupno 10.

Skupno je ukinjenih v Sloveniji 78 potniških in mešanih vlakov, na novo pa je uvedenih 8 vlakov, tako da je odpadlo skupno 70 potniških mešanih vlakov, kar se bo zelo poznalo tudi pri železniških dohodkih. V merodajnih železniških krogih pravijo, da je to omejevanje prišlo zaradi slabe frekvence vlakov, posebno v zadnjih časih. Toda ta slaba frekvenca je najbrž prehodnega značaja. Poleg tega pravi železniška uprava, da je zelo popustil tudi turistični, zlasti pa nedeljski promet.

V območju direktorije drž. žel. Ljubljana nastopijo 28. oktobra 1939 naslednje spremembe v prometu brzih in potniških vlakov:

Na progi Jesenice—Belgrad izostane brza vlaka št. 9 in 10. Odhod Jesenice 20.08, odhod Ljubljana 22.02, prihod Belgrad 8.40, odhod Belgrad 20.58, prihod Ljubljana 7.40, prihod Jesenice ob 9.22.

Na progi Sevnica—Zidani most izostane vlak z odhodom iz Sevnice 8.25 in prihodom v Zidani most 8.54.

Na progi Zidani most—Ljubljana izostane potniška vlaka z odhodom iz Zidanega mosta ob 5.15 in prihodom v Ljubljano 6.50, ter z odhodom iz Ljubljane 23.22 in prihodom v Zidani most 0.46. Nadalje izostane na progi Celje—Zalog potniški vlak z odhodom iz Celja 5.14 in prihodom v Zalog 7.11, ter Zalog—Ljubljana potniški vlak z odhodom iz Zaloga 6.17 in prihodom v Ljubljano 6.32. Zato pa vozi na progi Zidani most—Ljubljana nov vlak z odhodom iz Zidanega mosta 5.00 in prihodom v Ljubljano 6.35.

Na progi Ljubljana—Rakek—Postojna izostane potniška vlaka z odhodom iz Ljubljane 23.23 in prihodom v Postojno 1.09 ter z odhodom iz Postojne 7.25 in prihodom v Ljubljano 9.10.

Na progi Ljubljana—Vrhnika izostane potniška vlaka z odhodom iz Ljubljane 11.19 in prihodom na Vrhniko 11.54 ter z odhodom iz Vrhnike 9.30 in prihodom v Ljubljano 10.05.

Na progi Zidani most—Celje izostane potniški vlak z odhodom iz Zidanega mosta 4.04 in prihodom v Celje 4.40.

Na progi Celje—Grobello izostane potniška vlaka z odhodom iz Celja 7.17 in 19.50 ter z odhodom iz Grobelnega 6.07 in 19.00.

Na progi Maribor—Št. Ilj izostane potniški vlaki z odhodom iz Maribora 7.00, 10.00 ter z odhodom iz Št. Ilje 11.54, 17.20. Zato vozi nov vlak s potniškim prometom z odhodom iz Maribora 5.30 in prihodom v Št. Iljo 6.28.

Na progi Zabolj—Krap. Toplice—Krapina izostane potniška vlaka z odhodom iz Krapine 13.41 in prihodom v Zabolj—Krap. Toplice 14.10 ter z odhodom iz Zabolj—Krap. Toplice 9.19 in prihodom v Krapino 9.49.

Na progi Rogatec—Grobello izostane potniška vlaka z odhodom iz Rogatca 9.14 in prihodom v Grobello 10.20 ter z odhodom iz Grobelnega 10.40 in prihodom v Rogatec 11.40.

Na progi Poljane—Zreče izostane mešana vlaka z odhodom iz Poljan 14.29 in prihodom v Zreče 15.59 ter z odhodom iz Zreče 12.40 in prihodom v Poljane 14.00. Poleg tega izostane še na progi Slov. Konjice—Zreče mešana vlaka z odhodom iz Slov. Konjice 12.03 in z odhodom iz Zreče 16.30.

Na progi Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto izostane mešana vlaka z odhodom iz Slov. Bistrice 5.57, 8.45, 11.15, 15.07 in ob nedeljah in praznikih 21.45 ter v obratni smeri z odhodom iz Slov. Bistrice mesta 6.24, 9.32, 13.32, 16.17 in ob nedeljah in praznikih 21.12.

Na progi Kranj—Bistrica—Boh. jez. izostane ob delavnih vlaki z odhodom iz Kranja 6.36 in prihodom v Bistrico—Boh. jez. 8.38. Na progi Bistrica—Boh. jez.—Ljubljana izostane ob delavnih potniški vlak z odhodom iz Bistrice—Boh. jez. 19.00 in prihodom v Ljubljano 22.10.

Na progi Jesenice—Bistrica—Boh. jez. izostane potniška vlaka z odhodom iz Jesenice 11.45 in 16.23 in prihodom v Bistrico—Boh. jez. 12.26 in 17.04 ter

v obratni smeri potniška vlaka z odhodom iz Bistrice—Boh. jez. 9.20 in 15.15 ter prihodom na Jesenice 10.10 in 16.00.

Na progi Jesenice—Rateče—Planica izostane ob delavnih potniški vlak z odhodom iz Jesenice 7.53 in prihodom v Rateče—Planico 8.39 ter dnevno potniški vlak z odhodom iz Jesenice 22.22 in prihodom v Rateče—Planico 23.05. V obratni smeri izostane potniški vlak z odhodom iz Rateče—Planice 9.28 in prihodom na Jesenice 10.15 ter ob delavnih potniški vlak z odhodom iz Rateče—Planice 19.15 in prihodom na Jesenice 19.55.

Na progi Ljubljana—Kamnik izostane ob delavnih potniška vlaka z odhodom iz Ljubljane 21.20 ter prihodom v Kamnik 22.14, ter v obratni smeri z odhodom iz Kamnika 20.00 in prihodom v Ljubljano 20.55.

Na progi Kranj—Tržič izostane meš. vlaka z odhodom iz Kranja 20.27 in prihodom v Tržič 20.56 ter v obratni smeri z odhodom iz Tržiča 19.09 in prihodom v Kranj 19.35.

Na progi Čakovec—Kotoriba izostane mešana vlaka z odhodom iz Čakovca 23.25 in prihodom v Kotoribo 0.20 (razen ob sobotah) ter z odhodom iz Kotoribe 1.34 in prihodom v Čakovec 2.33 (razen ob nedeljah). Nadalje izostane ob delavnih vlaki z odhodom iz Kotoribe 6.33 in prihodom v Čakovec 7.20.

Na progi Ormož—Murska Sobota izostane potniška vlaka z odhodom iz Ormoža 7.23, 10.17 ter prihodom v Mursko Soboto 8.55, 11.49. — V obratni smeri izostane potniška vlaka z odhodom iz Murske Sobot 7.08 in 10.32 ter prihodom v Ormož 0.03 in 12.09.

Na progi Murska Sobota—Hodoš izostane mešana vlaka z odhodom iz Murske Sobot 9.10 in prihodom v Hodoš 10.33 ter z odhodom iz Hodoša 13.00 in prihodom v Mursko Soboto 14.18.

Na progi Ljutomer—Gor. Radgona izostane potniški vlaki z odhodom iz Ljutomera 8.15, 11.16, 14.08 in 16.13 ter prihodom v Gor. Radgono 8.56, 11.57, 14.39 in 16.54. V obratni smeri izostane potniški vlaki z odhodom iz Gor. Radgone 7.01, 10.05, 14.59 in 20.35 ter prihodom v Ljutomer 7.42, 10.46, 15.39 in 21.16. Zato vozi na tej progi nov par vlakov z odhodom iz Ljudomera 15.40 in prihodom v Gor. Radgono 16.21 ter z odhodom iz Gor. Radgone 22.34 in prihodom v Ljutomer 23.15.

Na progi Čakovec—Don. Lendava izostane mešana vsaka z odhodom iz Čakovca 18.50 in 23.30 in prihodom v Don. Lendavo 20.05 in 0.25 ter v obratni smeri z odhodom iz Don. Lendave 1.40 in 21.37 in prihodom v Čakovec 2.40 in 22.55. Zato pa vozi na tej progi en par novih vlakov z odhodom iz Čakovca 18.40 ter z odhodom iz Don. Lendave 20.07.

Na progi Maribor—Prevalje izostane potniška vlaka z odhodom iz Maribora 10.12 in prihodom v Prevalje 12.20 ter z odhodom iz Prevalja 14.43 in prihodom v Maribor 16.47.

Na progi Celje—Velenje izostane potniški vlaki z odhodom iz Celja 10.25, 20.48 in prihodom v Velenje 11.35, 21.55 ter z odhodom iz Velenja 13.45 in prihodom v Celje 14.50. Zato pa vozi od Celja do Velenja nov vlak z odhodom iz Celja 10.05 in prihodom v Velenje 20.12.

Na progi Velenje—Dravograd—Meža izostane potniška vlaka z odhodom iz Velenja 13.49 in prihodom v Dravograd—Mežo 15.10 ter z odhodom iz Dravograda—Meže 12.10 in prihodom v Velenje 13.38. Nadalje izostane na progi Slovenjgradec—Dravograd—Meža potniška vlaka z odhodom iz Slovenjgrada 5.26 ter z odhodom iz Dravograda—Meže 20.37. Zato pa vozi na progi Dravograd—Meža—Velenje mešani vlak z odhodom iz Dravograda—Meže 11.00 in prihodom v Velenje 14.49.

Na progi Novo mesto—Karlovac izostane potniški vlak z odhodom iz Novega mesta 3.45 in prihodom v Karlovac 5.59 in vozi namesto njega nov vlak z odhodom iz Novega mesta 5.04 in prihodom v Karlovac 7.30.

Na progi Novo mesto—Ljubljana izostane potniška vlaka z odhodom iz Novega mesta 15.52, prihodom v Ljubljano 18.00 ter z odhodom iz Ljubljane 10.55 in prihodom v Novo mesto 19.12.

Na progi Sevnica—Trehnje na Dol. izostane potniški vlaki z odhodom iz Sevnice 8.30, 14.38, 19.25 in s prihodom v Trehnje 9.37, 15.50, 20.38 ter z odhodom iz Trehnje 10.24, 16.30 in 19.00 in prihodom v Sevnico 11.42, 17.58, 20.07.

Na progi Novo mesto—Straža—Toplice izostane mešana vlaka z odhodom iz Novega mesta 6.35 in 19.20 ter z odhodom iz Straže—Toplice 7.04 in 19.48.

Točni vozni redi vseh vlakov so razvidni iz stenskih voznih redov na postajah.

dar tožena stranka iznese nasprotno zahtevo proti tožilecu, za katero sodišče smatra, da ima značaj nasprotno tožbe. V takem primeru je stvarno tožena stranka tožilec in od nje se more zahtevati zavarovanje pravnih stroškov, v kolikor se tiče nasprotnih zahtev in ločeno od prvotne tožbe. Toda če je nasprotna zahteva stvarno samo obramba od prvotne tožbe ali je postavljen, da se tožba odbije, se ne bo zahtevalo od tožene stranke, da bi dala zavarovanje stroškov.

Izvoz hrastovih pragov v Nemčijo. V novem trgovinskem sporazumu z Nemčijo je Jugoslaviji odobren poseben kontingent za izvoz hrastovih pragov. V zvezi s tem so se raznesli glasovi, da bo izvoz monopoliziran in bo šel ves izvoz v Nemčijo po tvrdki Ulko, katere lastnik je glavni ravnatelj Šipada g. dr. Milan Ulmanek. Sedaj poročajo iz Belgrada, da te vesti ne odgovarjajo resnici, ker ostane sistem izvoza, kakor je bil. Razdelitev kontingentov vrši Narodna banka neposredno med izvoznike-producente. Izvažalo bo tudi lahko podjetje Ulko, seveda če bo moglo nabavljati od producentov prage druge ne nobene monopolizacije kakršnokoli družbo.

Konkurz. V Belgradu je bil razglašen konkurz nad imovino delnice družbe Kopaonik, katerega glavnica znaša 2.1 milij. din. Za 1938 je podjetje izkazalo 1.068.421 din izgube.

Borze

Denar

Dne 25. oktobra.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.215.045 din, na belgrajski pa 4.562.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj

London 1 feut	177.50—180.70
Pariz 100 frankov	100.35—102.65
New York 100 dolarjev	4406.75—4466.75
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 gold	2346.00—2384.00
Bruselj 100 belg	739.00—751.00

Ljubljana — Svoobodno tržišče.

London 1 funt	219.32—222.52
Pariz 100 frankov	124.05—126.35
New York 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.52—1238.52
Amsterdam 100 gold	2398.27—2398.27
Bruselj 100 belg	912.97—924.97

Ljubljana — Zasebni kliring.

Berlin 1 marka 14.20—14.40

Zagreb — Zasebni kliring.

Solun 100 drahem 32.75 blago

Belgrad — Zasebni kliring.

Solun 100 drahem 32.65—33.25

Curib ob 12: Pariz 10.15, London 17.91, New York 445.875, Bruselj 74.50, Milan 22.50, Amsterdam 236.50, Berlin 173, Stockholm 106.225, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10, Buenos Aires 105.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 436—440

v Zagrebu 440 denar

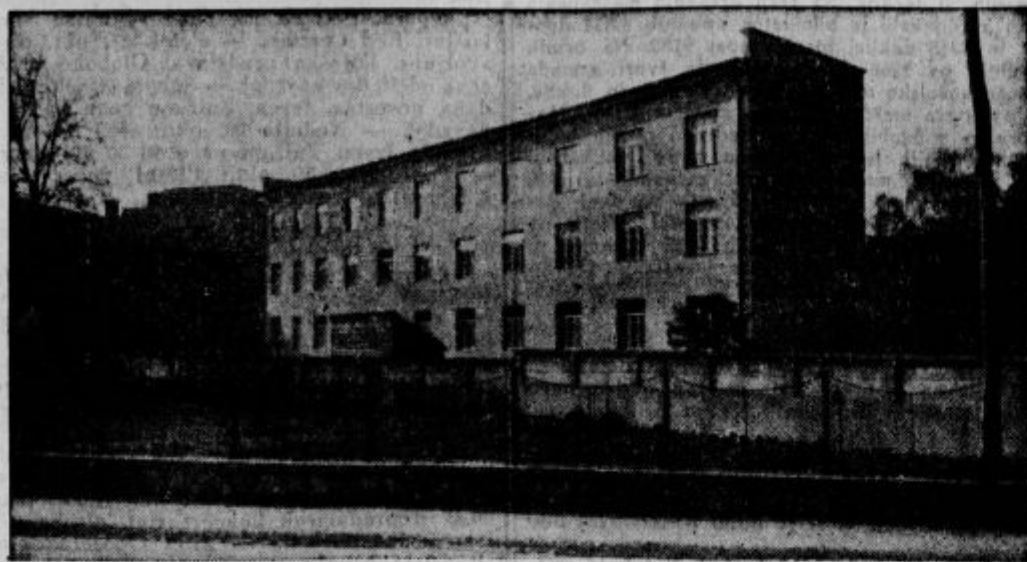
v Belgradu 441—442

Čvrsta tendenca traja še dalje in izkazujejo tečaj državnih papirjev še nadalje višje številke kot včeraj. Vedno bolj se približujemo normalnemu nivoju tečajev. Pri čvrsti tendenci je bil na zagrebški borzi promet srednji, na belgrajski pa je znašal 695.000 din.

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 99—101, agrarji 53—57, begl. obv. 81—83, dalm. agrarji 76—80, 8% Bler. pos. 91—93, 7% Bler.

Najmodernejša zdravstvena ustanova v Ljubljani

Še pred božičem bo prizidek Šlajmerjevega doma sprejel prve bolnike

Novi veliki prizidek Šlajmerjevega doma. Na levi za drevesi stara zgradba sanatorija

Ko se je Trgovsko bolniško podporno društvo leta 1932 zgradilo Šlajmerjev dom, se je kaj hitro pokazalo, da bi taka zdravstvena ustanova morala biti neprimerno večja, če bi hotela ustreči vsem željam in potrebam. Zato se je TBPD odločilo, da bi omogočilo, da bo razširjen Šlajmerjev dom lahko sprejel do 90 bolnikov. Lani je stavbo podjeto E. Tomazič iz Ljubljane začelo z graditvijo in letos v začetku marca je bil likof, saj je stavba tedaj že zrasla do vrha.

Obsežna obrtniška dela

Vse letošnje pomladi, poletje ter jesen so se nadaljevala zidarska dela, prav tako pa razna obrtniška dela. Mizarska dela, izdelavo oken, vrat in omar je prevzelo podjetje Anton Rojina, steklarska dela podjetje Zrnc, kamnoseška dela iz umetnega kamna tvrdka Battelino, keramična in pečarska dela tvrdki Kalmus & Ogorelec in Material, tesarska Zakotnik, električne instalacije pa inž. Gaberšek, centralno kurjavo inž. Likar, vodovodne instalacije Pičman, radio instalacije Radio, dr. z. o. j., svetlobne naprave in telefonske instalacije tvrdka Doberlet, instalacije dvigal tvrdka Bebler, parketareska dela tvrdki Puch in Bokal, ključavničarska dela tvrdka Rebek, pleskarska dela tvrdki Brenčič in Rebernik, izdelavo lignotnega tlaka inž. Hmelj, polaganje linoleja pa tvrdka Koblica. Večina podjetij je iz Ljubljane.

V decembru odprt

V poletnih mesecih so vsa ta podjetja vložila precej truda v to, da bi čim hitreje opravila dane jim naloge. Žal je vse letošnje tako razburjeno leto povzročilo, da so bile številne dobave, zlasti iz zamejstva hudo zamujene. Prav zaradi tega so nekatera obrtniška dela morala po cili razmer nekoliko čakati, kar ni dalo malo skrbi upravnemu odboru društva, ki je upal, da bo letos že novembra meseca lahko odprli novi prizidek. Za odstranitev vseh teh ovir gre velika zasluga upravnemu odboru TBPD in njegovemu predsedniku E. Gombaču, saj bo prizidek kljub vsem nevarnostim popolnoma urejen že v decembru. Se več zaelug pa si je upravní odbor pridobil s tem, da je tako pogumno začel graditi najbolj moderno zdravstveno ustanovo, kar jim imamo do sedaj pri nas. Kako vzorno in do vseh potankosti premišljeno je zgrajen novi prizidek, prepriča slehernega kratek sprehod po stavbi, v kateri sicer dela še vse polno pridnih rok na zadnjih podrobnostih.

Sodobna in vzorna ureditev

Izredno dolgi dvonadstropni prizidek ima dve stopnišči in veliko dvigalo, ki je primerno tudi za prevoz bolnikov. Človek bi mislil, da je vprašanje dvigala s tem že opravljeno. Kaj šel vredi prizidka je drugo dvigalo, ki sega do kleti, kjer je kuhinja. S tem dvigalom bodo prevažali obede za bolnike, vse že lepo servirane na servirnih mizicah.

Poleg tega dvigala je še drugo manjše tovrno dvigalo, po katerem bodo dovažali sveže perilo v vse etaže prizidka. Za umazano perilo je v bližini malega tovarnega dvigala napravljen okrogel jašek, ki se v vsakem nadstropju lepo zapira z vrticami. Jašek sega od drugega nadstropja do kleti. Tako ne bo več treba prenašati po stopniščih ali pa prevažati po dvigalih rabljenega perila, ampak ga bodo kar spuščali po navpičnem jašku in bo padalo naravnost v pralnico v kleti.

Sodobne bolniške sobe

S posebno skrbjo bodo opremljene tudi bolniške sobe. Ni nam treba posebej poudarjati, da so vse poslikane z izredno mirnimi in okusnimi barvnimi odtenki. Dva metra visoko od tal je soba še preslikana z oljnato barvo v isti barvi kakor je sicer pobarvana stena in etrop. Zadnja stena ob hodniku je vsa iz samih vrat. Vhodna vrata so dvokrilna, pri čemer je krilo, ki se bo redno odpiralo, večje kakor drugo. Poleg duri, ki so itak dvojne, so v steni še vrata tridelne velike vzdane omare. Notranost omar je izredno lična in okusna, zunanost pa je bela. S tem, da so vse omare vzdane v stene ob hodniku, je pridobila bolniška soba na prostornosti, poleg tega pa je v omarah izredno mnogo prostora. Razumljivo je, da je vsaka soba parketirana, da ima centralno kurjavo in da ima umivalnik s toplo in mrzlo vodo. Posebnost so še električne instalacije. Vsaka bolniška soba bo imela poseben priključek za pogon sesalke za prah, nadalje poseben priključek za svetilke k nočnim omaram, potem poseben priključek za telefon. Poseben priključek bo še za radio in poseben priključek za optične signale in signalne zvonce. Oprema sob bo izredno sodobna in higienska. Do takšnih potankosti bo premišljena vsaka malenkost najlepše dokazuje zgled. Bolniki, ki bodo hoteli poslušati radijske prenose, bodo imeli vsak svoj zvočnik v blazini. Zvočnik bo priključen na stikalo v sobi, in če bodo bolniki hoteli poslušati, bodo lahko sami naravnali gumb v zvočniku. Zvočnik bo pel glasneje ali tiše, kakor bo to bolnik sam želel in tako da sosedu v isti sobi ne bo nič najmanj motil.

Gospodarske naprave v kleti

V celoti bo imel novi prizidek gospodarske prostore v kleti, v kateri bo sicer še poseben oddelek e čakalnico, električnimi kopelmi in posebnim sobo za ohlajevanje ter stranskimi prostori. Izredno lično pa je urejena v kleti kuhinja, ki ima dva velika štedilnika, ki se lahko kurita ali s premogom, ali pa e plinom. Tam sta tudi dva posebna kotla na paro za kuhanje juhe ali mleka. Ob kuhinji je nameščena sodobno urejena pomivalnica, na drugi strani pa priprava. V kuhinjo sega tudi dvigalo za odvažanje pripravljenih jedil. V bližini kuhinje so še shrambe in velika hladilna naprava. V kleti je nadalje velika pralnica, ki bo opremljena e sodobnimi stroji in avtomatska sušilnica. Seveda ne manjka velikega kotla za

desinfekcijo perila; prav lične so tudi shrambe za perilo in likalnica. V bližini kuhinje je tudi prijazna jedilnica za sestre. Centralna kurjava je že v starem objektu in je napeljana od tam v novi prizidek.

Ureditev sanatorija

Nadzemne tri etaže pa so namenjene bolnikom. Čez pokrito zunanje stopnišče in skozi venternik pridemo v prostrano e kamnom obloženo avlo, kjer je soba za vrtarja, od tam naprej so pisarne, čakalnice k poročniški ambulanti ter čakalnica k internetu in otolaringologu. Otorinolaringologova ordinacijska soba je zvezana s posebnim prostorom, ki ima dve celici za inhalatorij. Internistova ordinacijska soba pa ima še priključena dva laboratorija in celico za kardiograf. V že obstoječem poslopju se bo preuredilo pritličje, tako da bo pridobil prostor za domačo lekarno, za čakalnico k rentgenu in za rentgensko sobo e temnico. Ob sedanjí operacijski sobi bo še urejena sepična operacijska soba e potrebnimi predprostori in soba za sterilizacijo. Poleg vsega tega pa bo v pritličju 11 bolniških sob za interni oddelek, kjer bo postavljenih 22 postelj. Seveda ne manjkajo prostori za čajno kuhinjo, za kopalnice in prhe, za dnevne prostore in druge pritlikline. V prvem nadstropju bo našel svoj dom kirurški oddelek e 24 sobami, pri čemer je vračunan tudi že obstoječi dom. Ta oddelek bo imel 46 postelj, imel bo seveda tudi posebne kopalnice, lastno čajno kuhinjo, dnevne prostore in vse potrebne pomožne prostore. V starem delu poslopja pa bo urejena prikupna kapelica s primerno zakrčitijo in majhnim korom. Drugo nadstropje bo obsegalo po novi povečavi poročniški oddelek z 12 sobami

Angleški mornarji na vožnji preko Rokavskega preliva, da bi izsledili sovražne podmornice

(24 postelj). Tam je tudi posebna poročniška soba, ki bo zvezana z operacijsko sobo in sterilizacijo. Tam je urejena tudi za novorojenčke posebna sprejemna soba, priključena pa ji je tudi posebna kopalnica za otroke. Tudi babica bo imela svojo sobo, prav tako pa ne bo manjkalo dnevnega prostora, čajne kuhinje, kopalnice, pritliklin itd. Sedanje že obstoječe poslopje je bilo tudi nadzidano in bodo tam stanovanja za 26 bolniških sest.

Vsa obrtniška dela, pri katerih je sedaj zaposlenih nad sto obrtnikov in delavcev, se približujejo koncu. Zato ni dvoma, da bo vse sanatorij z novim prizidkom vred popolnoma urejen in opremljen že v decembru. Tedaj bo dobila Ljubljana najmodernejšo zdravstveno institucijo, ki je tem bolj pomembna zaradi tega, ker jo je postavila zasebna podjetnost Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ki je vedno skušalo ustreči željam svojih članov in hkrati tudi vse slovenske javnosti.

Družina Radziwillov

Nedavno so poročale vesti z vzhodne Poljske, da so Sovjeti zavzeli veliko premoženje Radziwillov.

Družina Radziwillov je najbogatejši in pa najmočnejši rod magnatov v Litvi in vzhodni Poljski. Več stoletij je bila družina v najožjih stikih z Nemčijo. Že cesar Maksimiljan I. je bil leta 1515 povzdignil Radziwille v nemške državne kneze. Cesar Karel V. je podelil tej knežji rodbini, ki je njih ozemlje segalo od Dvine do Karpatov, in je obsegalo pol milijona hektarov zemlje, še nove svoboščine. Tako so imeli Radziwille v prejšnjih stoletjih tudi svojo posebno armado, ki je štela 50.000 mož. V vzhodni Evropi je imela ta rodbina skoraj tak pomen kot kaka vladarska hiša.

Ker je bilo mogočno posestvo Radziwillov porazdeljeno večidel po tako imenovani »kon-

gresni Poljskic, zlasti po Volinji, Galiciji in Poznanjskem, so bili nekateri Radziwille, posebno pred osvobođenjem Poljske, hkrati člani pruskih in ruskih armad, kakor tudi člani avstro-ogrške armade. Car Nikolaj II. je med svetovno vojno, malo pred izbruhom revolucije, vrnil Radziwillem več dragocenih slik, ki so jih bili med vojnim pohodom Napoleona I. leta 1812, odnesli z gradov Radziwille v gubernijah Grodno in Minsk, v eremitažni muzej v Petrograd. Zaradi posledic svetovne vojne je seveda trpelo tudi blagostanje Radziwillov. Njihov srebrni rudnik pa je bil vendarle še zmeraj na glasu, da je v njem največ srebra na Poljskem, in njih knjižnica je bila ena najbogatejših v vzhodni Evropi. Vsebovala je celo listine iz davne zgodovine Litve in Poljske.

Poveljnik podmornice opazuje

Na veliki cesti za mestom se je motalo ljudi na večernem sprehodu, da sva mogla prav počasi prodirati naprej. V svetlobi cestnih svetilk razžarjeni obrazi, hitre kretnje, živahno neprestano govorjenje.

Nato, kakor bi odrezal, samotna bela cesta, rahlo napeta v breg. Zadihalas sva svobodneje, spet sva bila v svojem elementu: neskončna cesta, ki se spaja z vsemi potmi zemlje, ki vodi in vabi naše hrepenenje v nove svetove.

Prav počasi sva se vzpenjala. Zakrivale so naju sence grmovja in gričev. Polotila se naju je trudnost in izmučenost tistih prvih nočnih ur, ki leže na človeku ko mora. Začenjala sva razgovore o načrtu teh drznih serpentin, ki bi jih danes nihče več ne gradil, ampak bi si izbral pripravejših poti, o lepi in široki cesti, ki je kar pričakovala nista; računala sva, koliko bova še hodila do vrha. Pa ravno to računanje naju je spravilo v slabo voljo, ko sva videla, kako daleč sva še pod vrhom; saj še na pravih serpentinah nista!

Cesta se je v velikih ovinkih izgubljala v temo. Postajala sva nestrpna. Mar tako počasi hodiva? Močje sva korakala in mislila na puste ure, ki jih bova še prebila na tej poti. Končno sva vendarle prišla na križišče. To mora biti že precej visoko, sva se tolažila. Koliki del višine, ki jo bova morala premagati? Prva cesta na desno drži v Tivat, druga v Budvo, najina pot pa se vzpenja strmo v klanec; kako sva se razveselila, da se je odprl svet pred nama in sva bila rešena nadležne teme! Pred nama se je razprostiral Tivatski zaliv, ki se je v noči zdel podoben raztrganim kosom megle. Doli iz ravnine se je slišalo strašno regljanje žab. Mesec je pravkar vzel in nama posvetil na pot. Nebo nad nama je bilo čisto jasno in lahko kakor krila angel; vse se je pred najinimi očmi spreminjalo v lepo pravljico.

Kakor da bi bil padel spanec od naju, sva se z novim veseljem zagnala v strmino in sprejemala nase napor. Prva velika serpentina, ki je nikakor ni hotelo biti konec, naju je privedla nad Kotor in nama ga pokazala v izbrani nočni lepoti. Mesto je sijalo daleč pod nama — kako sva se veselila, da sva prišla že tako visoko — v nočnih

luhkih kakor gosto ozvezdje in obrežna cesta je bila samo ravna vrsta svetlih krogov. Videla sva v določnih sencah zadnji zaliv Boke in ravnino okrog Tivata; mogočne sence gora pa so zapirale pogled na prosto morje.

Toda midva sva imela še vsaj tisoč metrov pred sabo. Ko sva vendar dosegla ovinek velike serpentine, sva se kmalu privadila manjšim, ki so vse približno enako dolge. Večkrat sva se naslonila na močno cestno ograjo, ki varuje večkrat zelo nevarne kraje, in se predajala prosojnim nočnim barvam; toda mikalo naju je predvsem najino delo, najin napor: korakala sva zagrizeno in odločno po strmini. Slutila sva, kako hitro se v tej zagrizenosti bližava cilju in da je skoraj pred nama.

Ure so minevale in kmalu sva začutila, kako mrak in tema postajata vedno prosojnejša. Mesec in zvezde so bledele in gore so dobivale določnejše oblike. S kakšno navdušenostjo sva se predala lepoti prvih jutranjih ur in s kakšno strastnostjo sva gledala na nebu boj svetlobe in teme! Zahod se je zavijal v violične in umazane modre barve, sever se je odel v tisto mrzlo zarjo visokih gora, v vzhodu je že zmigalo sonce.

Jutro! Z novim zagonom sva premagovala zadnjo, najdaljšo serpentino. Opravila sva veliko pot in vesela sva lahko svojega pogumnega napora; čaka naju veličasten dan v novem svetu, v težko pričakovani Črni gori.

Avto se je daleč pod nama zagnal v strmino. Iskala sva ga z očmi na vseh neštetih ovinkih, ki sva jih že zdavnaj premagala. Kmalu naju je prehitel in izgubil za skalami. Srečala sva prve ljudi, ki so v skalnatih dolnicah pospravljali borno seno. Veselo so naju pozdravljali in ogovarjali.

Za zadnji ovinek se nama je odprla lepa gorska vas Njeguši. Pomudila sva se tu in tam in ogledovala lepe in kar bogate hiše in se razgovarjala s prijaznimi ljudmi. Ko je sonce že prav močno pripekalo, sva dosegla vrh kotorskih serpentin in se že gostila z medicinskega gostilničarja.

CISTEK

Noč v serpentinah

Na svojem potovanju sva prebrodila že vso Dalmacijo; pošteno sva se naveličala vročih sončnih dni, enolične pokrajine: ko dragocene čipke izrezanega morja in mrljsko sivih gričev, stisnjenih in živahnih mest in ubranih ribiških vasi; od povsod sva odnesla toliko različnih vtisov, ki so se zgrinjali v neskončno pisan spomin. Toda nisva se ustavljala pri njem, marveč hitela naprej in hrepenela po nenadni spremembi, po drugem ozračju, drugačnem soncu in novih obrazih. Živela sva v pričakovanju čisto neznanega sveta, ki se bo odprl pred nama kot božji čudež, kakor se je prve dni pred nama odpiral primorski svet.

Ko sva vozila po muhastih ovinkih Boke Kotorske, sva se ozirala v sive stene črnogorskih gora, ki so vstajale pred nama na večernem nebu kot prosojna pravilna bitja. Pogovarjala sva se o doživljajih in vtisih, ki naju čakajo za tistimi stenami.

V kotor sva prišla že blizu noči. Komaj, komaj sva našla ozka mestna vrata — nekajkrat sva šla že mimo njih po obalni cesti naprej — in našla primerno gostilno, kjer sva si odpočila od dolge vožnje. Medtem pa ko nama je zgovorni gostilničar pripravil večerjo, sva pohitela v mesto, da še zadnjikrat zaživiva v tem čudovitem večernem življenju obalnih mest. Nekaj časa sva hodila po ozkih ulicah in skušala najti v njih sistem in smer. Klci od vseh strani so zveneli po zraku, sem in tja sva srečavala trume otrok, ki so navdušeno prepevali svoje igre ali pa se zagrizeno pričakali, naletela sva kajkrat na malomarnega mestnega izletnika z razcapanim črnogorcem. Obredla sva že precej zakotnih ulic, pa

sva se še vedno izgubljala v nove in nikakor se nama ni hotelo odpreti; imela sva občutek, da sva se izgubila v velikem mestu kakor neboljnjena otroka. Stopila sva v neko cerkev, kjer naju je takoj prvi hip prevzela domača prijaznost. Kakor da bi bil stopil v kapelo, v katero zahajamo k maši dan za dnem in ki s svojo lepoto in tišino spremlja naše molitve. Lepa, preprosta dvorana z veliko svetlobe. Oltar in stene, na katerih nisem v mraku že več mogel razločevati slik, so bile prenapolnjene z rožami in zelenjem. Nisva si mogla kaj, da se ne bi zbrala za trenutek in pokleknila v tihi kot. Toliko, da sem pretehtal vrednost dneva, ki je umiral, in izjecal skrivno prošnjo.

Tiho sva hodila še nekaj časa okrog; v spominu mi je ostal trudni obraz kamnitne pravoslavne cerkve in dragocena izbranost glavne cerkve. Počasi sva se znašla v redu — v neredu — ulic in uličih in se vrnila v svojo gostilno, kjer naju je že čakala večerja.

Prisluškovala sva temperamentnim pogovorom suhih Črnogorcev, ki so ognjevitno razpravljali o svetovnih in domačih političnih problemih ali pa se izgubljali v zgodovinskih razglabljanjih. Midva pa sva si iz njih besed skušala skonstruirati podobo njih svojiske dežele, njih svojiskega značaja, katerega glavna poteza mora biti čudovita nadarjenost za politiko in zgodovino.

Pa saj bova kmalu vse določneje videla! Namenila sva se namreč, da bova še to noč peš vlekla kolese po znamenitih serpentinah v novi svet. Tako se nama je mudilo; in kdo bi se v strašni dnevni vročini mučil v skalah!

Ob desetih — kako dolgo časa sva se zasedela pri teh neskončnih pogovorih — ko je vestni gostilničar že zapiral svoj preprosti lokal, sva se odpravljala na pot.

Uredila sva bila že poprej svoje popotne zapiske, pregledala karto in vprašala sem in tja za cesto. Za nočni mrzav sva se malo topleje oblekla. Drugo sva imela vse v redu, dovolj korajže, dovolj veselega pričakovanja, dovolj volje, da nama ne bodo oči skupaj lezle; bila je mirna in jasna poletna noč.

Droline novice

Koladar

Četrtek, 26. oktobra: Evarist, papež; Bonaventura Pot.

Petek, 27. oktobra: Frumencij, škof; Antonija devica.

Novi grobovi

Na Knežcu pri Rogški Slatini je 25. okt. umrl Vinko Zorman, častni član svoje občine, v katere odboru je bil od 1892 do 1934, 1918 do 1924 tudi kot župan. Ni imel lastnih otrok, a mnogo jih je, ki so mu dolžni hvalečnosti. Pogreb markantnega pokojnika, ki je dne 30. marca t. l. praznoval svojo osemdesetletnico, bo v petek, dne 27. oktobra popoldne. Naj v miru počiva!

V Ljubljani je umrl gospod Vilko Gaberšek, uradnik. Pogreb bo v petek 27. oktobra izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin! Zaljučnim naše iskreno sožalje!

V Stražah je mirno v Gospodu zaspal g. Miroslav Werdnik, trgovec v Misljini, star šele 38 let. Pokopali ga bodo v petek ob pol 11 dopoldne na pokopališču v št. Ilju pod Turjakom. Naj mu sveti večna luč! Zaljučnim naše iskreno sožalje!

Vpisi na univerzi. Na Alekseandrovi univerzi v Ljubljani je bilo do včeraj, kakor je znanomavala kvestura, vpisanih 2.025 slušateljev in slušateljic na raznih fakultetah. Izredni vpisni rok traja še do 25. novembra. Prosilci morajo svoje prošnje za vpis sedaj podpreti s tehničnimi razlogi in potrdili.

Obvestilna služba Rdečega križa. Ustanovni komitet Rdečega križa v Zenevi je ustanovil »Centralno agencijo za vojne ujetnike«. Ta agencija bo služila poleg posredovalne službe za zvezo vojnih ujetnikov z njihovimi rodbinami in obratno tudi za preskrbo obvestil o drugih osebah, katere se nahajajo v vojskujočih se državah in od katerih svojci niso mogli dobiti dosedaj nobenih vestí po redni poštini poti. Vse osebe, ki že dalje časa niso mogle dobiti nobenih vestí po svojih sorodnikih, ki bivajo v vojskujočih se državah, naj se obrnejo na Glavni odbor društva Rdečega križa v Beogradu, Simina ulica br. 19, da jim dostavi obrazce za izpolnitve zaprosenih obvestil. Zahtevi za obrazce naj priložijo tudi pošto znamko v vrednosti 25 par za stroške dostave obrazcev. Glavni odbor društva Rdečega križa bo po prejemu izpolnjenih obrazcev posredoval po omenjeni agenciji mednarodnega komiteta. — Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa.

Velike izpremembe v železniškem prometu. Dne 28. oktobra stopijo v železniškem prometu v veljavo velike in važne izpremembe. Vse te izpremembe dobite v novem voznom redu »Ekspresu«, ki izide jutri.

Nova javna telefonska govorilnica. V nedeljo, dne 29. oktobra bo v Libelčah odprta nova javna telefonska govorilnica. Blagoslovitev bo opravil g. prošt Munda iz Dravograda. S tem bo izpolnjena davna želja Libelčanov. Zasluge za novi telefon, čigar napeljava je dolga 8 kilometrov, ima predvsem bivši narodni poslanec za dravogradskega okraj g. Gajšek.

Belokranjska podružnica Slomškove družbe v Črnomlju ima svoje zborovanje v torek 31. oktobra takoj po vzornem nastopu okrajnega šolskega nadzornika ob 10 v ljudski šoli v Črnomlju. Zborovanje bomo končali ob 11.15, da more vsakdo odpotovati že z opoldanskim vlakom.

V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 25. t. m. je objavljena »Uredba o obračunavanju podloge Narodne banke, dalje »Uredba o pošiljanju sladkorja in spirita v jugoslovanska prosta carinska skladišča za slajenje in ojačevanje vina, namenjenega za izvoz v inozemstvo.« Uredba o dajanju sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje vinskoga moštca, »Uredba o spremembi uredbe o izplačevanju vlog pri denarnih zavodih.«, »Spremembe in dopolnitve navodil za izvajanje pravilnika o ugodnostih socialnega značaja na železnih in ladjah v drž. eksploataciji.«, »Spremembe in dopolnitve pravilnika o ugodnostih socialnega značaja na železnih in ladjah v drž. eksploataciji.«, »Objava obrazca za senatorska pooblastila.«, »Odločba o zvišanju prodajne cene bencinske mešanice.«, »Prodajne cene bencinske mešanice.«, »Odtegnitev starega kovinskega drobiža po 1 dinar iz obteke.«, »Oddaja novokovanega kovinskega denarja po 1 dinar v obteke.«, »Kandidatna lista za volitev senatorjev v dravski banovini« in »Razglas mestnega poglavarstva Ljubljanskega o volišču za volitev senatorjeve.«

Dve žrtvi cirkularke. V ljubljansko bolnišnico so včeraj sprejeli dva ponesrečena, ki sta se poškodovala pri delu na cirkularki. Prvi je posestnik Franc Jane iz Viševnice pri Gorjah, ki mu je cirkularka razmesarila desno roko, drugi pa 35-letni žagar Lukšič Alojz, zaposlen pri Zakotniku v Kobariški ulici 45. Temu je cirkularka precej občutno poškodovala levo roko.

Pedikura je modernemu človeku neobhodno potrebna — toda, da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jantigaj, Ljubljana, Krekov trg.

Še o cerkvenem vlogu v Zgornji Besnici. Orožniki marljivo preiskujejo bogoskrunski vlog, ki je bil izvršen 20. oktobra v župni cerkvi v Zgornji Besnici nad Kranjem. Vlomilci so odnesli iz tabernakla dragoceno monštranco, okrašeno s ponarejenimi kamni, ki ima spodaj napis »J. B. Laibach«. Monštranca ima na vsaki strani malega angelčka, na vrhu je podoba Boga Očeta, spodaj pod svečičem pa podoba Sv. Duha. Odnesli so tudi klič z napisom »Carolus Episcopus Labac. hoc ciborium in eruccione Subvilaris S. Egidii in Fessnitz 1780«. Monštranca in klič sta vredna okoli 5000 din. Orožniki imajo na sumu dve osebi,

da sta izvršila ta vlog. Eden od njiju je doma nekje s Hrvaškega, pa se klati po Gorenjskem. Isti človek je tudi sumljiv, da je zagrešil vlog pri posestnici Ani Juričevi na Zgoši v občini Begunje. Juričevi je zmanjkalo 12.420 din gotovine. V interesu preiskave pa orožništvo njegovega imena še ne more izdati, pričakovati pa je, da bo kmalu padel v roke pravice. Sumijo ga pa, da je zagrešil še druge vloge po Gorenjskem.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi, vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »Franz-Josef« grenčice.

Slovenske meščanske šole

V Sloveniji imamo 43 državnih meščanskih šol in 8 zasebnih meščanskih šol, ki jih vzdržujejo redovnice, tako šole sestre in urušinke. Za-

Po državah

Tudi dubrovniški učitelji odpadli od JUU. V Dubrovniku je bil izredni občni zbor učiteljev dubrovniškega okraja. Sklenjeno je bilo, da se prekinijo vse zveze z JUU in njegovo sekcijo na Cetinju. Okrog sto učiteljev dubrovniškega okraja, ki so se udeležili izrednega občnega zbora, je sklenilo, da pristopijo k zvezi hrvaških učiteljskih društev v Zagrebu. V Biogradu so se tudi zbrali učitelji biograjskega okraja, ki so sprejeli resolucijo, v kateri izrekajo zahvalo vodstvu za uspešno delo na obnovi hrvaške in zahtevajo, da prekinijo zveze z JUU. Učitelji ljudskih šol v Šibeniku so sklenili, da bodo pozimi prostovoljno pridedali analfabetske tečaje.

Sušilnica za fige v neretvanskem okraju. Dolina reke Neretve ima zelo milo morsko klimo in bi mogla roditi velike množine sadja, v prvi vrsti raznega južnega sadja in povrtnine, vendar pa doslej ugodne razmere niso bile dovolj izkoriščane. V dalmatinskem delu doline Neretve posebno uspevajo razne vrste fig. Zgodnje fige predstavljajo znaten del izvoza, medtem ko pozne fige izvažajo največ suhe. Te suhe fige, čeprav so izborne, se ne morejo meriti z inozemskim blagom zaradi zastarelega pripravljanja in pakiranja. Sedaj so tudi v tem oziru storili korak naprej. Sadržarska združenja v Opuzenu je začela fige zelo okusno pakirati po skrbnem sušenju. Danes so te fige, ki so znane pod imenom »neretvanke«, že našle številna tržišča v domači državi in v mnogih krajih že potisnile v stran inozemske fige, katere pač nadkrišujejo. Omenjena združenja je že zgradila moderno sušilnico, ki more na dan presušiti nad 1000 kg fig.

Holandski geologi raziskujejo Kras. Letošnje poletje se je mudila v Hercegovini večja skupina holandskih geologov, ki so preiskovali hercegovinski kras. Svoj glavni stan so imeli v Ljubuškem, odkoder so delali ekspedicije v razne smeri. Posebno pozornost so posvečali Rdečemu jezeru pri Imotskem. Jezero, ki je globoko 291 metrov, leži med visokimi skalnatimi stenami. Te stene so rdečkaste barve, ki se močno odbija v vodi, in zato imenujejo jezero Rdeče jezero. Zanimivo je, da leži gladina jezera nižje od morske gladine. Zaradi visokih skalnatih sten na vseh bregovih jezero sploh ni dostopno. Na njem žive ogromne množice najraznovrstnejših vodnih ptic.

Najstarejši belgrajski sodišče se seli. Belgrajsko okrajno sodišče, najstarejše sodišče naše prestolnice, se bo s 1. novembrom preselilo iz poslopja v Ulici kralja Aleksandra, ki je bilo zgrajeno pred 50 leti, v veliko poslopje na Kolodvorskem trgu, v katerem je bil doslej hotel »Petrograd«. Prenovljena dela na poslopiju so že skoraj končana. Dosedanji prostori belgrajskega okrajnega sodišča so bili že zdavnaj pretesni.

Močan potres v Koprivnici. V ponedeljek zvečer je mesto Koprivnica na Hrvaškem doživelo tri potresne sunke, od katerih je bil prvi najmočnejši, in sicer ob 21.40 zvečer. Ker je ljudem še v živem spominu škoda, ki jo je povzročil potres pred poldrugim letom, je med njimi ob prvem potresnem sunku nastala precejšnja panika. Ko so pa videli, da potres ni povzročil nobene velike škode, so se pomirili. Potres so čutili tudi v nekaterih okoliških vaseh.

Zaradi enega moža je mesteca Mionica že mesec dni brez luči. Malo mesto Mionica ima svojo lastno elektrarno, ki oskrbuje mesto z električnim tokom. Zdjaj pa je to mesto že mesec dni brez električnega toka in so se morali meščani zateči spet k petrolejkam in svečam. Da razsvetle svoja stanovanja. Elektrarna pa ne obratuje morda zaradi tega, da bi se bili morali pokvarili stroji in zaradi česa drugega podobnega. Da je Mionica že mesec dni brez toka, je kriv strojnik elektrarne, ki je zapustil svoje delo, ker mnogi meščani niso hoteli poravnati računov za električni tok. Seveda so takoj pričeli iskati novega strojnika. Dobili so jih, kolikor so jih hoteli, toda nobenemu od njih se ni posrečilo, da bi spravil stroj v pogon. To zna menda samo stavlajoči strojnik Stanimir Kremenac, ki streže motorju že od vsega početka, in dobro pozna vse njegove muhe. Meščani mesta Mionice bodo morali, ko se bodo naveličali smrada svojih petrolejk, h Kremenecu poslati posebno deputacijo, ki ga bo prosila, naj se vrne na delo...

K spopadom na zagrebškem vseniščilišču. Včeraj smo na kratko poročali o dogodkih na zagrebškem vseniščilišču. O tem poročila zagrebški »Jutranji list« sledeče: V torek okrog pol dne so nastali na vseniščilišču neredi, ki k sreči niso zajeli večjega obsega, ker so bili hitro zadušeni. Skupina levičarskih dijakov izdaja svoje glasilo. Ko so prinesli na vseniščilišču novo številko tega glasila, ki so ga levičarski dijaki delili ostalim dijakom, je prišla skupina nacionalističnih dijakov, ki je poskušala preprečiti razdeljevanje tega lista. Zaradi tega je prišlo do spopada, med katerim so bili štirje dijaki ranjeni. Takoj je bila obveščena policija in policijana reševalna postaja. Reševalci so šli na dvorišče vseniščilišča; na ulico namreč niso mogli, ker se je spopad poostil. Policija je obkolila vseniščiliško poslopje in naredila red. Aretiranih je bilo več dijakov, ki so bili odvedeni na policijo, ki vodi preiskavo, da ugotovi pov-

zročitelje krvavega spopada. Ranjene dijake so odpeljali na kliniko, kjer so jim nudili prvo pomoč. Ranjeni so: tehnik Medin Selimbegović ima hudo poškodbo na glavi, filozof Ivan Petrovič je ranjen na nogi, veterinar Slobodan Milojevič je ranjen na glavi, tehnik Ivan Jurič je skočil skozi okno prvega nadstropja, da bi ušel napadalcem, in si je hudo poškodoval obe nogi.

Iz maščevanja zažgal gozd. V soboto zvečer je v gozdovih samostana Manasije v okoličici Despotovca na treh krajih naenkrat izbruhnil ogenj, ki se je širil z bliskovito naglico. Kmetje iz vseh okoliških vasi so se zbrali in pričeli z gašenjem. Gasili so dva dni brez uspeha, šele močan naliv tretjega dne jim je pomagal, da so mogli užgati nevaren gozdni požar. Zgorelo je okrog 700 hektarjev gozda. Kakor je ugotovila preiskava, so ogenj podtaknili pastirji iz maščevanja, ker so samostanski hlapi preganili njihove črede iz samostanskih gozdov.

Krvav pretep v hrvaški vasi. V Otoku pri Somoboru so se stepli kmetje Vitko Ljudevit ter Horvat Marko in Josip. Najprej so se prepirali, nato so pa stopili v službo noži. Vitko Ljudevit je bil tako hudo ranjen, da je kmalu nato izdihnil.

Dve kravi ukradeni iz hleva. Posestnik iz Zamladince pri Križevcih je bil jutraj silno presenečen, ko je stopil v svoj hlev. Tam ni več našel dveh lepih krav simendolske pasme, vrednih 5800 dinarjev. Ukradli in odpeljali so mu jih ponoči neznaní tatovi.

Sumilja inozemka v splitskem hotelu. Poročali smo že, da je bilo v nekem splitskem hotelu ukradenih dragocenosti za nad 100.000 dinarjev. Z ozirom na osebo, ki je prijavila tatvino, je policija sama sumila v resničnost prijave, vendar pa je uvedla preiskavo. Marija Fristenberg iz Jägerdorfa v Šleziji se je nastanila v nekem hotelu v Splitu v Bačevah. Čez nekaj dni je prišla na policijo in prijavila, da so ji bili iz škatlice v potnem kovčegu odneseni dragoceni briljantni uhani, vredni 100.000 dinarjev, in pa prstan iz platine, vreden 5000 dinarjev. Osumila je hotelskega sobarja Jovana Ivanjkovića iz Niša, o katerem trdi, da ga je videla v sobi, ko je zapuščala hotel. Ko se je vrnila iz mesta, je našla odprt kovčeg, škatla, v kateri je hranila dragocenosti, pa ni bila več na svojem mestu. Policija je zaprla Ivanjkovića in pri njem našla dve vizitki Fristenbergove. Ivanjković odločno zanika, da bi on ukradel dragocenosti, za vizitki pa pravi, da jih je vzel, ker se mu je zdela gospa sumljiva. Hotel se je prepričati, kdo je gospa. Fristenbergova je že lani prijavila podobno tatvino. Takrat je navedla, da ji je iz nekega drugega hotela zmanjkalo pet krznov. Policija je sedaj uvedla preiskavo, da bo dognala, kakšna gospa je ta Fristenbergova.

Po nedolžnem obdolžen umora se je obesil v celici, medtem ko je pravi storilec nadaljeval s svojimi zločini. — Pred nekaj dnevi so v vasi Pavlovac pri Varaždinu vdrl trije zakrinkani roparji v hišo posestnika Juraja Balijana. Medtem ko je eden od njih Balijana držal z revolverjem v šahu, sta druga dva preteknila vso hišo od vrha do tal in našla 15.000 dinarjev v gotovini in lepo srebrno uro. Potem so roparji izginili, poprej pa so še Balijanu izbili nekaj zob. — Pod sumom, da je sodeloval pri tem roparskem napadu, so prijeli že večkrat predkaznovanega cestnega delavca Viktorja Borovčaka, ki ima poleg tega na vesti še en težji zločin. Neki njegov oddaljenější sorodnik je izpovedal, da mu je Borovčak nekoč izjavil, da bo ubil vsakega, kogar si bo on — sorodnik — izbral. Ob tej priložnosti se je tudi bahal, da je novembra meseca lanskega leta umoril posestnika Juraja Borovčaka. Viktor Borovčak je svojo žrtev zalezoval v gozdu. Na nekem samotnem mestu pa ga je s kolom pobil na tla. Udarec je bil tako silen, da je posestnik počila lobanja in je bil pri priči mrtev. Nato je Borovčak hotel svojo žrtev oropati, vendar ga je popadel strah pred mrtvim truplom in je pobežnil iz gozda. Tega umora so osumili 25-letnega kmečkega fanta Franja Roginiča iz vasi Štrucelj. Roginič pa se je v preiskovalnem zaporu obesil. Zdjaj pa je po izpovedi Borovčakovega sorodnika dognano, da je ta umor izvršil Viktor Borovčak, ki sicer taji svojo krivdo, vendar so dokazi proti njemu tako težki, da se ne bo mogel izmuzniti iz njihove mreže.

Orkan v Bosni in Hercegovini. Nad vsem sarajevskim okrajem in nad Hercegovino je divjalo v ponedeljek hudo neurje. Vihar je sicer trajal samo nekaj minut, vendar pa je povzročil strahovito škodo. V Šomizovcu je porušenih več streh. V Mostarju je vihar ruval drevesa, podiral dimnike in odkril veliko streh. Posebno je trpela učiteljska šola. Številne trgovske izlozbe so razbite. Na železniški progi je bil zaradi neurja ustavljen za več ur ves promet. Tudi v Dubrovniku in Boki Kotorski je divjal vihar, kakršnega ne pomnijo. Zaradi silnega naliva so blizu Hercegovnega narasli potoki in vse poplavljeni. Cesta je bila spremenjena v reko in tudi avtomobili niso mogli voziti. Več avtomobilov je ostalo v vodi, ki je bila visoka do poldrugi meter. K sreči je pripeljal velik avtobus Grand garaže, ki je sprejel potnike iz dveh osebnih avtomobilov in z veliko težavo rešil šoferje avtomobilov, ki so ostali v vodi. Pri tem reševanju

Ljubljana, 26. oktobra

Gledališče

Drama. Četrtek 26. okt.: »Antigona«. Red A. — Petek 27. okt.: Zaprt. — Sobota 28. okt.: »Številka 72«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja 29. okt. ob 15: »Neopravičena ura«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: »Kozarec vode«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek 30. okt.: Zaprt. — Torek 31. okt.: »Hudičev učenec«. Red B.

Opera. Četrtek 26. okt.: »Glumač Matere božje«. Red Četrtek. — Petek 27. okt. ob 15: »Poljub«. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Sobota 28. okt.: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja 29. okt.: »Pri belem konjičku«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek 30. okt.: Plesni večer Maksa Kurbosa in Irene Litvinove.

Radio Ljubljana

Četrtek, 26. okt.: 7 Jutranji pozdrav (plošče) 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veslih zvokov (plošče) — 12 Operetna glasba (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Veseli godci — 14 Poročila — 18 Radostni zvoki. — Poje dekliski zbor »Vigred«, igra Radijski orkester, dirig. D. M. Šijanec — Kolarič — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf ura (Telovadno predavanje) — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Ruski sekstet 20.45 Reproduciran koncert sinf. glasbe — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Operetna glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 26. oktobra: Belgrad 19.40 Ruske Romance. — 20 Zabavna ura. — 21.40 Zabavni koncert. — Zagreb: 20 Hrvaški plesi. — 20.30 Koncert »Zagrebskih madrigalistov«. — Ankara 20.20 Konc. 20.35 Jazz. — Sofija 18.15 Zabavna glasba. — 19 Ork. konc. — 20 Instrumentalni konc. — Bratislava: 19.30 Komorna glasba s harfo. — 20 Zvočna igra. — Beromünster 21.30 Orkestralni koncert. — Budimpešta 19.50 Pisan spored. — 20.50 Cig. ork. — 22 Ork. koncert. — 23.25 Komorna glasba. — Bukarešta 19.20 Nar. pesmi. — 20.15 Simf. konc. filharmonije. — Hürby 20.10 Zvočna igra. — 21.25 Koncert na violončelu. — Oslo 22.15 Kabaretni program. — Sottens 20 Pisan spored. — 20.30 Pevski koncert. — Rim-Bari 20.10 Pisana glasba. — 20.30 Simfonična glasba. — 21 Pesmi. — 22 Koncert pihal. — Trst-Milan 20.30 Konc. ork. — 21.33 Komorna glasba. — 22.20 Operetna glasba.

Sestanki

FO Sv. Peter ima drevi ob 8 reden sestanek s predavanjem br. Strojnika o letalstvu — s slikami. Ker potrebujemo nekaj podatkov, je udeležba za vse obvezna.

Fantovski odsek v Rokodelskem domu ima drevi ob 8 svoj letni občni zbor v društveni sobi Rokodelskega doma. Vabimo vse redne in podporne člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Uštar, Šelenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Naša rta se dva pša (nemške doge), eden rjav s pristriznimi ušesi, drugi temno siv. Dobita se pri prevozništvu Belčič na Vidovdanski cesti št. 4.

Prosim dotičnega, ki je našel fotoaparat znamke Welta št. 1239.007, Xenar 28, da ga proti nagradi 500 din prinese na upravo »Slovenec«.

je odlično pomagal podpredsednik HSS inž. Košutič, ki se je vračal iz Boke Kotorske v Dubrovnik in čigar avtomobil je tudi ostal v vodi. Inž. Košutič je gazil vodo do kolen in pomagal reševati potnike. Pri reševanju sta se odlikovala tudi šofer avtobusa Grand garaže in pa njegov pomočnik.

Anekdota

V sodni dvorani je bil zanimiv proces. Poslušalci, ki jih je bila polna dvorana, so z velikim zanimanjem poslušali razpravo in bili vanjo tako poglabljeni, da so od časa do časa začeli sikati in žvižgati.

Predsedniku senata je bilo to že preneumno in zato se je obrnil do občinstva z naslednjimi besedami: »Kdor se bo sedaj še enkrat drznil vpriparjati kakršnekoli demonstracije — z žvižganjem ali podobnim — bo takoj moral zapustiti dvorano in se ne bo smel več vrniti na sodišče. Upam, da ste me razumeli in da se boste temu primerno obnašali.«

Komaj je predsednik svoj nagovor končal, že se je začelo močno žvižganje. Predsednik je postal od jeze vse rdeč. »Ven z njimi!« je zaklical sodnemu slugi.

»Ne gre!« je odgovoril sluga.
»Ven z njim — zakaj ne gre?«
»Obtoženec je žvižgal!«

Strah

»Kaj praviš, ali ne bo potem hud, če ga bom zbudil?«

LJUBLJANA

Tramvaj o Vseh svetih

Tramvajski promet bo pomnožen zaradi obiska pokopališč od nedelje 29. t. m. pa do vključnega petka, 3. novembra tako, da bomo skoraj z vseh strani Ljubljane vse dni lahko prišli na pokopališče Sv. Križa brez prestopanja.

V nedeljo, 29. t. m. bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu in tudi vsi vozovi z Rakovnika naravnost k Sv. Križu. Popoldne bodo vsi vozovi vozili tudi z Viča k Sv. Križu, a za št. Vid bomo vstopali pri pošti, seveda le popoldne. Ta dan bo v prometu 36 voz in 6 prikolic.

V ponedeljek, 30. oktobra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa po obstoječem voznem redu. V prometu bo 28 voz in 6 prikolic.

V torek, 31. oktobra bodo ves dan vsi vozovi vozili iz Most in z Rakovnika k Sv. Križu, šentiviška proga pa med pošto in št. Vidom, a popoldne bo tudi v Viča vsak voz peljal k Sv. Križu in nazaj, da bo ta dan v prometu 36 voz in 6 prikolic.

Na Vseh svetih dan bo ves dan promet do skrajnosti pomnožen. S končnih postaj Vič, Rakovnik in št. Vid bodo vsi vozovi direktno vozili k Sv. Križu, iz Most pa s prestopanjem na Hrvatskem trgu. Za ta dan sta vpeljana tudi dve krožni progi. Krožna proga št. 2 bo vozila od Sv. Križa mimo kolodvora in pošte ter magistrata po Poljanah nazaj čez Hrvatski trg k Sv. Križu, a krožna proga št. 5 bo vozila od Sv. Križa čez Hrvatski trg mimo magistrata in pošte ter kolodvora nazaj k Sv. Križu. Ponavljamo, da se bomo na praznik Vseh svetih lahko vozili k Sv. Križu naravnost z Rakovnika, Viča, št. VIDA in nazaj, a pri vožnji iz Most bomo morali prestopati na Hrvatskem trgu. V prometu bo ta dan 46 voz in 6 prikolic in zato prosimo občinstvo, da zaradi hitreje odpreme voz od Sv. Križa vstopa samo v direktne voze, da bodo odpadla vsa zamudna in nepotrebna prestopanja. Pri vstopanju in izstopanju pri sv. Križu naj ljudje pazijo, da vstopajo na prostore, ki so označeni za vstopanje, izstopajo pa samo na prostorih za izstopanje, ki so tudi tako označeni. Posebno pa tudi prosimo, naj nihče ne stoji na stopnicah, ker bo policija strogo pazila na obnašanje na tramvaj in vsak prestopke takoj kaznovala.

Na Vernih duš dan, v četrtek, 2. novembra bodo direktno k Sv. Križu vozili vsi vozovi iz Most in z Rakovnika ter nazaj ves dan, z Viča naravnost k Sv. Križu in nazaj pa samo popoldne. Šentiviška proga bo vozila do pošte in nazaj. V prometu bo ta dan 36 voz in 6 prikolic.

V petek, 3. novembra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa tako kakor vsak dan po obstoječem voznem redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic. Da se bo promet čim hitreje razvijal in ne bo zaradi napake vstopanja in izstopanja ter nepotrebnega prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na voze in obnašanja nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave voze in se ne gnete s silo vanje. Zato naj se pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila ter navodila policije in uslužbenecv električne cestne železnice.

Dr. J. Kallay

od 30. X. dalje redno ordinira

I. Katehetsko društvo v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor dne 14. novembra ob petih popoldne v društveni sobi v Semeniški ulici št. 2. Na zboru bo poročilo o društvenem delu in dopolnilna volitev.

IV. prosvetni večer, ki bo v petek 27. oktobra ob 8. uri zvečer v franciskanski dvorani bo posvečen kongresu Kristusa Kralja, ki je bil letos v Ljubljani. Kot predavatelj nastopa g. ravnatelj Ivan Martelanc. Ob številnih sklopih slikah, katere so bile posnete ob priliki kongresa v naravnih barvah, bomo obnovljali dneve kongresa. Brez dvoma bo to predavanje zanimalo cenj. občinstvo, pa tudi one, ki se bavijo z moderno fotografijo, snemanje v naravnih barvah. Opozorjamo na predpogoje vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7. in v trgovini Sfiligoy za franciskanske cerkvice.

I. Bolgarska pianistka Zeni Kovačeva je diplomirala leta 1924 na drž. glasbeni akademiji v Sofiji. Nato je študirala v inozemstvu in njen učitelj na Ecole Normale Musique v Parizu je postal Alfred Cortot, eden največjih francoskih pianistov sploh. Koncertira pa zelo pogosto in v Ljubljani bo igrala jutri, v petek 27. t. m., v mali filharmonični dvorani dela skladateljev Mozarta, Beethovna, Schumanna, Chopena, Čankova, Vladigerova de Falle in Debussija. Začetek koncerta bo ob 20. Vabimo občinstvo, da z obilnim posnetom počasti umetnico bratskega bolgarskega naroda.

I. Ob priliki 20. letnice bo priredilo Orkestralno društvo Glasbene Matice dne 20. novembra velik simfonični koncert z naslednjim sporedom: Faure, uvertura k operi »Penelope«, Saint-Saens, op. 55, simfonija (v a-molu), L. M. Škerjanc »7 skladb za godalni orkester« in Rahmaninov, II. klavirski koncert (v e-molu). Pri poslednji točki bo sodeloval klavirski virtuoz prof. Ivan Noč. Prve tri točke v Ljubljani še niso bile izvajane; »7 skladb za godalni orkester« pa je napisal skladatelj L. M. Škerjanc za jubilej Orkestralnega društva.

I. Rdeči križ, pododbor za mesto Ljubljano, bo razdelil tudi letos nekaj premoga najpotrebnejšim ljubljanskim družinam za sv. Miklavža. Prošnje sprejema društvena pisarna na Gosposvetski cesti št. 2-II samo do 10. novembra t. l. Ker ima društvo za to akcijo na razpolago le omejena denarna sredstva, je umljivo, da se ne bo moglo ustreči vsem prošnjam. Prošnje naj bodo potrjene od okrajnih načelnikov, župnih uradov, občine itd.

I. Iz Legije koroških borcev v Ljubljani. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Ljubljani ima svoj članski sestanek v soboto, 28. t. m. ob 20 v restavraciji pri »Šestici« na Tyrševi cesti. Ker je sestanek zelo važen, naprošamo vse tovariše, da se ga brezpogojno udeležijo.

I. Odbor za podporo vpkoklicnim. V smislu vladne uredbe o podporah družinam k vojakom vpkoklicnim hranilcev je bil ustanovljen na magistratu poseben odbor, ki mu predseduje sodnik okrajnega sodišča Joža Rus. Ta odbor je imel včeraj popoldne I. sejo na mestnem magistratu, da je reševal razne prošnje za nakazilo podpore. Teh prošenj je velikanska kopica. Večina prošenj je bila ugodno rešena.

I. Ogledje št. bogato zalogo najnovejših pleten po ugodnih cenah pri K. Šosa, Mestni trg 18.

I. Krizanteme na trgu. Bliznajo se prazniku Vseh svetnikov in vernih duš dnevu. Zato je trg že v znamenju tega praznika. Na Vodnikovem trgu je bil prvi otok, ki je določil za razno zelenjavo in poljske prideleke, včeraj tako rekoč spremenjen v vrt krizantem. Mnoge prodajalke so prinosele na trg izredno lepo gojene krizanteme,

kar je znak, da se je tudi med okoličankami vzbudilo veliko zanimanje za gojitev raznih cvetlic in rož.

I. Krompirja je več na trgu. Ves jesenski čas je bilo veliko povpraševanje po krompirju. Bila je vsak tržni dan velika borba za krompir. Včerajšnji krompirjev trg na Sv. Petra nasipu je bil le toliko bogatejši založen. Gorenjci, Ižanci in tudi Dolenjci so pripeljali do 20 voz raznovrstnega krompirja. Cene so trdo držali. Bil je po 1,25 din kg na debelo. Na trgu je bilo tudi do 20 voz zeljnatih glav. Nekateri so jih ponujali po 0,75 din kg na debelo, drugi celo po 0,50 din glava na debelo.

I. Zimsko perilo, Karničnik, Nebotičnik. I. Sadej in gobe. Včerajšnje lepo vreme je privabilo na trg mnogo prodajalcev sadja in gob iz raznih krajev dežele. Lepa jabolka so bila na izbiro. Cene so bile 2 do 4,50 din kg. Letošnje hruške, ki jih kmalu ni bilo v toliki meri na trgu, gredo dobro v kup. Cene so bile 2 din za navadne, za plemenite hruške do 7 din kg. Zadnje češnje na trgu Bile so slabe vrste po 2,50, boljše 4 do 5 din kg. Povpraševanje po njih je nehalo. Grozdje po 4 do 8 din kg. Domači kostanj 2,50 do 5 din kg. Paradižniki 3 do 5 din, karfijske domače 8 do 9 din kg. Paprika 5 za 1 din. Gobe — jurčki po 14 din kg, sivke ali mraznice 1 din. Gob je bilo včeraj razmeroma mnogo na izbiro. Pa so dražje ko meso!

I. Obupen korak četrtišolke. Na državni II. rešni gimnaziji na Poljanski cesti se je včeraj v dopoldanskem urad odigral razburljiv dogodek, ki pa je po srečnem naključju ostal brez hujših posledic. V glavnem dopoldanskem odmoru se je na nekom oknu v drugem nadstropju gimnazijskega pročelja pojavilo mlado dekle in se v naslednjem hipu pognalo v globino. Dekle je padlo na mehko trato gimnazijskega vrta in tam obležalo. Njene sošolke, ki so bile priče razburljivega dogodka, so pohitele k njej in jo dvignile, iz gimnazijske pisarne pa so telefonirali po reševalni avto, ki je mlado obupanko odpeljal v bolnišnico. Tam pa so ugotovili, da je dekle dobilo pri padcu le neznatne notranje poškodbe, dočim na životu ni utrpelo nobene poškodbe. Kaj je komaj 14letno četrtišolko pripeljalo do obupnega koraka, ni znano.

I. Ponesrečeni v bolnišnici. V Ljubljani so se včeraj pripetile tri manjše nezgode. — Prvo je doživela na Marjetnem trgu 62letna preužitkarica Marija Bremšak iz Doba pri Donžalcih. Bramšakova je prišla v Ljubljano nekaj kupovat, pa je na Marjetnem trgu prišla pod voz, ki ji je zlomil nogo in jo poškodoval po glavi. — Kup vreo se je zvrnil na skladiščnika Antona Brlica, uslužbenega pri trgovcu z moko Josipu Bahovcu na Starem trgu. Brlica ima hudo poškodovano nogo. — Zidarjevo ženo Antonijo P., nekeje s ceste na Mestni log, je včeraj močno ugriznil pes v desno roko nad komolecem. Ugriznjeno žensko je s težko muko pripeljal v bolnišnično stražnik. Ženska je bila namreč nekoliko dobre volje in ji nikakor ni hotelo iti v glavo, da mora zaradi pasjega ugriza v bolnišnico.

I. Ob žganju se je vrgla ljubosumnost. V neki hiši v Šiški se je v torek zvečer odigral razburljiv dogodek. Na stanovanju neke delavke se je zbrala družba več moških in fantov, ki so se spravili nad sveže kuhano slivovko, ki jo je prekrbel eden od družbe. Družba, v kateri je bil tudi ljubimec lastnice stanovanja, 37-letni delavec Ivan Skrt, se je pridno natakala z žganjem, ki je imelo 47 in pod odstotka alkohola. Ni manj kakor dva litra in pol slivovke so popili in zato ni čudno, da so se duhovi razburili. Eden od družbe, ki se je tudi nekoliko zagledal v brhko lastnico stanovanja, je prišel dajati duška svoji, v prevelikem zaužitju alkohola, porojeni ljubosumnosti. Kmalu je prišlo do spopada, ki se je zaenkrat končal s tem, da je eden od družbe padel po tleh in mimogrede zadel ob rob nekega kosa pohištva tako močno, da je bil v hipu oblit s krvjo. Skrt ga je pobral in peljal k umivalniku, da bi si izmil kri. Ko sta se sklanjala nad umivalnikom, je Skrtov tovariš A. Z. nenadoma pognal nož in zabodel Skrta v hrbet. Zadel ga je nad levo lopatico. Ko je lastnica stanovanja videla, da je stvar zavzela že tako resne oblike, je zapustila stanovanje in stekla na policijsko stražnico, odkoder se je vrnila na stanovanje v spremstvu stražnikov. Stražniki so dva udeleženca prepehili prišli na stanovanje, dva pa sta že pobegnila. A. Z. so prišli na njegovo stanovanje na Celovški cesti, četrtega pa še iščejo. Ranjenega Skrta so reševalci prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Vsi trije udeleženci pretepa, ki jih je policija včeraj popoldne zaslišala, se kesajo, da so se udeležili pretepa in se izgovarjajo na silno pijanost. Vsi trije imajo tudi šele prvi opravka s policijo in je njihov kazenski list do zdaj še nepopoln.

I. Drzna tatvina v trgovini Teokarovič. Te dni popoldne je stopila v trgovino s suknem Teoka-

rovič v Wolfovi ulici družba petih neznanih ljudi, med katero so bili trije moški in dve ženski. Družba si je pričela ogledovati razne blagove, ki so se zaradi neutešnega okusa kupecv kar kopičili na prodajalnem pultu. Toda slednjič so se kupci naveličali ogledovanja, dejali so, da se bodo še premislili in da pridejo drugi. Kislil obrazov so prodajalci pričeli po njihovem odhodu spravljati kupe blaga s prodajalnega pulta, toda pri tem so morali ugotoviti nekaj neprijetnega: 3 m velik kos nekega blaga, vrednega okrog 600 din, je izginil v družbo, katere okus in želje po lepem blagu so bile neutešljive...

I. Suknjiče in površnike kraje. Iz stanovanja radiotelegrafista Vinka Oblaka v Rožni dolini cesta VI-12, je bil ukraden kratek zimski suknjič iz črnošivega blaga s črno klotasto podlogo, vreden najmanj 300 din. — Iz stanovanja na Tyrševi cesti 185 pa je Rudolf Vidmarju odnesel neznan uzumovč temnorjav moški površnik iz volnenega blaga, ki ga lastnik cení na 1000 din.

I. Spet je bilo v zadnjih dneh ukradenih devet koles. Tako neugnani, kakor letošnje jesen, še menda nikoli niso bili kolesarski tatovi. Kolesarji, ki so spričo dnevnih novic v časopisu o številnih tatvinah koles postali nekoliko bolj pozorni, so pričeli bolj paziti na svoja kolesa, toda kolesarskih tatov, ki so najbrž dobro organizirani in spričo obilne letošnje jesenske prakse tudi dobro izvežbani, to prav nič ne moti. Dan za dnem izginjajo kolesa iz najbolj prometnih ljubljanskih cest in kljub vsej pozornosti policije se še ni po-

srečilo prijeti nobenega teh specialistov. — Izprod hiše št. 2 na Starem trgu je bilo Feliks Kupiec ukradeno moško kolo znamke »Sielers, črno pleskano in z dinamo-svetilko, vredno 900 din. — Mesarski pomočnik Andrej Božnar je skočil na brizgane v gostilno Jamnik na Vrhovcah, svoje kolo pa je pustil zunaj. Ko je čez nekaj minut stopil iz gostilne, ni bilo kolesa več. Kolo je bilo črno pleskano, znamke »Sydlvaks« in vredno 600 dinarjev. — Prav tako se je menda zgodilo tudi Stanku Zbogorju, ki mu je tat odpeljal 350 din vredno kolo izpred gostilne »Triglav« na Celovški cesti. — Izpred neke trgovine v Wolfovi ulici je bilo ukradeno Ivanu Arku rdečo pleskano kolo znamke »Dirke, vredno 800 din. — Izpred Zadruga gospodarske banke na Miklošičevi cesti je nekdo odpeljal gostilničarju Ant. Huču 1400 din vredno žensko kolo, znamke »Torpedoc«. — Žensko kolo znamke »Hansa Rekorder« je bilo ukradeno tudi Josipini Kastelli, in sicer izpred hiše na Tržaški cesti št. 9. Kolo je bilo vredno 1000 din. — Pavlu Kajtnj pa je nekdo odpeljal z dvorišča opekarne na Viču 900 din vredno kolo znamke »Prestoc«. — Gostilničarju Antonu Velkavru so odpeljali 800 din vredno kolo »Adler« izpred njegove restavracije na Sv. Petra cesti. — Izpred neke gostilne v Trnovskem pristanu pa je izginilo Lucijan Lendi 600 din vredno kolo. — Skupno je bilo torej v zadnjih dneh v Ljubljani ukradenih 9 koles v vrednosti 8350 din. Kakor je videti, so pred kolesarskimi tatovi najmanj varna kolesa, ki jih puste njihovi lastniki pred gostilnam in drugimi podobnimi lokali.

Najnovejša poročila

Vprašanja in odgovori v angleški spodnji zbornici

London, 25. oktobra. t. Na današnji seji spodnje zbornice so ministri, kakor navadno, odgovarjali na razna od poslancev stavljena vprašanja.

Poslanec Henderson je vprašal ministrskega predsednika, če mu je znano, da je Nemčija v zaporednih službenih poročilih trdila, da je Anglija Poljski pošiljala strupene pline. Na to vprašanje je Chamberlain odgovoril: Čeprav je vojno ministrstvo že zanikalo to grdo in pretkano izmišljotino, sem vesel, da mi je dana priložnost, da ponovim, da Anglija nikdar in v nobeni obliki ni pošiljala strupenih plinov na Poljsko. — Henderson je nadalje vprašal, če nemška propaganda zato razširja takšne izmišljene vesti, da bi s tem dala nemški armadi pravico, da začne z vojno s strupenimi plini, je Chamberlain odgovoril, »da so se podobne stvari dogajale tudi že v zadnji svetovni vojni.«

Mornariški minister (prvi pomorski lord) Churchill je odgovoril, da se razvija preiskava o potopitvi oklopnice »Royal Oak« redno in da bo prihodnji teden dal obsežnejša poročila o tej nesreči. Na vprašanje, če mu je znano, da je poveljnik nemške podmornice izjavil, da je dva dni križaril v okolici Scapa Flow, je Churchill odgovoril, da so mu znane številne izjave nemških poveljnikov podmornic, izjave, ki so sestavljene delno iz poročil, ki sem jih javal spodnji zbornici, delno pa nimajo nobene zveze z dejstvi. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu

Buttler, ki je naglasil, da je Velika Britanija pripravljena vzeti v pretres kakršenkoli predlog, s katerim bi bilo mogoče učinkovito vzpostaviti trden mednarodni sistem, katerega namen bi bil, da se onemogoči vojna in da se pravično rešijo mednarodni spori s pomočjo miroljubnih sredstev. Član delavske opozicije Leetch je vprašal, ali bo Chamberlain obvestil nemški narod o tem, da je Velika Britanija voljna proučiti možnost ustanovitve Združenih držav Evrope v zvezi s pogoji za vzpostavitev miru. Buttler je odgovoril, da bodo to misli imeli v vidu.

Minister Eden o neizogibnosti angleške zmage

Nato je imel minister za dominione Eden daljši govor, v katerem je razlagal, da ima Anglija danes mnogo boljše pogoje za to, da premaga nasprotnika, kot je to bilo v zadnji svetovni vojni. Nemške podmornice našemu vojnemu in trgovinskemu brodogradu ne morejo prizadeti škode, ki so jo hotele, medtem ko so žrtve med podmornicami mnogo hujše, kot so pričakovali. Zdjaj se bliža zima. Zavezniki se je ne boje. Boji se je Nemčija. Konec sedanje vojne, o tem smo vsi prepričani, bo zmaga. Voditelj Nemčije prepuščujo svoj narod, da vojne niso oni krivi. Njihove čete pa stoje v Pragi in v Varšavi kot osvojevalke in kot žive priče nasilja ter kot živi dokazi prelomljenih obljub, ki so jih nemški voditelji prej dajali.

Nemška oklopna križarka potopljena?

London, 25. oktobra. Reuter poroča iz Oslo: Očividce, ki je opazoval letalski napad letal na nemško vojno luko Wilhelmshaven, je povedal, da je bila v luki Wilhelmshaven potopljena največja nemška bojna ladja križarka »Gneisenau«. Nemška križarka »Gneisenau« je imela 26.000 ton. Norveški list »Arbeiderbladet« pa poroča o tem napadu, da je letalska bomba priletela na ladjo naravnost skozi dimnik ter je nato eksplodirala v ladjskem trupu. Silna eksplozija je veliko bojno ladjo raznesla na dva kosa. Pri tem je utonilo in bilo ubitih tudi mnogo mož posadke.

(Iz tega poročila londonskega Reuterja ni jasno, ali gre za kak nov angleški letalski napad na nemško vojno luko Wilhelmshaven ali pa se poročilo nanaša na uspeh prvega angleškega letalskega napada na Wilhelmshaven. Takrat so Angliji sicer poročali, da so angleški letalci zadeli nekaj nemških vojnihih ladij, ki so bile zasedane v luki, toda Nemci so to odločno zanikali. Veeka-

kor je to poročilo treba vzeti s precejšnjo previdnostjo, dokler ne pridejo bolj natančna poročila. Op. ur.)

Francoski delavci zoper komunistične voditelje

Pariz, 25. okt. AA. Havas: Centralni tajnik glavne delavske zveze Leon Jouhaux je objavil v listu »Peuple« razloge, zaradi katerih so se sindikati, ki pripadajo glavni delavski zvezi, ločili od svojih komunističnih voditeljev.

Zborovanje JRZ v Vojvodini

Batina, 25. okt. AA. Danes ob 4 popoldne sta prispela sem minister za telesno vzgojo Tomič in prometni minister inž. Beslić v spremstvu bivšega poslanca Milana Badžaka. Mnogi ljudstva na čelu z županom Stefanom Kolarjem je priredila ministroma navdušene manifestacije. Po prihodu ministrov se je vršila širša konferenca Jugoslov. radikalne zajednice, na kateri sta oba ministra govorila o velikem delu vlade na gospodarskem in političnem polju. Pozvala sta ljudstvo, naj ne veruje lažnim prijateljem, temveč naj stopi v vrste JRZ ter se zbere okoli predsednika stranke Dragiša Cvetkovića ter pomagajo pri delu za dobrobit naroda in države. Prometni minister Beslić je orisal zgodovinsko razvoj od leta 1918, ko sta se Bačka in Baranja pridružili veliki Jugoslaviji. V najkrajšem času, je dejal minister Beslić, bodo ustanovljene široke samouprave ter bo sprejeta vrsta drugih ukrepov za normalizacijo naših notranjih razmer. Po konferenci sta oba ministra sprejela številne delegacije ter župane in predsednike organizacije JRZ iz batinskega okraja. Ob 5.30 sta odpotovala v Dardo, kjer se je prav tako vršila konferenca JRZ.

Žalostnega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš predobri in nepozabljeni soprog, oče, stari oče in stric, gospod

Jurij Šerčer

trgovec

nenadno zapustil v 67. letu starosti, pokopan s sv. zakramenti za umirajoče. — Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 26. oktobra ob 10 popoldne izpred hiše žalosti na farno pokopališče v Osilnici.

Pokoj njegovi duši!

Dolenji Kraljevec, Osilnica, dne 25. oktobra 1939.

Zalujoča družina Šerčerjeva.

Nepozabni užitek nudi film s slavnim pevskim parom JEANETTE Mac DONALD-ovo in EDDY NELSON-om

KINO UNION Telefon 22-21

Film bajnega razkošja, odličnega petja, prekrasnih toalet.

NE ZAMUDITE!

ZALJUBLJENCA

Vae v naravnih barvah!

Dosmrtna ječa za naročen umor

Maribor, 25. oktobra.

Dne 18. avgusta je bila pred mariborskim velikim senatom razprava zaradi mariborskega umora, ki je bil izvršen dne 16. novembra lanskega leta na Janskem vrhu pri Ptujski gori. Tam so našli omenjenega dne ubito preužitkarico Nežo Lubej. Storilec je z železnim predmetom razbil lobanjo ter jo pustil na poti. Zločina je bil osumljen poseetnik Janez Letonja, pri katerem je bila pokojna Neža Lubej na prevzlitku. Pokojnica je bila včasih sama lastnica lepega posestva. Ker ni imela svojcev, je vzela k sebi nekakojn ter ji prepisala posestvo, ko se je poročila z Janezom Letonjo. Sama si je izgovorila običajen prevzilek. Ko pa je prišel k hiši novi gospodar, so nastali med njim in prejšnjo lastnico prepri zaradi prevzilitka, ki se je Letonja zdel previsok. Zaradi tega je bilo takoj sumljivo, da je Letonja zapleten v umor Neže Lubej ter so ga orožniki kmalu po odkritju zločina aretirali. Letonja pa je v zaporu brezskrbno pričakoval razprave. Imel je dober alibi, ki je neizpodbitno dokazoval, da se je takrat, ko je bil umor izvršen, nahajal v družbi svojega hlapca 18letnega Janeza Nerata daleč proč od mesta zločina, v svojem gozdu, kjer ata sekala drevje. Razprava je bila že razpisana ter bi se morala v nekaj dneh vršiti, ko je nenadoma nastal prevrat, ki je osvetlil zločin z druge strani ter je jasno dokazal krivdo osumljenega Letonje, tako da mu tudi njegov alibi ni prav nič pomagal. Državno tožilstvo v Mariboru je dobilo pismo brez podpisa, v katerem

neznanec sporoča, da bi vedel kaj več o zločinskem umoru stare prevzilitarice povedati bivši Letonjev hlapec Janez Nerat. Na podlagi tega pisma je bila razprava proti Letonji preložena, orožniki pa so dobili nalog, da Nerata izsledijo ter ga primejo. Res so ga dobili v roke in s tem je cela afera, ki je bila poprej tako začetna, postala popolnoma jasna. Nerat je odkritosrčno izpovedal, da je on izvršil zločin na prigovarjanje svojega gospodarja Janeza Letonje, ki mu je zato obljubil 1000 din nagrade, katere pa mu še ni izplačal. Letonja je Nerata že dolgo nagovarjal, naj starko ubije ter je napravil natančen načrt, kako naj zločin izvrši. Ko sta 16. novembra sekala v gozdu drevje, je bila prevzilitarica Neža Lubej na dnu pri sosednjem posestniku ter se je popoldne vračala domov. Na poti jo je pričakal Janez Nerat ter jo je po navodilih svojega gospodarja ubil s teletnikom. Potem je spet odšel nazaj v gozd ter javil Letonji, da je Lubejeva že mrtva. Nato sta zapregla živino ter se odpeljala iz gozda domov, na domu pa je Letonja hlapca pogostil z vinom in klobaso v znak priznanja.

Na podlagi teh izpovedb se je potem vršila nova razprava proti Letonji in njegovemu hlapcu Janezu Neratu. Letonja je bil obsojen na 20 let, Nerat pa na 10 let robije. Državni tožilec pa se s kaznijo ni zadovoljil ter se je zaradi prenizke odmere pritožil. Zadevo je reševala kasacija, ki je sedaj razsodila, da se poviša kazen Letonji na dosmrtno robijo, Neratu pa na 15 let robije.

KULTURNI OBZORNIK

Zgodovina fare Domžale

Franc Bernik, župnik v Domžalah, je že l. 1923 napisal lepo knjigo o svoji fari in dogodkih od leta 1908 do 1923, ki so jo bili veseli posebnosti vsi Domžalčani, izseljenci v Ameriki in drugod. V nji so dobili vse podatke o svoji rojstni domovini ter zabeležene vse spremembe, ki so se v zadnjih letih izvršile. Knjiga je že zdavno pošla ter so prav ti izseljenci želeli, naj izide druga izdaja domžalske zgodovine. Toda g. župnik se ni odločil za drugo izdajo knjige, temveč za nje nadaljevanje. Zato je zdaj izdal »drugo knjigo« na 300 straneh »svojim faranom doma in na tujem v spomin na veliko dobro farne in dobrodelne ljubitelje«. Odločil se je, da izda v tisku (samozaložbi) kroniko domžalske fare od l. 1923 do 1938, a ne samo opis važnih dogodkov, temveč tudi kulturnega, gospodarskega, organizacijskega in dobrodelnega gibanja v teh letih. Tako opiše najprej krajevne spremembe, povišanje vasi v trg (1925) ter delo trškega odbora za uravnavanje cest in ulic, ki so dobila nova imena, delo za elektrifikacijo trga itd. Imenovane so vse trške hiše s svojimi sedanjimi lastniki ter prejšnjimi in sedanjimi številkami. Prebivalstvo se je v teh letih toliko pomnožilo, da šteje sedaj že blizu 3000 duš. Dalje govori o gospodarskih spremembah, o propadu veleindustrije (slamnikarstvo: Ladelätter in einovi, Oberwalder et Comp., Kurzthaler), raznih trdk, o denarni krizi, o rubežih, ki jih je bilo samo v letu 1938 — 244, v skupnem znesku 594.581 din. Drugo poglavje je posvečeno fari: razširjenju, o emrti zaslužnih mož; o cerkvenih zadevah, kjer na široko podaja vpogled v račune pri prezidavanju, pri poslikanju, ko je akad. slikar Slavko Pengov poslikal vso cerkev s frezami ter jo napravil za eno najlepših naših cerkev; o dobrodelnih, ki so blagodušno darovali za cerkev, med njimi najbolj g. Vahtar Franc. Opisane so blagoslovljene slovesnosti, o novih orglah, ki čudovito lepo ponazarjajo epve sv. Frančiška in njegovo sončno pesem! Četrto poglavje je posvečeno Dobrodelnemu in Otroškemu domu v Domžalah, kjer je opisana zgodovina teh dveh socialnih ustanov, s kakršnimi se ne more ponašati vsaka fara, niti občina. Navedeni so vsi dobrotniki, ki so prispevali k dograditvi in prenovitvi domov. Tu je omenjeno tudi delo Elizabetne družbe. Peto poglavje opisuje versko življenje v fari: gibanje prebivalstva, (rojstva in smrti), cerkvene

pobožnosti in slavnosti, delo raznih cerkvenih družb in bratovščin, farna romanja, cerkveni pevski zbor, ki je priredil več cerkvenih koncertov: birmovanja, ev. misijon, duhovne vaje, pri katerih omenja duhovne cvetke pokoj. škofa Gnidovca; domžalske nove maše, evharistični kongres in tudi proslavo Korošice 60 letnice, katere se je izvršil samo cerkveni del, pa še ta nemirno. Šesto poglavje govori o občinski upravi in njenem delu, sedmo o šolstvu, meščanskem in ljudskem, o obrtni, kmetijski in gospodarsko nadaljevalni šoli, o učitelstvu ter odkritju spominske plošče kralju Aleksandru na šoli. Osmo poglavje je posvečeno raznim društvom: Katoliško izobraževalnemu, Sokolu, kinom, Domžalski godbi, gasilekih in pevelkih društvih, kjer so dokumenti o razpustitvi in zopetnih dovoljenjih itd. Deveto poglavje podaja delovanje zadrug, hranilnic in posojilnic, njihovo stanje in obratovanje. Nadaljnja poglavja govore o političnih razmerah, o ustavnih spremembah, ki so odjeknile tudi v Domžalah, o volitvah itd., o vremenskih katastrofah (nalivi, zime), neurečah (požari, strele, toče, motorne nesreče), o zdravstvenih razmerah, o prometnih sredstvih, varnostnih organih, o Domžalcih in Domžalcih v Ameriki ter o — radiopostaji v Domžalah, na katero so Domžalčani še posebej ponosni. Zadnji poglavji govorita o gospodarskih razmerah v l. 1939 ter o prezidanju kaplanije ter prvem domžalskem kaplanu!

To je vsebina te knjige, ki priča, kako je farni gospodar lahko pravi kronikar svojega občestva ter skrbi, da noben dogodek, ki se zgodi v njegovem okolju, ne uide spominu bodočnosti. To delo domžalskega župnika bi lahko služilo za zgled, kako naj dušni pastirji skrbijo tudi za gospodarski kulturni razvoj svoje fare in kako lepo kroniko bi vsak župnik ob koncu desetletja lahko izdal v spomin dela svojih faranov in v vzpodbudo za bodoče delo. Obenem pa je s tem podan tudi javen obračun o farnem hiševanju. Kar bo dajalo še posebej vrednost tej lokalni kroniki, so njene priloge. Saj so skoraj v celoti reproducirane vse nove freze slikarja Slavka Pengova, ki je poleg blejske cerkve zdaj poslikal tudi domžalsko ter se z njima uveljavil kot eden najboljših slovenskih slikarjev, nadaljevalec stare cerkvene tradicije baročnih slikarskih delavnic v Ljubljani. td.

Toth: Proletne oluje

Pred letom je umrl v Budimpešti profesor univerze znani pedagogski in versko filozofski pisatelj dr. Toth, ki se je proslavil po vsem svetu s svojimi spisi o seksualni vzgoji mladine. Njegova dela, kakor so »Izobrazba mladine«, »Značaj mladice«, »Vera mladice«, »Križ in mladina«, »Priroda kliča« ter zlasti »Omladinski viharji«, so se kaj hitro razširila med evropsko krščansko mladino ter pomagala vzgojevati značaj mladine prav v letih, ko opore in poduka najbolj potrebuje. Tudi pri nas smo nekje že začeli prevajati Totha, pa ne vem po kakšnem naključju je nadaljevanje spisa tega madžarskega vzgojitelja prenehalo. Zdjaj pa so Hrvatje že v drugi izdaji izdali njegov spis, namenjen posebno spolni vzgoji mladencev v pubertetni dobi, naslovljen »Proletne oluje« (Spomladanski viharji). Na naslovni strani je lepo ponazorjena podoba dečka, ki s trdim korakom in vedrim očesom gre skozi naliv in vihar. Da, takega mladice, ki bo z jasnim očesom prišel iz tega pomladanskega nava in viharja in stopil čist in moder v življenje in v zrelost z nevesto ob roki, hoče vzgojiti ta knjiga, ki jo je prevedel v hrvaščino Zbor duhovne mladosti v Zagrebu. Učeni pedagog in veliki psiholog ter dober pisatelj, dr. Toth je podal na teh 260 straneh psihologijo dorastajočega dečka v vseh njegovih razvojnih momentih ter obenem tudi že mimogrede dal navodila, katerih bo kljub blatnemu nalivu ostal v duši čist in bo v življenjsko zrelost prinesel svojo nedolžnost. Vsa topla in nevsiljena tekoča pisana razprava, ki nikjer ne docira, temveč samo kaže na zgledih, pismih, zgodbah in doživljajih ter mimogrede posvari, poduča, rešuje in podpira v duši mladencevo voljo in versko misel, ki pomagata vzdržati v najhujših viharjih, ima sedem poglavij, v katerih podaja vso enciklopedijo znanja o Bogu in človeku ter življenju na svetu ter razvoju in smotnosti seksualnega gona v človeku še posebej. Toth pozna do podrobnosti mladenceve borbe s samim seboj in s svetom, ki ga obdaja, ter ga z dobrohotno in varno očetovsko roko vodi v spoznanje, »ki mora priti« Zdravnik, biolog, pedagog in duhovnik so v njem združeni ter bo zato ta knjiga, ki jo imamo zaenkrat samo v hrvaščini, mnogim vzgojiteljem pomagala življati se v dušo, ki trpi v spomladanskih vetrovih, ter ji pomagati priti srečno iz njih. Knjiga je okrašena z mnogimi risbami L. Martona, ter naslovno Andreja Maurovica. Knjigi je pogovor napisal znan hrvaški literarni kritik dr. Ljubomir Maraković. (Knjiga stane broš. 20 din, vezana 30 din, ter jo je izdal Zbor duhovne mladosti, Zagreb, Kaptol 29).

Individualnost

Članom kluba »Neodvisni« se večkrat očita in tudi zameri njihovo poudarjanje o veliki vrednosti romanske umetnosti. To očitje navadno tako izveni, kot, da s tem izgubljajo slovenski likovni umetnik svojo osebnost. Zdi se nam potrebno to stvar nekoliko razjasniti. V vsakem slikarju zlasti mlademu zaznavamo dvoje hotenj: hotenje spoznati in proučiti, kar so stoletja dobrega ustvarila, in želja spoznati ono, kar še ni ustvarjeno. Želja za iznajdbo je lastna vsakemu mlademu duhu, vsakemu ustvarjalcu. Pot do tega si išče s posredniki in s pomočjo dejstev, ki so že ugotovljena. Umetnik vidi jasno le ono, kar je. To mu je oporišče za nadaljnja odkritja. Oporišča so mu vsi — izmi. Napačno se tolažijo ta oporišča kot tuji negativni vplivi, češ, da kvarijo individualnost ustvarjalca. Individualnost brez pravega temelja ni upravičena, je balnala in nepotrebnost. Opore so zaključena dela mojstrov, ki pa opazovalcu slikarju ali kiparju podajajo še nešteto smernice in poti naprej. Ne smemo kritizirati, zlasti pri naši mladi kulturi tujih primerei. Niso za nas kvarne, če so kvalitetne. So za nas izposojeni začetni kapital, s katerim lahko gradimo individualno zasnovana dela. Slovenci nismo prvi, ki smo začeli graditi baročne cerkve, klesati baročne svetnike in slikati baročne slike; so pa vendar le te cerkve, kipi in slike postali značilni za naša mesta in vasi. Vse se je gradilo, klesalo in slikalo po tujih vzorih z zavestjo, da jih bo sprejel in osvojil narod. Osvojiti in spoznati je treba najprej tujstvo, potem šele lahko gradiš v njej stvari svojstvenega izraza. Tudi impresionizem ni naš izum. Bil je na-

menjen vsemu človeštvu, naši umetniki so ga le z domačo pokrajino, z domačimi obzori opravičili kot slovenskega. Reklo se je in zapisalo, da so slovenski impresionisti bolj samostojni kot mladi in si niso iskali vzorov kot ti. Vendar nam že površen, bežen pogled nazaj v dobo impresionizma pove, da so tudi ti imeli svoje impresionistične vzore. In, ko so razstavljali, je kritika pisala o naših impresionistih. Ti naši umetniki so se od tuji narodu popolnoma in nimajo v sebi nič slovenskega. Isto se bo dogodilo z vsemi ostalimi — izmi (neopresionizem, kubizem, surrealizem, fauvizem), seveda, ko bo zanje zrela doba in, ko bo iz njih gledal objekt, ki je zrasel iz naših tal. V Evropi so se kulturni centri menjali. Mlajše kulture so rastle iz propadajočih starejših kultur in so bile spočetka le posnetek starejših, dokler se ni staro počasi pozabilo in se je vrnila nova individualnost. To se je lahko zgodilo le na ta način, da se je mlajša kultura izvežbala ob stari in tako dosegla svoj novi lastni izraz. Za slikarstvo so v zadnjih desetletjih najvažnejši trije teritoriji: italijanski, španski, francoski. Človeka ne romanizirajo dela mojstrov iz teh dežel, če se pri njih uči in jih propagira. Napačna je torej sodba: mladi slikarji so šli v Pariz in je torej vse, kar so ustvarili, le senca pariškega slikanja. Kdor izreka take sodbe o naši mladi slovenski umetnosti, pač ne pozna dobro razvoja svetovne umetnosti, še najmanj pa moderne. Nihče ne bo ob retrospektivnih pogledih obsojal umetnikovo delo, ampak bo smatral njegova začetna dela upravičena, ker bo v njih videl potencial vsega ostalega razvoja. Nelogično je priznati in tudi nesmiselno priznati komu kvaliteto pa jo takoj zopet zanikati, kakor hitro se človek od nje časovno odmakne. Sicer pa je klub neodvisnih trdno uverjen, da bo čas potrdil njegov program kakor tudi kvaliteto njegovega ustvarjanja. Potrdil bo, da bodo umetnine, ki so že danes pozitivne, še bolj v bodočnosti. Neodvisni.

Meško in Finžgar v francoščini. — V Franciji živi g. Ferdinand Kolednik, ki si je postavil nalogo, da seznanja Francoze s slovenskimi pisatelji. Popolno obvladanje francoskega jezika — dobil je lani nagrado Francoske Akademije — znanost in umetnost za klasičnost francoskega jezika, kakor ga je pokazal v prevodu Jurčičevega »Jurja Kozjaka« — ga usposablja za prevajanje v francoščino, kamor je prevel že Jurčičevega »Jurja Kozjaka«, Finžgarjeve »Postne pridige« ter Janeza Kalana »Svet za Kristus«, teksti, ki so izšli tudi knjižno. Jurčičevemu »Kozjaku« je napisal uvod Goyeau, dosmrtni tajnik Akademije, ter mu je pri prevodu verzov pomagal sam Paul Claudel. Poleg teh večjih del je prevedel v francoščino tudi Finžgarjevo črtico »Tale naš Jakac« ter morda še kaj. Sedaj se mu je posrečilo zopet napraviti v tisk dve slovenski črtici, namreč Finžgarjev odlomek »Vzdržal je«, vzlet iz slovenske Čitanke (1935) za IV. razred, str. 110, ter ga je priobčil v nekakšnem koledarju katoliške knjigarne v Parizu, ki nosi naslov: Almanach du Pelerin 1940, ki ga izdaja Maison de la bonne Presse 5, Rue Rayard, Paris VIII, pod naslovom »Li a tenue. V časopisu »La jeunesse agricole« z dne 15. maja 1939 pa je priobčil kratko črtico Ksaverja Meška (Msgr. T. X. Meško?) »Pardonnons«, ki je prevod Meškove črtice »Odpustimo« iz »Mentorja 1937-38«. — Upajmo, da se temu našemu prevajalcu v francoščino, kjer je morda najtežje plasirati našo domačo književnost, posrečilo zainteresirati Francoze za nas ter morda s časom prevesti tudi večja dela naše sodobne literature. Vsekakor pa mu tudi za take paberkice moramo biti hvaležni. Njegov prevod »Jurja Kozjaka«, ki je prav zaradi lepe francoščine dobil nagrado Akademije, pa priporočamo tudi še posebej našim srednješolcem kot pomožno francosko čtivo, saj se po naših knjigarnah še dobi in ni niti drag. Ker se naslanja tesno na slovenščino, a pri tem nikjer ne zaide v slovizme, temveč ostane pri čisti francoski sintaksi, bo vsem začetnikom naravnost dobrodošel.

Schöpplin Aladár, urednik »Nyngata«, je po mnenju nekaterih največji madžarski literarni kritik in esejist. Pred dvajsetimi leti je izdal roman, sedaj pa drugega: Vihar v akvariju, zajet iz malomeščanske družbe v okolici Pešte.

Poveljnik nemške podmornice Prien poroča v ministrstvu za propagando o potopitvi angleške bojne ladje »Royal Oake«

Angleška v skrbeh za prebivalstvo

Britsko svetovno gospodstvo je vladano po manjšini 70 milijonov ljudi. Od teh jih živi 49 milijonov na britskih otokih. Od 400 milijonov ne Evropejcev je večina strnjena v Indiji. Vsi drugi prostori britanskega svetovnega vladarstva so silno malo obljude, predvsem Kanada, Avstralija in Nova Zelandija. Izračunali so, da bi mogli samo dominijoni sprejeti mnogokrat več ljudstva na svojo površino in sicer Kanada in Avstralija 40 milijonov ljudi, Nova Zelandija pa še 10 milijonov.

Število rojstev, ki bi bilo potrebno, da bi se moglo obdržati britsko prebivalstvo evropskega pokolenja, znaša vsako leto 19,5 od tisoč. Za zdaj pa je število rojstev samo 15 od tisoč (leta 1875 pa je bilo v Angliji še 36 rojstev od tisoč). Tako so angleški politiki prav upravičeno v skrbeh za bodočnost britskega ljudstva, saj so si mogli izračunati, da bi v najboljšem primeru, da bi prišlo 15 rojstev na tisoč in ne bi to število nič več pomenilo, britsko prebivalstvo v 40 letih padlo na 30 milijonov ljudi.

Ta pomanjkljivost med splošnim prebivalstvom britskega svetovnega gospodstva in ne Evropejcev pa se še zmeraj večja, zaradi števila indijskih ljudstev. Leta 1930 so določili, da se je tekom 10 let povečalo za 30 milijonov.

Posebno pa je Anglija v skrbeh zaradi Avstralije. Saj tiste pokrajine, ki so preveč obljude in izven evropskih britskih pokrajinah, težnja na prostornine tistih pokrajin, ki so redko naseljene, in to tembolj, čim bolj so pokrajine sprejemljive. Avstralija pa hoče imeti do 89% samih britskih pre-

bivalcev. Mimo tega zahteva, da morajo vsi ne-britanski priseljenci čez tri leta govoriti le angleščino. Za zdaj pa je Anglija zmožna poslati na leto le približno 26 tisoč izselencev v dominijone. Leta 1937 pa se je vrnilo 34 tisoč ljudi iz dominijonov v Anglijo (leta 1913 je šlo še 285 tisoč izselencev v dominijone, in se jih je vrnilo samo 61 tisoč).

Dr. Heinrich Brauns umrl

V Lindenbergu v Allgäu je pred nekaj dnevi v starosti 72 let in v 50. letu svojega mašništva umrl katoliški narodni voditelj in prejšnji nemški minister za državna dela, dr. Heinrich Brauns. Rajni je bil doma iz Kölna. Leta 1890 je bil posvečen v mašnika in je nato do leta 1900 opravljal dušnopastirsko službo. Od l. 1900 do 1920 je bil dr. Heinrich Brauns ravnatelj vrhovnega vodstva ljudske stranke za katoliško Nemčijo. Kot narodni gospodar in socialni politik je užival velik sloves. V letih od 1920—1928 je svojemu narodu služil kot minister za državna dela. Kot tak si je pridobil mnogo zaslug za socialno zavarovanje in sporazum med delavstvom. V poslednjih letih, preden se je začela nova Nemčija, ga je vlada poklicala v odbor za pobiranje brezposelnosti; odbor se je imenoval »Braunsova komisija«. Poslednja leta je preživel ta, za nemški narod tako zaslužen duhovnik in socialni politik, v tišini in samoti.

ŠPORT

Še nekaj o balkanskih igrah

V naslednjih vrsticah hočem podati in prikazati koliko in kateri klub je največ prinesel točk naši državi.

1. H. S. K. Concordia (Zagreb) 17 točk.
 2. Belgrajska Jugoslavija 10,50 točk.
 3. S. K. Planina, Ljubljana 9,75 točk.
 4. BSK Beograd 9.
 5. S. K. Ilirija, Ljubljana 4.
 6. Hašk 4 točke.
 7. A. S. K. Primorje, Ljubljana, 3,75.
 8. Vojvodina 1,50 točk in Hajduk 0,50 točk.
- Po vsem tem je torej zagrebška Concordia doprinesla največ točk k našim državnim barvam. Od poedincev pa so bili najboljši in najzaslužnejši Kovačević (Concordia) in Kling (BSK).
- Vrstni red posameznih atletov na Balkanskih igrah naše države pa je naslednji: Kovačević 7, Kling 7, Klinar 4,75 (Planina), Markušić 4, Stepišnik 4 (Ilirija), Kotnik 4, Stefanović 4,75, Košir 3, Goić 3, Mikić 3, Hanžeković 2, Maver 2, Lenart 2, Goršek 2, Radonjić 1,75, Marković 1,50, Jovanović 1, Bakov 1, Erlich 1, Nabernik 0,75, Despot 0,50, Gaberšek 0,50, in skupek 0,50.

V odstotkih pa je dosegla ljubljanska Planina od vseh klubov naše države največje število točk in to: 3,25% s tremi atleti, ki so dosegli 9,75 točk, kar je vsekakor lep uspeh naših fantov. Pripomnimo, da je SK Planina dala letošnje prvake svoje atlete na Balkanske igre, ki so že takoj ob prvem nastopu dosegli tako časten uspeh.

Po mestih pa je vrstni red sledeči:

1. Zagreb 21, 2. Beograd 19,50, 3. Ljubljana 17,50, 4. Novi Sad 1,50 in Split 0,50 točk.

Razlika točk med vsemi tremi prestolnicami pa je tako malenkostna, da se ne more reči o kaki nadmoči atletike v tem ali drugem mestu, in da so si atleti po močeh skoro izenačeni.

Osijska Slavija v Ljubljani

V hrvaško-slovenski ligi bo v nedeljo zopet poln program. V Ljubljani bo nastopila osijska Slavija. Osiječani so Ljubljani znani, saj so prav za prav star ligaški klub. Doslej so vedno pokazali, da so dobri nogometaši. Tudi v dosedanjih borbah so imeli prav čedne uspehe. Skoraj gotovo bodo tudi v Ljubljani ponovili svojo lepo igro, tako da se smemo nadejati res zanimive in ostre borbe.

Ali pridejo finski telovadci v Nemčijo?

Finska telovadna reprezentanca, ki bi morala nastopiti v začetku novembra v Nemčiji in Italiji proti telovadnim reprezentancam omenjenih držav, je svoje polovanje odložila. Zato pa bosta 5. novembra tekmovali izbrani vrsti Nemčije in Italije v Draždanah.

Lanzi je tekel 400 m v času 49,2

Italijanski lahkoatleti so kljub pozni jeseni še prav pridno na delu. Pri nekem mitingu v Milanu je med drugimi startal tudi Mario Lanzi, ki je v teku na 400 prepričevalno zmagal v času 49,2 sekund. V teku na 100 m je bil prvi Mariani s časom 10,8 sek., tek na 5000 m je pripadel atletu Bevilacqua s časom 15:40,6. V skoku v daljavo je bil prvi Bologna s skokom 7,12 m. Juniorski prvak Consolini pa je zalučal v Anconi disk 48,05 m daleč.

Danci in svetovno smučarsko prvenstvo

Smučarskih tekem za svetovno prvenstvo, ki ki bodo prihodnje leto v Oslo, se bo privikar udeležila tudi Danska, in sicer v večjem številu. Sodelovala pa bo le v alpejskih disciplinah. Moštvo, ki ga odpošlje Danska na tekme, bo šlo vsega 15 žensk in moških.

Dopisni pouk v smučarstvu

Prejšnji švedski olimpijski zmagovalac v smučanju Sven Utterström je začel podajati smučarski pouk na precej neobičajen način. S tem hoče ustreči mnogim željam svojih rojakov ter je zato osnoval poseben institut, ki bo podajal smučarski pouk teoretično potom dopisovanja. Za sodelovanje si je pridobil tudi športnega zdravnika.

28,45 m je zalučal kroglo

Estlandec Kreek, evropski prvak v metanju krogel, je postavil v Revalu nov državni rekord v obojročnem metu krogel z 28,45 m. Z desnico jo je porinil 15,71 m, z levico pa 12,74 m.

Plodonosno leto za Mäkiä

V času od 24. maja pa do 17. sept. je Mäki tekmoval nič manj kakor 31krat, medtem v treh števkih. V 28 tekmovalih je Mäki 23krat zmagal na progah 800, 1500, 2000, 3000, 5000 in 10.000 m, in sicer največkrat napram zelo hudim nasprotnikom. Samo šestkrat se je moral z drugim mestom zadovoljiti. V teh 16 tednih je Mäki startal devetkrat na 1500, sedemkrat na 5000, štirikrat na 3000, trikrat na 10.000, po dvakrat na 800 m in treh angleških miljah ter po enkrat na 400 in 2000 m ter enkrat v dveh angleških miljah. Ze samo iz tega vidimo mnogostranost tega odličnega svetovnega rekorderja in železno voljo, ki je potrebna za izvedbo takega programa in s tako odličnimi uspehi; saj je kar pet svetovnih rekordov vmes. To se je doslej posrečilo samo Nurmiju. Vsekakor so uspehi tega tekača še večji, saj ima polno svetovnih rekordov od 1500 do 20.000 m, pri čemer pa ne smemo pozabiti, da je imel Mäki znatno hušo konkurenco kakor svoječasno Nurni.

Dva nova svetovna rekorda v hoji

V Oslu se je vršil dvoboj med Norveško in Švedsko v hoji. Ob tej priliki je postavil norveški prvak Edgar Bruun dva nova svetovna rekorda, in sicer na 25 km s časom 1:58:38,4 in v dveh urah s 25.236 m. Oba dosedanja svetovna rekorda je branil Letonec Dahlinach s časom 2:00:46, odnosno s 24.843 m. Medržavni dvoboj se je končal s presenečenjem, ker se je posrečilo Norvežanom premagati Švede — ki so bili sigurni zmage — z rezultatom 23:21.

Letošnje smučarske prireditve na Norveškem

Norveška smučarska zveza je objavila koledar svojih prireditev v sezoni 1939-40. Norvežani bodo namreč v tej zimski sezoni priredili okrog 40 tekem, med katerimi jih bo šest mednarodnih. Svetovno prvenstvo bo v dnevi 17. in 18. februarja, medtem ko bo njihovo državno prvenstvo nekaj dni prej. Norvežani se prav posebno pripravljajo za svetovno smučarsko prvenstvo kljub temu, da je nekaj narodov v vojnem stanju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Motoklub Ilirija vabi k važni seji upravnega odbora, ki bo danes v četrtek ob 8.30 pri Slamiču.

Delo katoliške prosvete v Celju

Celje, 25. okt. 1939.

V torek zvečer so odborniki Katoliškega prosvetnega društva v Celju podali obračun svojega dela v pretekli poslovni dobi. Iz poročil posameznih odbornikov smo videli, da je delo, ki ga opravlja matica vseh naših katoliških, prosvetnih in mladinskih organizacij, Katoliško prosvetno društvo, celota, iz katere izhajajo pobude za poživljeno delo posameznim odsekom, da je delo vkljub temu, da je tako razdrobljeno, veliko in druzi v ta krog ljudi, ki črpajo v društvu potrebne moči za delovanje in vseh naših organizacijah.

Občni zbor je vodil agilni predsednik KPD g. prof. Peter Kovačič. Prisrčno so zborovalci pozdravili v svoji sredi tajnika Prosvetne zveze g. prof. Klasinca iz Maribora, ki je prinesel članom posebne pozdrave predsednika PZ g. Hohnjeca. Prav bogato je bilo tajniško poročilo. Iz njega smo lahko dobili pregled obsežnega društvenega prosvetnega dela, ki ga je opravilo KPD v preteklem letu z zanimivimi kulturnimi filmi in predavanji. Članstvo je z lepim obiskom teh predavanj izreklo zahvalo poživljeno predavateljem, posebna zahvala pa je bila izrečena še na običnem zboru. Poleg poučnih ekskurzij je pod okriljem KPD priredil Fantovski odsek s sodelovanjem Dekliškega krožka dramske prireditve, akademije in materinske proslave. Ob taboru Kmečke zveze pa je bila uprizorjena v celjskem mestnem gledališču in na prostem edinstvena prireditve pisatelja Petančiča »Slovenskega kmeta povest«. Prav tako so uspeli prireditve Marijanske kongregacije in gojenec konvikta Sv. Cirila in Metoda. Blagajniško poročilo je podal g. Plahutnik Jože. Celoten promet v pretekli poslovni dobi je bil 58.654 din. Posebno razveseljivo je bilo poročilo knjižničarja g. prof. Orla Martina. Knjižnica KPD se vsako leto izpopolnjuje in nudi obiskovalcem najnovejša dela. Članstvo je pridno obiskovalo knjižnico in je bilo v preteklem letu izposojenih skoraj 2000 knjig. Posebno zanimanje je bilo za leposlovne knjige. Društvo je letos kupilo nad 100 novih knjig. Poročilo gospodarja je podal g. Vrabl Tone. Koliko je društvo storilo v narodno obrambnem pogledu, to smo slišali v poročilu referenta za narodno obrambo g. Vrabl Vančija. Društvo bo tudi v bodoče temu posvečalo največjo pozornost in bo v stiku s tovariškimi društvami. Za Dekliški krožek v Celju je poročala gđ. Nata Remše. Tudi iz njenega poročila smo slišali, koliko poživljeno je med članicami, ki so sodelovale pri vseh prireditvah, gojile redno telovadbo, prireale poučne izlete. Prav tako živahno je delal okoliški Dekliški krožek, ki ga vodi gđ. Lednikova Pavla. Okoliški Dekliški krožek šteje nad 70 članic. Vsa poročila odbornikov je zaključil predsednik g. prof. Peter Kovačič, ki je med drugim omenil, da je s pomočjo KPD v Celju bilo ustanovljeno novo društvo na Lopati pri Celju. Društvo je razpolagalo z dvema potovalnima knjižnicama, od katerih se ena nahaja sedaj v Lokrovcu, druga pa na Babnem pri Celju. Ta okoliška društva so v tesni zvezi s celjskim KPD. Na predlog revizorja ravnatelja g. Franca Jeriča je dobil ves odbor razrešeno. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik g. prof. Peter Kovačič, podpredsednik Kvas Janez, tajnik Rednak, blagajnik Plahutnik Jože, knjižničar dr. Jenko Franc, gospodar Vrabl Anton, referent za narodno obrambo Vrabl Vančij, referent za treznostno gibanje pa gđ. Krušič Danica. Za revizorje so bili izvoljeni g. ravn. Jerič Franc, Plahutka Jože in prof. dr. Kajtan Gantar, v razsodišču pa gg. Vinko Prelog, Babšek Franc in Jagodič Josip. Pred zaključkom zborovanja je spregovoril tajnik PZ g. prof. Klasinec iz Maribora in z lepimi ter spodbudnimi besedami polagal članstvu na srce, naj se še z večjim veseljem oklenejo naših društev in delajo za katoliško prosveto in narod. Mnogo se je storilo, toda potrebna bo še večja delavnost in poživljeno, kajti današnje razmere zahtevajo polnih ljudi, ki se zavedajo svoje dolžnosti in svojega velikega poslanstva. Prosvetna zveza v Mariboru bo letos priredila posebno narodno-obrambno tečaj, na katerih bodo dobili delegati potrebna navodila za delo v svojih društvih in občestvu kajti v tem delu je obstoj naše narodne biti. Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o bodočem delu in programu prosvetnih večerov.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krci, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Film v vojni - vojna v filmu

Film — orožje?

Vojna v Angliji, Franciji in Nemčiji. Nemizerni gospodarski aparat, ki ga predstavlja kaka moderna država, je od dne do dne bolj predrugačen. Le počasi se spet ujema kolesa s kolesi, le počasi se prenavlja gospodarstvo in obrt...

V prvih tednih po izbruhu vojne, so ostali tudi filmi v ateljejih bojujočih se držav, osamljeni, in časopisi so objavljali slike o zvezdnikih v uniformi, kot pešce, tankove šoferje ali pomorščake. To niso bili posnetki za filme, to je bila kruta resničnost, daleč proč od ateljev in njih bleščečih žarometov.

Po prvih tednih se je pa to že temeljito spremenilo. Film ni samo važno industrijsko področje, ampak je tudi učinkovito orožje. S filmom je moči poučiti in zabavati domače ljudstvo, zabavati vojaštvo in informirati javnost tudi v inozemstvu. Vse to so taki razlogi, ki zahtevajo, da se delavnost v filmskih ateljejih spet oživi.

Tako se je v Haverfordwestu, majhnemu gnezdu neke na zahodu angleške province Walesa, nastanil angleški proizvajalec št. 1, Aleksander Korda, s svojimi ljudmi. Ta četa se je sicer malce skrčila, toda blagohotno informacijsko ministvo in generalni štab sta mu dovolila, da sme ondi dokončati svoj barvisti vefilm »Tat iz Bagdada«. Za tem filmom bodo priredili še nekaj drugih, tako na primer film Clivea Brooka, ki se pa zanj cenzura še ni odločila.

Tudi ateljeji v Joinvillu, ki je nekakšen francoski Hollywood, so odprli svoja vrata. — Francoski generalni komisariat za informacije, ki vsebuje tudi oddelke »film«, je dal po posredovanju »tehniškega odbora« še pobudo za proizvodnjo filmov. Največji režiserji Francije: Jean Renoir in Benoit-Lévy, René Clair in Jacques Feyder složno sodelujejo in pripravljajo velik seznam novih filmov. Res da se vpoklicani k vojakom igralci: Jean Gabin, Fernandel, Albert Préjean, Pierre-Richard Willm, Charles Boyer in Louis Jouvet, toda saj je še drugih dovolj na razpolago.

Tudi v Neu-Babelsbergu, v središču filmske industrije Nemčije so spet začeli proizvajati filme, in sicer kratke filme, kulturne in tedenske revije.

Osamljeni Hollywood

Čeprav je bila angleška, francoska in nemška konkurenca izločena, imajo v Hollywoodu vendarle žalovanje. Zakaj, Hollywood ni mogel še nikoli brez uvoza iz Evrope proizvajati filmov. O priliki ameriškega filma »Alahov vrt«, čigar režiser je Rus, poglavitna junaka pa sta Francoz Charles Boyer in Nemka Marlene Dietrich, so dejali porogljivci: »V Hollywoodu je samo kapital ameriški, vse drugo pa pride iz Evrope«. Dasi je to malce pretirano, pa je le nekaj resnice v tem. In zato se mora Hollywood dandanes, ko so se morali povrniti v domovino, da zadostijo svojo vojaško dolžnost, številni umetniki in tehniški sodružniki zanesti le sami nase. Za zdaj nedostaja še vsega, zlasti ni teh-

nikov, monterjev in sceneristov, in tako je Hollywood tudi v svoji vojni proizvodni krizi. Druge države, ki so bile glede na svetovni filmski trg na drugem mestu, proizvajajo zdaj še bolj svoje filme. V Italiji, Japonski, Ogrski, Španiji, Mehiki in v Turčiji nastajajo novi ateljeji. Polagoma se skušajo te države, ki jim je tozadevno vojna dobrodošla, osamosvojiti se od uvoza iz Hollywooda.

Velika doba tedenskih revij

In kakšna bo nova proizvodnja vojnih filmov? Kaj bo izšlo iz ateljev, ki so delovali pod vtisom političnih nezd in zapletljajev?

Mlada žena našla po 24 letih svojo mater

V nekem domu v Rumi se je te dni odigral ganljiv prizor. Po 24 letih je mati padla v naročje svoje hčerke, katero je kot trimesečno dete za časa umikanja izgubila na bojišču. Narodniku Nikoli Beriču je bilo hudo, ko je od časa do časa videl solze v očeh svoje žene Stanke, ki je bila vojna najdenka. Našli so jo leta 1915 in jo izročili zaščitnemu domu v Belgradu. Ta dom je bil leta 1925 likvidiran, a Stanko je vzel k sebi podpreglednik finančne kontrole Božidar Mladenović. Pozneje pa se je Stanka poročila. Njen mož Nikolaj Berič, kakor tudi Stanka sama sta vedela le toliko, da je bila Stanka najdena v bližini Kraljeva in da se je njen oče pisal Ilija Nešović. Pred dobrim mesecem je Berič sporočil ta primer v časopisju, v nadi, da se bo javil kdo od ženin družine. Res je to bral neki Stankin sorodnik, ki je o tem takoj obvestil Stankino mater Da-

Ali bomo doživeli novo naklado neskončnih serij vohunskih filmov, komedij iz vojašnic in operet pomorščakov?

Predvsem je občinstvo lažno sodobnosti. Zato povsod po svetu najbolj cvete tedenska revija. »Sodobnostni kinematografije, ki proizvajajo same tedenske revije so vsak dan razprodani, tako v New Yorku kot v Bruslju, v Kairu kot v Oslu, v Berlinu in v Parizu in Londonu. Namesto velikih filmskih junakov je stopil preprosti vojak v strelskih jarkih, v zakopih in trdnjavah. Svetovna zgodovina je zdaj na vrsti, trezna poročila so oživila namesto kriminalnih filmov, in romantika se je umaknila poročilom iz vojne.

Film živi dalje, navzlic vojni, a vojna v filmu je monopol tedenske revije, ki obvešča ljudi brez pretiravanja, ki poroča brez olepšavanja.

rinko, ki živi v vasi Skradjani, v mačevanskem okraju. Ko je Darinka brala to vest, je od veselja kar onemela. Vsi podatki so se strinjali. Darinka je bila ranjena na bojišču in je v naročju držala svoje dete. Ker je bila nezvestna, so ji sanitetci odvzeli dete, misleči, da je že mrtva. Ko se je zavedela, deteta ni bilo več. Iskala je svoje hčerko povsod, pa je ni našla. Srečna mati je poslala v Rumo svojega sorodnika, da vidi, če je Stanka podobna njej, ali 18-letni sestri, ali 15-letnemu bratu. Ko je sorodnik zagledal Stanko, se mu je zdelo, da ima pred seboj njeno mlajšo sestro, zelo pa je podobna tudi svoji materi. »Ali si ti to?« je vzkliknil. »Koga pa iščete?« je odvrnila Stanka. Ko je bilo vse pojasnjeno, je seveda zavladalo veliko veselje. Sedaj je prišla k Stanki tudi njena mati in svidenje po 24 letih je bilo seveda zelo gniljivo.

Jesenice

Preureditev poštnega posloplja. Ze več dni preurejajo poštno posloplje. Pošta posluje v zasilnih stranskih prostorih. Preureditev bo omogočila nekoliko lažje poslovanje in zlasti prostor za stranke bo sodobnejši. S ceste bo nov vhod in okenčka za poslovanje s strankami bodo v ograji, ki bo v podolžni smeri ločila prostor za stranke od notranjih poslovnih prostorov. S preureditvijo bo vsekakor nekaj pomagano, toda še daleč ne bo s tem rešeno vprašanje poslovnih prostorov jeseniške velike pošte. — Tudi se je prijavilo več novih reflektantov na telefon. Toda drogov v smeri proti Plavžu ne dopuščajo nobene obremenitve več in bo treba čakati na že davno obljubljeni kabel.

Kino Krekov dom predvaja danes ob 8 zv. vefilm »Ali Baba in 40 hajdukov«. V petek, dne 27. oktobra ob 8 zvečer vefilm, kjer prikazuje pretresljivo ljubezen Francozinje in Nemca, življenje na bojnih poljanah »Patriot«. V soboto ob 4 popoldne »Ali Baba« (cene znižane), zvečer ob 8 »Ali Baba in 40 hajdukov«.

Jeseniško ljudsko šolo so obiskali učiteljski pripravniki in pripravnice iz zadnjega letnika državnega učiteljskega v Ljubljani. Prisostvovali so pouku branja po globalni metodi, ki so jo uvedli v zadnjih letih v nekaterih razredih na tej šoli.

Slovesen sprejem kapitana nemške podmornice Priena v Berlinu (Ta slika je bila 21. oktobra 1939 v »Slovenec« objavljena z napačnim podpisom, češ da Litva proslavlja povratek mesta Vilna v svoje območje, kar s tem popravljamo)

Arnold Fredericks:

16

Svetlobni znaki

Detektivski roman. — Priredil Fr. Kolena.

»Pravi In bodite tako prijazni, povejte mi, da ga izrecno prosim, da ne stori ničesar, kar bi lahko prekrizalo načrt. Plačam in dobim nazaj otroka. Potem pa lahko redarstvo stori, kar hoče. Z Bogom!«

Gracija je zapustila hišo in nikakor ni bila zadovoljna — brez ozira na okolnost, da Stapletonov sklep morda naglo konča njen in Richardov posel v Parizu.

Ko je stopila iz hiše, je videla Richarda, ki se je blizal. Pogled na njega jo je napolnil z radostjo, ki jo je morala seveda zadušiti, ako je hotela ravnodušno priti mimo njega. Vedela je, da je v temi ne spozna. Richard pa jo je vendar spoznal — namreč žensko, ki jo je videl v Valentinovi sobi — in ga je očividno iznenadilo, da jo vidi v bližini Stapletonove hiše.

Gracija je za trenutek mislila, da jo Richard nagovori, ko siopi z voza. Takoj se je zasukala in hitro odšla. Ko se je ozrla nazaj, je detektiv izginil v hiši.

VII.

Stapleton je stal sredi knjižnice, ko je Duvall vstopil. Nervozno se je obrnil k njemu. »Gospod Duvall, prav sedaj sem izvedel, kako lahko upam, da v štiri in dvajsetih urah dobim nazaj sina.«

»To ste izvedeli od one dame, ki je prav sedaj zapustila hišo?«

»Da, od nje.«

»Kdo je ta dama?«

»Član redarstva.«

»Res? Ali ste prepričani o tem?«

»Tako je rekla... več ne vem o njej.«

Duvall ga je presenečeno gledal.

»Kako nocoj vam je prinesla?«

»Sporočilo od razbojnikov, ki so ugrabili sina. Tisoč dolarjev odkupnine zahtevajo.«

»In ta dama vam je prinesla to sporočilo?«

»Da.« Bankir je nemirno gledal vprašalca.

»Gospod Stapleton, ali se vam ne zdi čudno, da vam član pariškega redarstva prinese poročilo od onih, ki so odvedli otroka?«

Stapleton je nagubal čelo.

»Gospod Duvall, nisem gledal zadeve od te strani. Zelo me skrbi in bi rad dobil nazaj otroka. Ne brigam se za to, potom koga so sporočili lopovi svoje pogoje.«

»Kaki so ti pogoji, gospod Stapleton?«

»Jutri zvečer ob osmih moram opriniti od tujak in moram voziti po versailski cesti s hitrostjo dvanajstih milj. Med potom mi da neki avto znak s plavo lučjo. Nato moram počasi voziti in zagnati paket s tisoč dolarji v oni voz. Ako to storim in ne poizkusimo, da bi pregonjali ali ustavili razbojnike, potem pri povratku v hišo najdem otroka že doma.«

Duvall je z naraščajočo radovednostjo pazil na Stapletonove besede.

»Zviti lopovi!« je zaklical. »Odrzijo naprej in se prepričajo, ali je vsebina paketa v redu, potem pa bodo z znaki obvestili tovariše kje na poti ali v kakem vozu, ali naj otroka vrnejo ali ne.«

»Toda kako naj to storijo, ne da bi se izpostavili nevarnosti aretacije?«

»Zelo lahko. Fantka pripeljejo s seboj v Pariz, za nekoliko frankov najamejo kakega primerneža moža, ki bo peljal otroka do vaših vrat. Na ta način njih ne bo mogoče ujeti. Ako jim vi izročite denar, na vsak način upajo, da jih nikdar ne izsledijo.«

»Kljub vsemu temu jim jaz denar izročim.«

»To uvidim g. Stapleton. Razumem vašo čustva. Ni primerno, da si daste izsiliti to od-

kupnino; na vašem mestu pa bi jaz najbrž prav tako postopal. Toda kljub temu je škoda.«

»Zakaj?«

»Ker lahko trdno upamo, da razkrinkamo te lopove.«

»In pogubijo otroka.«

»Tako je. Morda imate prav. Taki ljudje so zmogni tega, da se naglo in neusmiljeno maščujejo zaradi razžaljenja. Usmiljenja ne poznajo. Ljubo bi mi bilo, ako bi lahko postopal po svoji volji.«

»Kaj bi storili?«

»V drugem vozu bi vam v razdalji kakih dvesto metrov sledil in bi peljal s seboj nekoliko oboroženih mož. Natančno bi pazil, v primeru potrebe tudi z daljnogledom. Avtomobil, ki vam da znak z modro lučjo. Ko bi ta avto vozil mimo mene, bi mu sledil, ne da bi storil kaj takega, kar bi lopove vznemirjalo, preden bi dali znak, da se otrok lahko vam vrne. Potem bi jih napadel in aretirali.«

»Zoper vaš načrt se dajo navesti tehnični ugovori. Predpostavim, da ti ljudje, ki bodo gotovo oprezní, opazijo, da so zasledovani. Zna-ka ne dajo in tako izgubim ne le otroka, marveč tudi tisoč dolarjev. Ne, ne, nočem, da se mešate v to zadevo.«

Duvall je za trenutek molčal.

»Dobro je, g. Stapleton; razume se, da se bom ravnal po vaši želji. Toda ne gledam z mirnim srcem tega, da ti lopovi uidejo zaslu-ženi kazni.«

»Prav tako je z menoj, toda pomagati ne morem.«

»Ako zamislim kak načrt, da jih ujamem, ne da bi postavil s tem fantka v nevarnost, potem dovolite, da posežem vmes.«

»Da, toda želim, da mi načrt prej predložite.«

»Dobro. Sedaj govoriva o drugem. Ta žena, ki vam je prinesla sporočilo, kakor pravite, je član pariške policije. Ali vam je povedala, ka-

ko je prišla do te naloge?«

»Da. Včeraj zvečer so jo s silo odvedli, z avtom so jo peljali iz mesta in so ji tam dali to naročilo. Danes zvečer so jo pripeljali sem z zavezanimi očmi.«

»G. Stapleton, kaj bi rekli k temu, ako vam povem, da sem pred eno uro videl to ženo v sobi Alfonza Valentina, pri možu, o katerem sumim, da se je v veliki meri udeležil ugrabljenja fantka.«

Stapleton se je stresel.

»Ali je to mogoče?« je vprašal. »Ali slu-tite, kaj je delala ta ženska tam?«

»Ne. Zdi pa se mi, da sta dobra prijatelja. Mogoče je seveda, da član redarstva igra vlogo prijatelja, da bi na ta način prišel do razkritja. Toda to je vseeno čudno.«

»Tako je, imate prav! Toda, kakor sem že rekel, samo otroka naj dobim, potem me ne briga nič več.« stopil je po sobi in nervozno grizel dolgo črno cigaro. »In kaj snujete sedaj, g. Duvall, da bi ujeli te lopove?«

Duvall je precej časa sedel globoko zamisljen.

»To ni lahka stvar, g. Stapleton; toda en izhod je, ki obeta uspeh, in sicer ne da bi prekrizal vašo željo, in otroka lahko dobite nazaj.«

»In kaj naj bi to bilo?«

»Naslednje. Voz, ki vam da znak, moramo zaznamovati, da ga lahko spoznamo.«

»In kako boste to napravili?«

»Dno vašega avtomobila opremim z neko napravo, ki bo obstojala iz žoge z gumijasto cevjo, in cev bo šla skozi steno avtomobila. Zoga bo napolnjena z neizbrisljivo rdečo barvo. Ko vi vstanete, da bi zagnali lopovom paket denarja, stopite z nogo na žogo. Oba voza bosta pri tem trdno drug ob drugem. S pritiskom brizne iz žoge na stran in kolesa avtomobila rdeča barva in potem ga lahko najdemo.«

Sprejema sijajno na vseh valovih ves dan

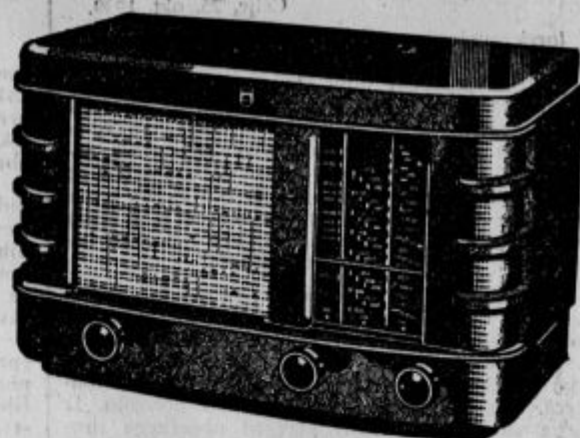
PHILIPS SUPER 206

Vsakomur dajemo možnosti, da si nabavi radio svetovne znamke in svetovnega slovesa

Cena 2950 din

Poslušajte in prepričajte se o kvaliteta tega prejemnika

PHILIPS

Mali oglasi

Službo dobe

Več mizar. pomočnikov
tako sprejme mizarstvo
Petrič, Logatec. (b)

Služkinjo

mlačjo, za pospravljanje,
krpanje in likanje, takoj
sprejemem, Sv. Petra ce-
sta 12. (b)

Službe iščejo

25 letni fant

pošten, krepak, išče pri-
merno službo. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Dober računar« 16.924.

Kuharica

srednjih let, išče službo.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Pridna« 16.707. (a)

Trgovski pomočnik

špecerij, stroke, s stiri-
mesečno prakso — želi
premeniti službo. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Pošten« 16.847. (a)

Auto-motor

Mali »Fiat« avto

4 motorna kolesa in pi-
salni stroj (kovček) za
vsak denar napredaj. —
Aero, Kolodvorska 18. (f)

Glasba

Harmonije in pianine

dobavlja najceneje, tudi
na obroke, tvornica har-
monijev in orgel Ivan
Kacin, Domžale. Zaste-
vajte cenik! (1)

Čitajte »Slovenca«

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi
Presker, Sv. Petra a. 14,
Ljubljana.

Gnojno zemljo za vrt

prodam in dostavim. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Zemlja« 16.946. (1)

Cepljeno trsje

sadno drevje in divjake
nudi Zihner Franjo, Za-
mušani, p. Sv. Marjeta,
Moškanjcl. — Zahtevajte
cenik! (1)

Zaklane purane

mastne kokoši, zavojci po
10 kg 130 din, 1a, jedra
10 kg 180 din, suhe češ-
plje 1a., zaboj 10 kg 58
din, vreča 50 kg 210 din,
franko voznina razpošil-
ja G. Drechsler, Tuzla.

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat
dnevno in gorl ves dan,
je v zalogi v vseh veli-
kostih pri A. Semenič in
drug, železnina, Ljublja-
na, Miklošičeva c. 8;
telefon 22-21. (1)

Hijacinti in tulipani

iz Holandske so prispeli.
Dobite jih v najboljši
kakovosti pri trdnici M.
Berdajs (prej Urbanč),
trgovina s semeni, Ljub-
ljana, Miklošičeva c. 8;
telefon 34-40. (1)

Po pošti Vam pošljemo

5 kg Bu per No, franko:
1a domačih keksov za 70
din; keksov za božični
okras za 90 din; čoko-
ladnih keksov za 125 d.;
kokosovih poljubčkov za
160 din. DePa, Ljublja-
na, Postojnska ul. 11. (1)

Kupujte pri naših inserentih!

Kupimo

Majhen polnojarjenik
kupim. Kovač, Zagorje
št. 119. (k)

Staro litino

in vse druge stare kov-
ne plačujem po najvišjih
cenah. — Železnina Fr.
Stupica, Ljubljana, Go-
spodarska cesta 1. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Posrestva

Dobro znana gostilna

z velikim gostilniškim
vrtom in inventarjem —
takoj napredaj. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 16.816. (1)

Vnajem

ODDAJO:

Parno pekovsko peč
s prodajalno in delavnico
ugodno oddam v najem
v Ljubljani. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Brez stanovanja 500«
št. 16.953. (n)

ISČEJO:

Mesarski pomočnik

z večletno prakso v pro-
dajalni, prvovrstni sekač,
prikupljiv in zelo agilen,
vzame takoj dobro idejo
podružnico na račun, v
mestu ali na deželi. Vse
drugo po dogovoru. Ko-
vač Franjo, Tržič, Glavni
trg 9, Ceh št. 1, Gorenj-
sko. (m)

SOBE

ISČEJO:

Čisto in suho sobo
z dvema posteljama, lah-
ko tudi z oskrbo, išče
gospodična uradnica za
sebe in sestro. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Cista« 16.919. (c)

Poizvedbe

Prosim dotičnega,

ki je našel foto-aparat
znamke Weltax št. 1239
007 Xenar 28, da ga za
nagrado 500 din prinese
v upravo »Slovenca«. (e)

Trški kotiček

SLON SAMBO

(109) Medtem so bili tudi drugi
ljudje prišli do mestnih vrat. Se-
veda niso vedeli, da sta bila Fi-
lip in Jan v mestu, in čudili so se,
kako da sta slona prišla vprav do
mestnih vrat. Slonoma so prive-
zali klado med noge, poganjač je
splezal na hrbet, — in že so od-
rinili!

(110) »Le kaj početa najina
slona,« je rekel Filip, ko jima je
doktor zavezal ušesa in ju dal v
posteljo. Mahoma sta zaslišala ne-
kakšno praskanje po vratih. —
»Fanta, jaz sem Sim-Sam, doktor-
jev pes. Pojdita k fakirju, ta bo
pa že vedel, kje je Sambo. Po
onadva slona so pa ljudje že pri-
šli!«

Obiščite

novi specialno trgovino v Kamniku
nasproti farne cerkve,

kjer dobite vse — kakor v vsaki drogeriji.
V glavni zalogi velika izbira vseh fotografskih
potrebščin po najnižji ceni. Kozmetične (lepo-
stilne) potrebščine vseh vrst, mila, kolinske
vode, kreme, pudri, zobne paste, brivski aparati,
kline itd. — Poleg tega dobite vse kisline, olja,
soli in preparate za živino, kakor »Redine«,
»Mastin« itd., strupe, kemikalije, zelišča, ko-
renine, zdravilne rože, predmete iz gumijskega
kar je važno za vaše gospodarstvo in hišne
namene. — Postrežba točna in solidna — cene
najnižje in konkurenčne. — Se priporoča

Stane Aparnik — Kamnik
nasproti farne cerkve.

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje

iščem izven Ljubljane v
bližini železnice. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 16.948. (c)

Enosobno stanovanje

za 2 osebi iščem za ta-
koj ali pozneje v Ljub-
ljani ali bližnji okolici.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Zmerna cena«. (c)

Obratovodjo

(Werkführer)

za srednjeveliko tovarno usnja (na Hrvatskem), za nadziranje
izdelovanja podplatov, mastnega gornjega usnja in blanka po
lastnem sistemu tovarne, vsekakor pa večjega v izdelovanju
vsjega usnja za vojaštvo in veliko prakso v renomiranih podjetjih

se išče za takojšen nastop

Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja, s pričevali (v
originalu ali prepisih) in z navedbo zahtevkov je poslati na
upravo »Slovenca« pod značko »Hrvaško« št. 16.885.

Po kratki mučni bolezni nas je v najlepši moški dobi, v
38. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, za
vedno zapustil naš blagi soprog, brat itd., gospod

Miroslav Werdnik

trgovca v Mislinji,

rodod iz Smiklavža pri Slovenj Gradcu.
Pogreb blagega pokojnika bo v petek, 27. oktobra 1939,
ob 10.30 dopoldne z hiše žalosti v Stražah na pokopališče v
Št. Ilj pod Turjakom.

V Mislinji, dne 25. oktobra 1939.

Žalujoča žena in sorodniki.

Dotrpel je naš nad vse ljubljani soprog, oče, edini sin, brat, stric, svak, nečak
in bratranec, gospod

Vilko Gaberšek

uradnik

Pogreb bo v petek, dne 27. oktobra t. l. ob 4 popoldne iz mrliške veže splošne
bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1939.

Globoko žalujoči:

Slava, žena; Borut, sin; Terezija, mati; Zinka, sestra;
rodbine: Kovačeva, Pereničeva, Vičičeva in ostalo sorodstvo.

Županstvo občine Trbovlje
sporoča prebivalstvu žalostno vest, da je umrl gospod

Ignac Sittar

bivši župan občine Trbovlje

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 26. oktobra
ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti.

Trbovlje, dne 25. oktobra 1939.

Županstvo

LJUBLJANA

Tramvaj o Vseh svetih

Tramvajski promet bo pomnožen zaradi obiska pokopališč od nedelje 29. t. m. pa do vključnega petka, 3. novembra tako, da bomo skoraj z vseh strani Ljubljane vse dni lahko prišli na pokopališče Sv. Križa brez prestopanja.

V nedeljo, 29. t. m. bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu in tudi vsi vozovi z Rakovnika naravnost k Sv. Križu. Popoldne bodo vsi vozovi vozili tudi z Viča k Sv. Križu, a za št. Vid bomo vstopali pri pošti, seveda le popoldne. Ta dan bo v prometu 36 voz in 6 prikolic.

V ponedeljek, 30. oktobra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa po obstoječem voznom redu. V prometu bo 28 voz in 6 prikolic.

V torek, 31. oktobra bodo ves dan vsi vozovi vozili iz Most in z Rakovnika k Sv. Križu, šentviška proga pa med pošto in št. Vidom, a popoldne bo tudi v Viča vsak voz peljal k Sv. Križu in nazaj, da bo ta dan v prometu 36 voz in 6 prikolic.

Na Vseh svetih dan bo ves dan promet do skrajnosti pomnožen. S končnih postaj Vič, Rakovnik in št. Vid bodo vsi vozovi direktno vozili k Sv. Križu, iz Most pa s prestopanjem na Hrvaškem trgu. Za ta dan sta vpeljeni tudi dve krožni progi. Krožna proga št. 2 bo vozila od Sv. Križa mimo kolodvora in pošte ter magistrata po Poljanah nazaj čez Hrvaški trg k Sv. Križu, a krožna proga št. 5 bo vozila od Sv. Križa čez Hrvaški trg mimo magistrata in pošte ter kolodvora nazaj k Sv. Križu. Ponavljamo, da se bomo na praznik Vseh svetih lahko vozili k Sv. Križu naravnost z Rakovnika, Viča, št. Vida in nazaj, a pri vožnji iz Most bomo morali prestopati na Hrvaškem trgu. V prometu bo ta dan 46 voz in 6 prikolic in zato prosimo občinstvo, da zaradi hitrejšega odpreme voz od Sv. Križa vstopa samo v direktne voze, da bodo odpadla vsa zamudna in nepotrebna prestopanja. Pri vstopanju in izstopanju pri sv. Križu naj ljudje pazijo, da vstopajo na prostori, ki so označeni za vstopanje, izstopajo pa samo na prostorih za izstopanje, ki so tudi tako označeni. Posebno pa tudi prosimo, naj nihče ne stoji na stopnicah, ker bo policija strogo pazila na obeh strani na tramvaj in vsak prestopke takoj kaznovala.

Na Vernih duš dan, v četrtek, 2. novembra bodo direktno k Sv. Križu vozili vsi vozovi iz Most in Rakovnika ter nazaj ves dan, z Viča naravnost k Sv. Križu in nazaj pa samo popoldne. Šentviška proga bo vozila do pošte in nazaj. V prometu bo ta dan 36 voz in 6 prikolic.

V petek, 3. novembra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa tako kakor vsak dan po obstoječem voznom redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic.

Da se bo promet čim hitreje razvijal in ne bo zaradi napačnega vstopanja in izstopanja ter nepotrebne prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na voze in obeh strani nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave voze in se ne gnete s silo vanje. Zato naj se pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila ter navodila policije in uslužbencev električne cestne železnice.

Dr. J. Kallay

od 30. X. dalje redno ordinira

1. Katehetsko društvo v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor dne 14. novembra ob petih popoldne v društveni sobi v Semeniški ulici št. 2. Na zboru bo poročilo o društvenem delu in dopolnilna volitev.

1. IV. prosvetni večer, ki bo v petek 27. oktobra ob 8. uri zvečer v franciskanski dvorani bo posvečen kongresu Kristusa Kralja, ki je bil letos v Ljubljani. Kot predavatelj nastopa g. ravatelj Ivan Martelanc. Ob številnih skopičnih slikah, katere so bile posnete ob priliki kongresa v naravnih barvah, bomo obnovljali dneve kongresa. Brez dvoma bo to predavanje zanimalo cenj. občinstvo, pa tudi one, ki se bavijo s moderno fotografijo, snemanje v naravnih barvah. Opozarjamo na predprodajo vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7. in v trgovini Siligoy za franciskansko cerkev.

1. Bolgarska pianistka Zeni Kovateva je diplomirala leta 1924 na drž. glasbeni akademiji v Sofiji. Nato je študirala v inozemstvu in njen učitelj na Ecole Normale Musique v Parizu je postal Alfred Cortot, eden največjih francoskih pianistov sploh. Koncertira pa zelo pogosto in v Ljubljani bo igrala jutri, v petek 27. t. m., v mali filharmonični dvorani dela skladateljev Mozarta, Beethovna, Schumann, Chopina, Cankova, Vladigerova de Falle in Debussija. Začetek koncerta bo ob 20. Vabimo občinstvo, da z obilnim posetom počasti umetnico bratskega bolgarskega naroda.

1. Ob priliki 20 letnice bo priredilo Orkestralno društvo Glasbene Matice dne 20. novembra velik simfonični koncert z naslednjim sporedom: Fauré, uvertura k operi »Penelope«, Saint-Saens, op. 55, simfonija (v a-molu), L. M. Škerjanc »7 skladb za godalni orkester« in Rahmaninov, II. klavirski koncert (v c-molu). Pri poslednji točki bo sodeloval klavirski virtuoz prof. Ivan Noč. Prve tri točke v Ljubljani še niso bile izvajane; »7 skladb za godalni orkester« je napisal skladatelj L. M. Škerjanc za jubilej Orkestralnega društva.

1. Rdeči križ, pododbor za mesto Ljubljano, bo razdelil tudi letos nekaj premoga najpotrebnejšim ljubljanskim družinam za sv. Miklavža. Prošnje sprejema društvena pisarna na Gosposvetski cesti št. 2-II samo do 10. novembra t. l. Ker ima društvo za to akcijo na razpolago le omejena denarna sredstva, je umljivo, da se ne bo moglo ustreči vsem prošnjam. Prošnje naj bodo potrjene od okrajnih načelnikov, župnih uradov, občine itd.

1. Iz Legije koroskih borcev v Ljubljani. Krajevna organizacija Legije koroskih borcev v Ljubljani ima svoj članski sestanek v soboto, 28. t. m. ob 20 v restavraciji pri »Sestici« na Tyrševi cesti. Ker je sestanek zelo važen, naprošamo vse tovariše, da se ga brezpogojno udeležijo.

1. Odbor za podporo vpoklicanim. V smislu vladne uredbe o podporah družinam k vojakom vpoklicanim hranilcev je bil ustanovljen na magistratu poseben odbor, ki mu predseduje sodnik okrajnega sodišča Joža Rus. Ta odbor je imel včeraj popoldne I. sejo na mestnem magistratu, da je reševal razne prošnje za nakazilo podpore. Teh prošnji je velikaneka kopica. Večina prošnji je bila ugodno rešena.

1. Ogledje št. bogato zalogo najnovejših pletenin po ugodnih cenah pri K. Soss, Mestni trg 18.

1. Krizanteme na trgu. Blizamo se prazniku Vseh svetnikov in vernih duš dnevu. Zato je trg že v znamenju tega praznika. Na Vodnikovem trgu je bil prvi otok, ki je določen za razno zelenjavo in poljske pridelke, včeraj tako rekoč spremenjen v vrt krizantem. Mnoge prodajalke so prinesele na trg izredno lepo gojene krizanteme,

kar je znak, da se je tudi med okoličankami vzbudilo veliko zanimanje za gojitve raznih cvetlic in rož.

1. Krompirja je več na trgu. Vse jesenski čas je bilo veliko povpraševanje po krompirju. Bila je vsak tržni dan velika borba za krompir. Včerajšnji krompirjev trg na Sv. Petra nasipu je bil le toos prvič bogateje založen. Gorenjci, Izanci in tudi Dolenjci so pripeljali do 20 voz raznovrstnega krompirja. Cene so trdo držali. Bil je po 1.25 din kg na debelo. Na trgu je bilo tudi do 20 voz zeljnatih glav. Nekateri so jih ponujali po 0.75 din kg na debelo, drugi celo po 0.50 din glava na debelo.

1. Zimske perile, Karničnik, Nebotičnik. 1. Sadej in gobe. Včerajšnje leto vreme je privabilo na trg mnogo prodajalcev sadja in gob iz raznih krajev dežele. Lepa jabolka so bila na izbiro. Cene so bile 2 do 4.50 din kg. Letošnje hruške, ki jih kmalu ni bilo v toliki meri na trgu, gredo dobro v kup. Cene so bile 2 din za navadne, za plemenite hruške do 7 din kg. Zadnje češnje na trgu bile so elabe vrste po 2.50, boljše 4 do 5 din kg. Povpraševanje po njih je nehalo. Grozdje po 4 do 8 din kg. Domači kostanj 2.50 do 5 din kg. Paradižniki 3 do 5 din, karfirole domače 8 do 9 din kg. Paprika 5 za 1 din. Gobe — jurčki po 14 din kg, sivke ali mrzavnice 1 din. Gob je bilo večeraj razmeroma mnogo na izbiro. Pa so dražje ko meso!

1. Obupan korak četrtošolke. Na državni II. reálni gimnaziji na Poljanski cesti se je včeraj v dopoldanskim urad odigral razburljiv dogodek, ki pa je po srečnem naključju ostal brez hujših posledic. V glavnem dopoldanskem odmoru se je na nekem oknu v drugem nadstropju gimnazijskega pročelja pojavilo mlado dekle in se v naslednjem hipu pognalo v globino. Dekle je padlo na mehko trato gimnazijskega vrta in tam obležalo. Njene sosedke, ki so bile priče razburljivega dogodka, so pohitele k njej in jo dvignile, iz gimnazijske pisarne pa so telefonirali po reševalni avto, ki je mlado obupanko odpeljal v bolnišnico. Tam pa so ugotovili, da je dekle dobilo pri padcu le neznatne notranje poškodbe, dočim na životu ni utrpelo nobene poškodbe. Kaj je komaj 14 letno četrtošolko pripeljalo do obupnega koraka, ni znano.

1. Ponesrečeni v bolnišnici. V Ljubljani so se včeraj pripetile tri manjše nezgode. — Prvo je doživela na Marijinem trgu 62 letna preužitkarica Marija Bremsak iz Doba pri Domžalah. Brama-kova je prišla v Ljubljano nekaj kupovat, pa je Marijinem trgu prišla pod voz, ki ji je zlomil nogo in jo poškodoval po glavi. — Kup vrec se je zvrnil na skladišnišča Antona Brica, uslužbenega pri trgovcu z moko Josipu Bahovcu na Starem trgu. Bric ima hudo poškodovano nogo. — Zidarjevo ženo Antonijo P., nekeje s ceste na Mestni log, je včeraj močno ugriznil pes v desno roko nad komolecem. Ugriznjeno žensko je s težko muko pripeljal v bolnišnično stražnico. Ženska je bila namreč nekoliko dobre volje in ji nikakor ni hotelo iti v glavo, da mora zaradi pasjega ugriza v bolnišnico.

1. Ob žganju se je vžgala ljubosumnost. V neki hiši v Šiški se je v torek zvečer odigral razburljiv dogodek. Na stanovanju neke delavke se je zbrala družba več moških in fantov, ki so se uprili eni sveže kuhano slivovko, ki jo je preakrbel eden od družbe. Družba, v kateri je bil tudi ljubimec lastnice stanovanja, 37-letni delavec Ivan Škrt, se je pridno natakala z žganjem, ki je imelo 47 in pod odstotka alkohola. Nič manj kakor dva litra in pol slivovke so popili in zato ni čudno, da so se duhovi razburili. Eden od družbe, ki se je tudi nekoliko zagledal v brhko lastnico stanovanja, je prišel dajati duška svoj, v prevelikem zaužitju alkohola, porojeni ljubosumnosti. Kmalu je prišlo do spopada, ki se je zaenkrat končal s tem, da je eden od družbe padel po tleh in mimogrede zadel ob rob nekega kosa pohištva tako močno, da je bil v hipu oblit s krvjo. Škrt ga je pobral in peljal k umivalniku, da bi si izmil kri. Ko sta se sklanjala nad umivalnikom, je Škrtov tovariš A. Z. nenadoma potegnil nož in zabodel Škrt v hrbet. Zadel ga je nad levo lopatico. Ko je lastnica stanovanja videla, da je stvar zavzela že tako resne oblike, je zapustila stanovanje in stekla na policijsko stražnico, odkoder se je vrnila na stanovanje v spremstvu stražnikov. Stražniki so dva udeleženca pretepa prijeli še na stanovanju, dva pa sta že pobegnila. A. Z. so prijeli na njegovem stanovanju na Celovški cesti, četrtega pa še iščejo. Ranjenega Škrtu so reševalci prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Vsi trije udeleženci pretepa, ki jih je policija včeraj popoldne zadržala, se kesajo, da so se udeležili pretepa in se izgovarjajo na silno pijanost. Vsi trije imajo tudi že prvič opravka s policijo in je njihov kazenski list do zdaj še nepopoln.

1. Drzna tatvina v trgovini Teokarovič. Dne dni popoldne je stopila v trgovino s suknem Teokarovič v Wolfovi ulici družba petih neznanih ljudi, med katero so bili trije moški in dve ženski.

Celje

c Mladina JRZ v Celju ima v nedeljo ob pol 9 v Domu svoje zborovanje. Na zborovanju bodo poročali in razpravljali o najvažnejših političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih gl. Alojz Mihečič, Marko Krajec iz Maribora, ravn. inž. Jože Sodja in Rudolf Smeru. Vsi prijatelji iskreno vabljeni!

c Redna seja celjskega mestnega sveta bo jutri v petek ob 6 zvečer v posvetovalnici mestnega poglavarstva.

c V celjski bolnišnici je umrla 65 letna posestnica Hoinik Marija iz Zalog pri Dramljah. Naj v miru počiva!

c Skupna vaja vseh celjskih moških zborov za petje na pokopališčih o Vseh svetih bo drvi ob 8 v pevski sobi Narodnega doma.

c Občinstvo opozarjamo, da bo jutri v petek ob 8 prvi družabni večer Družabnega kluba.

c Grobišča padlih vojakov čistijo te dni in bodo za praznike vernih duš lepo okrašana. Celjska mestna občina, ki žrtvuje za okrobo grobišč letno okrog 10.000 din, bo kupila eveče in vence, ki jih bo namestila na posamezne grobove.

c V Dobrni pri Celju bo zgradilo zdravilišče dve novi stanovanjski hiši. Veako leto namreč prihaja na Dobrno vedno večje število letoviščarjev, tako da primanjkuje stanovanj. Temelji za novi lepi stavbi so že končani.

c Hvalevredni načrti. Pred dnevi je bila v občini Ljubno ob Savinji banovinska komisija, ki je pregledala oddaljene kraje občine Ljubno, odkoder otroci ne morejo v šolo. Komisija je ugotovila nujno potrebo, da se zgradi nova šolska poslopja za enorazrednice v Raetkih, pri Kijevu v Teru in nad Vočico pri Lučki meji. Prebivalstvo je veselo teh pobud in želi, da bi se kmalu uresničile. Kakor smo zvedeli, je kr. baneka uprava obljubila, da bo prispevala za gradnjo 75% stroškov.

Nepozabni užitek nudi film s slavnim pevskim parom JEANETTE Mac DONALD-ovo in BOBY NELSON-om

KINO UNION Telefon 22-21

Film bajnega razkošja, odličnega petja, prekrasnih toalet.

Vse v naravnih barvah!

NE ZAMUDITE!

ZALJUBLJENCA

Družba si je pričela ogledovati razne blagove, ki so se zaradi neutonega okusa kupcev kar kopičili na prodajalnem pultu. Toda slednjič so se kupeji naveličali ogledovanja, dejali so, da se bodo še premislili in da pridejo drugi. Kislih obrazov so prodajalci pričeli po njihovem odhodu spravljati kupe blaga s prodajalnega pulta, toda pri tem so morali ugotoviti nekaj neprijetnega: 8 m velik kos nekega blaga, vrednega okrog 600 din, je izginil v družbo, katere okus in želje po lepem blagu so bile neutešljive...

1. Suknjiče in površnike krađe. Iz stanovanja radiotelegrafista Vinka Oblaka v Rožni dolini cesti VI-12, je bil ukraden kratek zimski suknjič iz črnosivega blaga s črno klotasto podlogo, vreden najmanj 300 din. — Iz stanovanja na Tyrševi cesti 185 pa je Rudolfu Vidmarju odnesel neznan uzmovitelj temnorjav moški površnik iz volnenega blaga, ki ga lastnik ceni na 1000 din.

1. Spet je bilo v zadnjih dneh ukradenih devet koles. Tako neugnan, kakor letošnji jesen, še menda nikoli niso bili kolesarski tatovi. Kolesarji, ki so spričo dnevnih novic v časopisu o številnih tatvinah koles postali nekoliko bolj pozorni, so pričeli bolj paziti na svoja kolesa, toda kolesarskih tatov, ki so najhujše dobro organizirani in spričo obilne letošnje jesenske prakse tudi dobro izveščani, to prav nič ne moti. Dan za dnem izginjajo kolesa iz najbolj prometnih ljubljanskih cest in kljub vsej pozornosti policije se še ni posrečilo prijati nobenega teh specialistov. — Izpred

hiše št. 2 na Starem trgu je bilo Feliks Kupicu ukradeno moško kolo znamke »Sieler«, črno pleskano in z dinamo-svetilko, vredno 900 din. — Mesarski pomočnik Andrej Božnar je skočil na brizgane v gostilno Jamnik na Vrhovcah, svoje kolo pa je pustil zunaj. Ko je čez nekaj minut stopil iz gostilne, ni bilo kolesa več. Kolo je bilo črno pleskano, znamke »Sydlvake« in vredno 600 dinarjev. — Prav tako se je menda zgodilo tudi Stanku Zbogarju, ki mu je lat odpeljal 350 din vredno kolo izpred gostilne »Triglave« na Celovški cesti. — Izpred neke trgovine v Wolfovi ulici je bilo ukradeno Ivanu Arku rdeče pleskano kolo znamke »Dirke«, vredno 800 din. — Izpred Zadrzne gospodarske banke na Miklošičevi cesti je nekdo odpeljal gostilničarju Ant. Huču 1400 din vredno žensko kolo, znamke »Torpedo«. — Zensko kolo znamke »Hansa Rekord« je bilo ukradeno tudi Josipini Kastelic, in sicer izpred hiše na Tržanški cesti št. 9. Kolo je bilo vredno 1000 din. — Pavlu Kajtni pa je nekdo odpeljal z dvorišča opekarne na Viču 900 din vredno kolo znamke »Presto«. — Gostilničarju Antonu Velkavru so odpeljali 800 din vredno kolo »Adler« izpred njegove restavracije na Sv. Petra cesti. — Izpred neke gostilne v Trnovskem pristanu pa je izginilo Lucijanu Lendi 600 din vredno kolo. — Skupno je bilo torej v zadnjih dneh v Ljubljani ukradenih 9 koles v vrednosti 8350 din. Kakor je videti, so pred kolesarskimi tatovi najmanj varna kolesa, ki jih puste njihovi lastniki pred gostilnami in drugimi podobnimi lokali.

MARIBOR

Dosmrtna ječa za naročen umor

Maribor, 25. oktobra.

Dne 18. avgusta je bila pred mariborskim velikim senatom razprava zaradi naročenega umora, ki je bil izvršen dne 16. novembra lanskega leta na Janskem vrhu pri Ptujski gori. Tam so našli omenjenega dne ubito preužitkarico Nežo Lubej. Storilec ji je z železnim predmetom razbil lobanjo ter jo pustil na poti. Zločina je bil osumljen poeestnik Janez Letonja, pri katerem je bila pokojna Neža Lubej na preužitku. Pokojnica je bila včasih sama lastnica lepega posestva. Ker ni imela svojcev, je vzela k sebi nečakinjo ter ji prepisala posestvo, ko se je poročila z Janezom Letonjo. Sama si je izgovorila običajen prevzetek. Ko pa je prišel k hiši novi gospodar, so nastali med njim in prejšnjim lastnico prepri zaradi prevzitka, ki se je Letonji zdel previsok. Zaradi tega je bilo takoj sumljivo, da je Letonja zapleten v umor Neže Lubej ter so ga orožniki kmalu po odkritju zločina aretirali. Letonja pa je v zaporu brezskrbno pričakoval razprave. Imel je dober alibi, ki je neizpodbito dokazoval, da se je takrat, ko je bil umor izvršen, nahajal v družbi svojega hlapca 18 letnega Janeza Nerata daleč proč od mesta zločina, v svojem gozdu, kjer eta sekala drevje. Razprava je bila že razpisana ter bi se morala v nekaj dneh vršiti, ko je nenadoma nastal prevrat, ki je osvetlil zločin z druge strani ter je jasno dokazal krivdo osumljenega Letonje, tako da mu tudi njegov alibi ni prav nič pomagal. Državno tožilstvo v Mariboru je dobilo pismo brez podpisa, v katerem

neznanec sporoča, da bi vedel kaj več o zločinskem umoru stare prevžitkarice povedati bivši Letonjev hlapec Janez Nerat. Na podlagi tega pisma je bila razprava proti Letonji preložena, orožniki pa so dobili nalog, da Nerata izsledijo ter ga primejo. Res so ga dobili v roke in s tem je cela afera, ki je bila poprej tako zagonetna, postala popolnoma jasna. Nerat je odkritorsno izpovedal, da je on izvršil zločin na prigovarjanje svojega gospodarja Janeza Letonje, ki mu je zato obljubil 1000 din nagrade, katere pa mu še ni izplačal. Letonja je Nerata že dolgo nagovarjal, naj starko ubije ter je napravil natančen načrt, kako naj zločin izvrši. Ko eta 16. novembra sekala v gozdu drevje, je bila prevžitkarica Neža Lubej na dnini pri sosednjem posestniku ter se je popoldne vračala domov. Na poti jo je pričakal Janez Nerat ter jo je po navodilih svojega gospodarja ubil s telesnikom. Potem je spet odšel nazaj v gozd ter javil Letonji, da je Lubejeva že mrtva. Nato sta zapregla živino ter se odpeljala iz gozda domov, na dom pa je Letonja hlapca pogostil z vinom in klobaso v znak priznanja.

Na podlagi teh izpovedb se je potem vršila nova razprava proti Letonji in njegovemu hlapcu Janezu Neratu. Letonja je bil obojen na 20 let, Nerat pa na 10 let robije. Državni tožilec pa se je kaznijo ni zadovoljil ter se je zaradi preizkušne odmere pritožil. Zadevo je reševala kasaacija, ki je sedaj razodila, da se poviša kazen Letonji na dosmrtno robijo, Neratu pa na 15 let robije.

v tovarni dogajajo. Na podlagi tega pisma je orožniška postaja na Teznem izvršila preiskavo pri nekaterih nastavljenih tovarne ter je pri dveh našla večje količine v tovarni ukradenega blaga kakor čipk, gumijastih trakov itd. v večji vrednosti. Obe osebi sta bili ovadeni državnemu tožilstvu.

m Zlobna roka zažiga. V Lokanji vasi pri Sl. Bistrici je pogorel mlin z žago, stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem last posestnika Antona Korošca. Požar je nastal ponoči ter so si domači komaj rešili življenje. Škoda se ceni na 100.000 din. Kakor se je ugotovilo, je bil požar zlobno podtaknjen.

m Posledica slabe zavora. Iz Aleksandrove ceste je zavil v Cvetlično ulico dvovprežni voz, visoko naložen z zaboji jabolk. Na hudi strmini na začetku Cvetlične ulice pa je zavora odpovedala, voz je udaril konjem pod noge, da so se splašili in v divjem diru zdrveli po ulici. Ljudje so se prestrašeni stiskali k plotovom, z voza pa so leteli zaboji ter so se kotilila jabolka po vsej ulici. Šele na koncu ulice so se konji umirili ter obstali.

m Za 1600 din sukna ukradla. V Poševi trgovini na Aleksandrovi cesti je bila izvršena drzna tatvina. Popoldne okrog pol dvanajste ure, ko je bila trgovina polna kupcev, sta prišla moški in ženska, oba elegantno oblečena, ter sta pregledovala sukna za moške obleke. Pomočnik je moral pred obema nagromaditi celo goro bal raznega sukna, katerega sta skrbno pregledovala, nazadnje pa sta odšla in nista ničesar kupila. Ko pa je potem trgovec spravil spet sukno v predale, je opazil, da mu je zmanjkala cela bala, v kateri je bilo 640 m sukna, meter po 240 din. Prijavil je tatvino policiji, ki sedaj išče prebrisani tatinski par.

Gledališče

Četrtek, 26. okt., ob 20: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Red A.

Sv. Barbara v Halozah

Higienska razstava. Tukaj je bila higienska razstava od 14. do 18. oktobra. Predavanj in razstave se je udeležilo mnogo ljudi, vključno neugodnemu času, ko so bili ljudje zapošeleni v trgovat. Želimo, da bi bilo več takih filmskih poučnih predavanj in razstav. Zaščitni sestri sta veliko razdelili med uboge matere, ki se jim, in vsem, ki so za Haloze v ta namen darovali, zahvaljujejo. Higienskemu zavodu pa se tudi zahvaljujejo za vso literaturo, ki je bila podarjena. Bog plačaj!

Zetev smrti. Dne 23. oktobra t. l. smo spremljali na zadnji poti posestnika in pekovskega mojstra Antona Gabrova. Bil je večletni naročnik »Slovenca«, »Slovenskega doma«, in je bil zelo agilen član »Podpornega društva za uboge soljarje« in »Sadjarske podružnice. Zastopniki in odbori organizacij so ga e šoleko mladino in z velikim spretnostjo spremljali na zadnji poti. Dragemu rajniku tudi mi želimo večni mir in pokoj, družini pa izrekamo iskreno sožalje.

KULTURNI OBZORNIK

Zgodovina fare Domžale

Franc Bernik, župnik v Domžalah, je že l. 1923 napisal lepo knjigo o svoji fari in dogodkih od leta 1908 do 1923, ki so jo bili veseli posebnosti v Domžalah, izseljenci v Ameriki in drugod. V nji so dobili vse podatke o svoji rojstni domovini ter zabeležene vse spremembe, ki so se v zadnjih letih izvršile. Knjiga je že zdavno posla ter so prav ti izseljenci želeli, naj izide druga izdaja domžalske zgodovine. Toda g. župnik se ni odločil za drugo izdajo knjige, temveč za nje nadaljevanje. Zato je zdaj izdal »drugo knjigo« na 300 straneh »svojem faranom doma in na tujem v spomin na veliko dobo farne in dobrodelne ljubezni«. Odločil se je, da izda v tisku (samozaložbi) kroniko domžalske fare od l. 1923 do 1938, a ne samo opis važnih dogodkov, temveč tudi kulturnega, gospodarskega, organizacijskega in dobrodelnega gibanja v teh letih. Tako opiše najprej krajevne spremembe, povišanje vasi v trg (1925) ter delo trškega odbora za uravnavanje cest in ulic, ki so dobila nova imena, delo za elektrifikacijo trga itd. Imenovane so vse trške hiše s svojimi sedanjimi lastniki ter prejšnjimi in sedanji številki. Prebivalstvo se je v teh letih toliko pomnožilo, da šteje sedaj že blizu 3000 duš. Dalje govori o gospodarskih spremembah, o propadu veleindustrije (elamnikarstvo: Ladetätter in sinovi, Oberwalder et Comp., Kurzthaler), raznih tvrdk, o denarni krizi, o rubežih, ki jih je bilo samo v letu 1938 — 244, v skupnem znesku 594.581 din. Drugo poglavje je posvečeno fari razširjenju, o smrti zaslužnih moži; o cerkvenih zadevah, kjer na široko podaja vpogled v račune pri prezidavanju, pri poslikanju, ko je akad. slikar Slavko Pengov poslikal vso cerkev s freskami ter jo napravil za eno najlepših naših cerkev; o dobrotnikih, ki so blagodušno darovali za cerkev, med njimi najbolj g. Vahtar Franc. Opisane so blagoslovitvene slovesnosti, o novih orglah, ki čudovito lepo ponazarjajo sprev sv. Frančiška in njegovo sončno pesem! Četrto poglavje je posvečeno Dobrodelnemu in Otroškemu domu v Domžalah, kjer je opisana zgodovina teh dveh socialnih ustanov, s kakršnimi se ne more ponasati vsaka fara, niti občina. Navedeni so vsi dobrotniki, ki so pripelevali k dograditvi in prenovitvi domov. Tu je omenjeno tudi delo Elizabetne družbe. Peto poglavje opisuje versko življenje v fari: gibanje prebivalstva, (rojstva in smrti), cerkvene

pobožnosti in slavnosti, delo raznih cerkvenih družb in bratovščin, farna romanja, cerkveni pevski zbor, ki je priredil več cerkvenih koncertov: birmovanja, sv. misijon, duhovne vaje, pri katerih omenja duhovne cvetke pokoj. škofa Gnidovca; domžalske nove maše, evharistični kongres in tudi proslavo Koroškeve 60 letnice, katere se je izvršil samo cerkveni del, pa še ta nemirno. Šesto poglavje govori o občinski upravi in njenem delu, sedmo o šolstvu, meščanskem in ljudskem, o obrtni, kmetijski in gospodinjstvo nadaljevalni šoli, o učitelstvu ter odkritju spominske plošče kralju Aleksandru na šoli. Osmo poglavje je posvečeno raznim društvom: Katoliško izobraževalnemu, Sokolu, kinu, Domžalski godbi, gasilekih in pevskih društvih, kjer so dokumenti o razpuščenju in zopetnih dovoljenjih itd. Deveto poglavje podaja delovanje zadrug, hranilnic in posojilnic, njihovo stanje in obratovanje. Nadaljnja poglavja govore o političnih razmerah, o ustavnih spremembah, ki so odjeknile tudi v Domžalah, o volitvah itd., o vremenskih katastrofah (nalivi, zime), nesrečah (požari, strele, toče, motorne nesreče), o zdravstvenih razmerah, o prometnih sredstvih, varnostnih organih, o Domžalcih in Domžalkah v Ameriki ter o — radiopostaji v Domžalah, na katero so Domžalčani še posebej ponosni. Zadnji poglavji govorita o gospodarskih razmerah v l. 1939 ter o prezidanju kaplanije ter prvem domžalskem kaplanu!

To je vsebina te knjige, ki priča, kako je farni gospodar lahko pravi kronikar svojega občestva ter skrbi, da noben dogodek, ki se zgodi v njegovem okolju, ne uide spominu bodočnosti. To delo domžalskega župnika bi lahko služilo za zgled, kako naj dušni pastirji skrbijo tudi za gospodarski kulturni razvoj svoje fare in kako lepo kroniko bi vsak župnik ob koncu desetletja lahko izdal v spomin dela svojih faranov in v vzpodbudo za bodoče dela. Obenem pa je s tem podan tudi javen obračun o farnem hiševanju. Kar bo dajalo še posebno vrednost tej lokalni kroniki, o njene priloge. Saj so skoraj v celoti reproducirane vse nove freske slikarja Slavka Pengova, ki je poleg blejske cerkve zdaj poslikal tudi domžalsko ter se z njima uveljavil kot eden najboljših slovenskih slikarjev, nadaljevalec stare cerkvene tradicije baročnih slikarskih delavnic v Ljubljani. td.

Toth: Proljetne oluje

Pred letom je umrl v Budimpešti profesor univerze znani pedagoški in versko filozofski pisatelj dr. Toth, ki se je proslavil po vsem svetu s svojimi spisi o seksualni vzgoji mladine. Njegova dela, kakor so »Izobrazba mladine«, »Značaj mladence«, »Vera mladence«, »Križ in mladina«, »Priloga klice« ter zlasti »Omladinski viharji«, so se kaj hitro razširila med evropsko krščansko mladino ter pomagala vzgojevati značaje mladine prav v letih, ko opore in poduka najbolj potrebuje. Tudi pri nas smo nekje že začeli prevajati Totha, pa ne vem po kakšnem naključju je nadaljevanje spisa tega madžarskega vzgojitelca prenehalo. Zdaj pa so Hrvatje že v drugi izdaji izdali njegov spis, namenjen posebno spolni vzgoji mladencev v pubertetni dobi, naslovljen »Proljetne oluje« (Spomladanski viharji). Na naslovni strani je lepo ponazorjena podoba dečka, ki s trdim korakom in vedrim očesom gre skozi nalive in vihar. Da, takega mladence, ki bo z jasnim očesom prišel iz tega pomladanskega navala in viharja in stopil čist in moder v življenje in v zrelost z nevesto ob roki, hoče vzgojiti ta knjiga, ki jo je prevedel v hrvaščino Zbor duhovne mladosti v Zagrebu. Učeni pedagog in veliki psiholog ter dober pisatelj, dr. Toth je podal na teh 260 straneh psihologijo dorastajočega dečka v vseh njegovih razvojnih momentih ter obenem tudi že mimogrede dal navodila, katerih bo kljub blatnemu naliveu ostal v duši čist in bo v življenjsko zrelost prinesel svojo nedolžnost. Vsa topla in nevsiljena tekoča pisana razprava, ki nikjer ne docira, temveč samo kaže na zgledih, pismih, zgodbah in doživljajih ter mimogrede posvari, poduči, rešuje in podpira v duši mladencevo voljo in versko misel, ki pomagata vzdržati v najhujših viharjih, ima sedem poglavij, v katerih podaja vso enciklopedijo znanja o Bogu in človeku ter življenju na svetu ter razvoju in smotrnosti seksualnega gona v človeku še posebej. Toth pozna do podrobnosti mladenceve borbe s samim s seboj in s svetom, ki ga obdaja, ter ga z dobrohotno in varno očetovsko roko vodi v spoznanje, »ki mora priti« Zdravnik, biolog, pedagog in duhovnik so v njem združeni ter bo zato ta knjiga, ki jo imamo zaenkrat samo v hrvaščini, mnogim vzgojiteljem pomagala vzvišati se v dušo, ki trpi v spomladanskih vetrovih, ter ji pomagati priti srečno iz njih. Knjiga je okrašena z mnogimi risbami L. Martona, ter naslovno Andreja Maurovića. Knjigi je pogovor napisal znan hrvaški literarni kritik dr. Ljubomir Maraković. (Knjiga stane broš. 20 din, vezana 30 din, ter jo je izdal Zbor duhovne mladosti, Zagreb, Kaptol 29).

Individualnost

Članom kluba »Neodvisni« se večkrat očita in tudi zameri njihovo poudarjanje o veliki vrednosti romanske umetnosti. To očitje navadno tako izven, kot da s tem izgublja slovenski likovni umetnik svojo osebnost. Zdi se nam potrebno to stvar nekoliko razjasniti. V vsakem slikarju zlasti mlademu zaznavamo dvoje hotenj: hotenje spoznati in proučiti, kar so stoletja dobrega ustvarila, in želja spoznati ono, kar še ni ustvarjeno. Želja za iznajdbo je lastna vsakemu mlademu duhu, vsakemu ustvarjalcu. Pot do tega si išče s posredniki in s pomočjo dejstev, ki so že ugotovljena. Umetnik vidi jasno le ono, kar je. To mu je oporišče za nadaljnjo odkritja. Oporišča so mu vsi — izmi. Napadno se tolažijo ta oporišča kot tuji negativni vplivi, češ, da kvartirno individualnost ustvarjalca. Individualnost brez pravega temelja ni upravičena, je balnala in nepotrebna. Opore so zaključena dela mojstrov, ki pa opazovalcu slikarju ali kiparju podajajo še nešteto smernic in poti naprej. Ne smemo kritizirati, zlasti pri naši mladi kulturi tujih primesi. Niso za nas kvarne, če so kvalitete. So za nas izposojeni začetni kapital, s katerim lahko gradimo individualno zasnovana dela. Slovenci nismo prvi, ki smo začeli graditi baročne cerkve, klesati baročne svetišče in slikati baročne slike; so pa vendar le te cerkve, kipi in slike postali značilni za naša mesta in vasi. Vse se je gradilo, klesalo in slikalo po tujih vzorih z zavestjo, da jih bo sprejel in osvojil narod. Osvojiti in spoznati je treba najprej deželo, potem šele lahko gradiš v njej stvari svojstvenega izraza. Tudi impresionizem ni naš izum. Bil je na-

menjen vsemu človeštvu, naši umetniki so ga le z domačo pokrajino, z domačimi obrabi opravičili kot slovenskega. Reklo se je in zapisalo, da so slovenski impresionisti bolj samostojni kot mladi in si niso iskali vzorov kot ti. Vendar nam že površen, bežen pogled nazaj v dobo impresionizma pove, da so tudi ti imeli svoje impresionistične vzore. In, ko so razstavljali, je kritika pisala o naših impresionistih. Ti naši umetniki so se od tuji narodu popolnoma in nimajo v sebi nič slovenskega. Isto se bo dogodilo z vsemi ostalimi — izmi (neoimpresionizem, kubizem, surrealizem, fauvizem), seveda, ko bo zanje zrela doba in, ko bo iz njih gledal objekt, ki je zrasel iz naših tal.

V Evropi so se kulturni centri menjali. Mlajše kulture so rastle iz propadajočih starejših kultur in so bile spočetka le posnetek starejših, dokler se ni staro počasi pozabilo in se je vrnila nova individualnost. To se je lahko zgodilo le na ta način, da se je mlajša kultura izvežbala ob stari in tako dosegla svoj novi lastni izraz. Za slikarstvo so v zadnjih desetletjih najvažnejši trije teritoriji: italijanski, španski, francoski. Človeka ne romanizirajo dela mojstrov iz teh dežel, če se pri njih uči in jih propagira. Napadna je torej sodba: mladi slikarji so šli v Pariz in je torej vse, kar so ustvarili, le senca pariškega slikanja. Kdor izreka take sodbe o naši mladi slovenski umetnosti, pa ne pozna dobro razvoja svetovne umetnosti, še najmanj pa moderne. Nihče ne bo ob retrospektivnih pogledih obojal umetnikovo delo, ampak bo smatral njegova začetna dela upravičena, ker bo v njih videl potencial vsega ostalega razvoja. Nelogično je priznati in tudi nesmiselno priznati komu kvaliteto pa jo takoj zopet zanikati, kakor hitro se človek od nje časovno oddaljuje. Sicer pa je klub neodvisnih iridno uverjen, da bo čas potrdil njegov program kakor tudi kvaliteto njegovega ustvarjanja. Potrdil bo, da bodo umetnine, ki so že danes pozitivne, še bolj v bodočnosti.

Neodvisni.

Meško in Finčgar v francoščini. — V Franciji živi g. Ferdinand Kolednik, ki si je stavil nalogo, da seznani Francoze s slovenskimi pisatelji. Popolno obvladanje francoskega jezika — dobil je lani nagrado Francoske Akademije znanosti in umetnosti za klasičnost francoskega jezika, kakor ga je pokazal v prevodu Jurčičevega »Jurija Kozjak« — ga usposablja za prevajanje v francoščino, kamor je prevel že Jurčičevega »Jurija Kozjak«, Finčgarjeve »Postne pridige« ter Janeza Kalana »Svet za Kristus«, teksti, ki so izšli tudi knjižno. Jurčičevemu »Kozjaku« je napisal uvod Goyeau, dosmrtni tajnik Akademije, ter mu je pri prevodu verzov pomagal sam Paul Claudel. Poleg teh večjih del je prevedel v francoščino tudi Finčgarjevo črtico »Tale naš Jaka« ter morda še kaj. Sedaj se mu je posrečilo zopet spraviti v tisk dve slovenski črtici, namreč Finčgarjev odlomek »Vzdržal je«, vzeti iz slovenske Citanke (1935) za IV. razred, str. 110, ter ga je priobčil v nekakšnem koledarju katoliške knjižarne v Parizu, ki nosi naslov: Almanah du Pelerin 1940, ki ga izdaja Maison de la bonne Presse 5, Rue Rayard, Paris VIII, pod naslovom »Li a tenue. V časopisu »La jeunesse agricole« z dne 15. maja 1939 pa je priobčil kratko črtico Ksaverja Meška (Msgr. T. X. Mesko?) »Pardonnons«, ki je prevod Meškove črtice »Odpustimo« iz »Mentorja 1937-38«. Upajmo, da se temu našemu prevajalcu v francoščino, kjer je morda najteže plasirati našo domačo književnost, posrečilo zainteresirati Francoze za nas ter morda s časom prevesti tudi večja dela naše sodobne literature. Vsekakor pa mu tudi za take pabere moramo biti hvaležni. Njegov prevod »Jurija Kozjak«, ki je prav zaradi lepe francoščine dobil nagrado Akademije, pa priporočamo tudi še posebej našim srednješolcem kot pomožno francosko čtivo, saj se po naših knjigarnah še dobi in ni niti drag. Ker se naslanja tesno na slovensčino, a pri tem nikjer ne zaide v slovazme, temveč ostane pri čisti francoski sintaksi, bo vsem začetnikom naravnost dobrodošel.

Schöpfung Aladár, urednik »Nygata«, je po mnenju nekaterih največji madžarski literarni kritik in esejist. Pred dvajsetimi leti je izdal roman, sedaj pa drugega: Vihar v akvariju, zajet iz malomeščanske družbe v okolici Pešte.

Poveljnik nemške podmornice Prien poroča v ministrstvu za propagando o potopitvi angleške bojne ladje »Royal Oake«

Angleška v skrbih za prebivalstvo

Britsko svetovno gospodstvo je vladano po manjšini 70 milijonov ljudi. Od teh jih živi 49 milijonov na britskih otokih. Od 400 milijonov ne Evropejcev je večina strnjena v Indiji. Vsi drugi prostori britanskega svetovnega vladarstva so silno malo obljubni, predvsem Kanada, Avstralija in Nova Zelandija. Izračunali so, da bi mogli samo dominijoni sprejeti mnogokrat več ljudstva na svojo površino in sicer Kanada in Avstralija 40 milijonov ljudi, Nova Zelandija pa še 10 milijonov.

Število rojstev, ki bi bilo potrebno, da bi se moglo obdržati britsko prebivalstvo evropskega pokolenja, znaša vsako leto 19,5 od tisoč. Za zdaj pa je število rojstev samo 15 od tisoč (leta 1875 pa je bilo v Angliji še 36 rojstev od tisoč). Tako so angleški politiki prav upravičeno v skrbih za bodočnost britskega ljudstva, saj so si mogli izračunati, da bi v najboljšem primeru, da bi prišlo 15 rojstev na tisoč in ne bi to število nič več jemalo, britsko prebivalstvo v 40 letih padlo na 30 milijonov ljudi.

Ta pomanjkljivost med splošnim prebivalstvom britskega svetovnega gospodstva in ne Evropejcev pa se še zmeraj veča, zaradi števila indijskih ljudstev. Leta 1930 so doleteli, da se je tekom 10 let povečalo za 30 milijonov.

Posebno pa je Anglija v skrbih zaradi Avstralije. Saj tiste pokrajine, ki so preveč obljubne in izven evropskih britskih pokrajinah, težnja na prostornine tistih pokrajin, ki so redko naseljene, in to tembolj, čim bolj so pokrajine sprejemljive. Avstralija pa hoče imeti do 89% samih britskih pre-

bivalcev. Mimo tega zahteva, da morajo vsi ne-britanski priseljenci čez tri leta govoriti le angleščino. Za zdaj pa je Anglija zmožna poslati na leto le približno 26 tisoč izseljencev v dominijone. Leta 1937 pa se je vrnilo 34 tisoč ljudi iz dominijonov v Anglijo (leta 1913 je šlo še 285 tisoč izseljencev v dominijone, in se jih je vrnilo samo 61 tisoč).

Dr. Heinrich Brauns umrl

V Lindenbergu v Allgäu je pred nekaj dnevi v starosti 72 let in v 50. letu svojega mašništva umrl katoliški narodni voditelj in prejšnji nemški minister za državna dela, dr. Heinrich Brauns. Rajni je bil doma iz Kölna. Leta 1890 je bil posvečen v mašnika in je nato do leta 1900 opravljal dušnopastirsko službo. Od l. 1900 do 1920 je bil dr. Heinrich Brauns ravnatelj vrhovnega vodstva ljudske stranke za katoliško Nemčijo. Kot narodni gospodar in socialni politik je užival velik sloves. V letih od 1920—1928 je svojemu narodu služil kot minister za državna dela. Kot tak si je pridobil mnogo zaslug za socialno zavarovanje in sporazum med delavstvom. V poslednjih letih, preden se je začela nova Nemčija, ga je vlada poklicala v odbor za pobijanje brezposelnosti; odbor se je imenoval »Braunsova komisija«. Poslednja leta je preživel ta, za nemški narod tako zaslužen duhovnik in socialni politik, v tišini in samoti.

ŠPORT

Še nekaj o balkanskih igrah

V naslednjih vrsticah hočem podati in prikazati koliko in kateri klub je največ prinesel točk naši državi.

1. H. S. K. Concordia (Zagreb) 17 točk.
2. Belgrajska Jugoslavija 10,50 točk.
3. S. K. Planina, Ljubljana 9,75 točk.
4. BSK Belgrad 9.
5. S. K. Ilirija, Ljubljana 4.
6. Hašk 4 točke.
7. A. S. K. Primorje, Ljubljana, 3,75.
8. Vojvodina 1,50 točk in Hajduk 0,50 točk.

Po vsem tem je torej zagrebška Concordia doprinesla največ točk k našim državnim barvam. Od poedincev pa so bili najboljši in najzaslužnejši Kovačević (Concordia) in Kling (BSK).

Vrstni red posameznih atletov na Balkanskih igrah naše države pa je naslednji: Kovačević 7, Kling 7, Klinar 4,75 (Planina), Markušić 4, Stepišnik 4 (Ilirija), Kotnik 4, Stefanović 4,75, Košir 3, Gorič 3, Mikić 3, Hanžeković 2, Maver 2, Lenart 2, Goršek 2, Radonjić 1,75, Marković 1,50, Jovanović 1, Bakov 1, Erlich 1, Nabernik 0,75, Despot 0,50, Gaberšek 0,50, in skušek 0,50.

V odstotkih pa je dosegla ljubljanska Planina od vseh klubov naše države največje število točk in to: 3,25% s tremi atleti, ki so dosegli 9,75 točk, kar je vsekakor lep uspeh naših fanov. Pripominjamo, da je SK Planina dala leto prvikrat svoje atlete na Balkanske igre, ki so že takoj ob prvem nastopu dosegli tako časten uspeh.

Po mestih pa je vrstni red sledeči: 1. Zagreb 21, 2. Belgrad 19,50, 3. Ljubljana 17,50, 4. Novi Sad 1,50 in Split 0,50 točk.

Razlika točk med vsemi tremi prestolnicami pa je tako malenkostna, da se ne more reči o kaki nadmoči atletike v tem ali drugem mestu, in da so si atleti po močeh skoro izenačili.

Osijska Slavija v Ljubljani

V hrvaško-slovenski ligi bo v nedeljo zopet poln program. V Ljubljani bo nastopila osijska Slavija. Osijsčani so Ljubljani znani, saj so prav za prav star ligaški klub. Doslej so vedno pokazali, da so dobri nogometaši. Tudi v dosedanjih borbah so imeli prav čedne uspehe. Skoraj gotovo bodo tudi v Ljubljani ponovili svojo lepo igrjo, tako da se smemo nadejati res zanimive in ostre borbe.

Ali pridejo finski telovadci v Nemčijo?

Finska telovadna reprezentanca, ki bi morala nastopiti v začetku novembra v Nemčiji in Italiji proti telovadnim reprezentancam omenjenih držav, je svoje potovanje odložila. Zato pa bosta 5. novembra tekmovali izbrani vrsti Nemčije in Italije v Draždanah.

Lanzi je tekel 400 m v času 49,2

Italijanski lahkoatleti so kljub pozni jeseni že prav pridno na delu. Pri nekem mitingu v Milanu je med drugimi startal tudi Mario Lanzi, ki je v teku na 400 prepričevalno zmagal v času 49,2 sekund. V teku na 100 m je bil prvi Mariani s časom 10,8 sek., tek na 5000 m je pripadel atletu Bevilacqua s časom 15:40,6. V skoku v daljavo je bil prvi Bologna s skokom 7,12 m. Juniorski prvak Consolini pa je zalučal v Anconi disk 48,05 m daleč.

Danci in svetovno smučarsko prvenstvo

Smučarskih tekem za svetovno prvenstvo, ki bi bodo prihodnje leto v Oslo, se bo prvikrat udeležila tudi Danska, in sicer v večjem številu. Sodelovala pa bo le v alpskih disciplinah. Moštvo, ki ga odpošlje Danska na tekme, bo šlo vsega 15 žensk in moških.

Dopisni pouk v smučarstvu

Prejšnji švedski olimpijski zmagovalac v smučanju Sven Utterström je začel podajati smučarski pouk na precej neobičajen način. S tem hoče ustreči mnogim željam svojih rojakov ter je zato osnoval poseben institut, ki bo podajal smučarski pouk teoretično potem dopisovanja. Za sodelovanje si je pridobil tudi športnega zdravnika.

28,45 m je zalučal kroglo

Estlandec Kreek, evropski prvak v mehanju krogel, je postavil v Revalu nov državni rekord v obojročnem metu krogel z 28,45 m. Z desnico jo je porinil 15,71 m, z levico pa 12,74 m.

Plodonošno leto za Mäkiä

V času od 24. maja pa do 17. sept. je Mäki tekmoval nič manj kakor 31krat, medtem v treh štetah, v 28 tekmovalnih je Mäki 23krat zmagal na progah 800, 1500, 2000, 3000, 5000 in 10.000 m, in sicer največkrat napram zelo hudim nasprotnikom. Samo šestkrat se je moral z drugim mestom zadovoljiti. V teh 16 tednih je Mäki startal devetkrat na 1500, sedemkrat na 5000, štirikrat na 3000, trikrat na 10.000, po dvakrat na 800 m in treh angleških miljah ter po enkrat na 400 in 2000 m ter enkrat v dveh angleških miljah. Ze samo iz tega vidimo mnogostranost tega odličnega svetovnega rekorderja in železno voljo, ki je potrebna za izvedbo takega programa in s tako odličnimi uspehi; saj je kar pet svetovnih rekordov vmes. To se je doslej posrečilo samo Nurmiju. Vsekakor so uspehi tega tekača še večji, saj ima polno svetovnih rekordov od 1500 do 20.000 m, pri čemer pa ne smemo pozabiti, da je imel Mäki znatno hujšo konkurenco kakor svojačasno Nurmij.

Dva nova svetovna rekorda v hoji

V Oslo se je vršil dvoboj med Norveško in Švedsko v hoji. Ob tej priliki je postavil norveški prvak Edgar Bruun dva nova svetovna rekorda, in sicer na 25 km s časom 1:58:38,4 in v dveh urah s 25:236 m. Oba dosedanja svetovna rekorda je branil Letoniec Dahlinch s časom 2:00:46, odnosno s 24:843 m. Meddržavni dvoboj se je končal s presenečenjem, ker se je posrečilo Norvežanom premagati Švede — ki so bili sigurni zmage — z rezultatom 23:21.

Letošnje smučarske prireditve na Norveškem

Norveška smučarska zveza je objavila koledar svojih prireditev v sezoni 1939-40. Norvežani bodo namreč v tej zimski sezoni priredili okrog 40 tekem, med katerimi jih bo šest mednarodnih. Svetovno prvenstvo bo v dnevi 17. in 18. februarja, medtem ko bo njihovo državno prvenstvo nekaj dni prej. Norvežani se prav posebno pripravljajo za svetovno smučarsko prvenstvo kljub temu, da je nekaj narodov v vojnem stanju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Motoklub Ilirija vabi k važni seji upravnega odbora, ki bo danes v četrtek ob 8.30 pri Slamiču.